Brugstraat 15

de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap
NPB - Zandvoort
1924 - 2002

Iedereen blijven
GODS WOORDEN
vreemd,
behalve hem die
ze van GOD zelf
verneemt.

M. NIJHOFF

Corrie Schram

Brugstraat 15

de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap
NPB - Zandvoort
1924 - 2002

Zandvoort 2006

Uitgegeven op initiatief van oud-leden van de NPB-Zandvoort

Colofon

Tekening op omslag	Marijke Hess, Eemnes
Samenstelling	Corrie Schram, Zandvoort
Redactionele medewerking	Ruth M.M. Hoogewoud-Verschoor, Haarlem F.J. Hoogewoud, Haarlem
Drukwerkvoorbereiding	Willem Jansen, Heemstede
Productie	B&B Print en Office, Heemstede

Woord vooraf

Van 1924 tot 2002 was in de Brugstraat in Zandvoort een kleine geloofsgemeenschap gevestigd, die in de 78 jaar van haar bestaan achtereenvolgens: Zandvoortsche Kring Godsdienstig Leven (1924), de afdeling Zandvoort van de Nederlandse Protestantenbond (N.P.B., 1928) en Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB-Zandvoort (1980) werd genoemd.
De Kring begon in de bloeitijd van het Vrijzinnig Protestantisme in Nederland.
'Een wijze van zijn' noemt prof. dr. J. de Graaf het vrijzinnig christendom in die periode voor de Tweede Wereldoorlog. Een 'zijnswijze', die gekenmerkt werd door o.a. ondogmatisch denken en geloven, door godsdienstig humanisme en maatschappelijk engagement.
Al deze kenmerken vinden we ook in de Kring in Zandvoort. De aanleiding tot de oprichting was de weigering van de hervormde kerkenraad om een beroep op ds. N. Padt in overweging te nemen. Het protest leidde tot de geboorte van een nieuwe geloofsgemeenschap.

Is protest een durende basis voor een geloofsgemeenschap? Veel werd toegevoegd: ondogmatisch practisch christendom, politiek bewustzijn, verbindingen leggen tussen godsdienst en cultuur in muziek en lekenspel, literatuur en beeldende kunst. Zo werd de Kring – zoals zij nog wel genoemd wordt - dé plaats in Zandvoort voor niet-orthodoxen, op de bres voor ruimte, menselijke waardigheid en een rechtvaardige maatschappij.

In het interbellum was de kleine vrijzinnig protestantse zuil in Nederland zeer actief: in de Centrale Commissie voor het Vrijzinnig Protestantisme (1923) , in de door deze C.C. opgerichte Vrijzinnig Protestantse Radio Oproep V.P.R.O. (1926). De C.C. liep voorop in kerkelijk Nederland met haar verklaringen tegen het nationaal socialisme, de jodenvervolging en de werkloosheid.
Na de oorlog leek dit elan, dit idealisme wat weggeëbd, met hoeveel enthousiasme ook de draad weer werd opgenomen, getuige bijvoorbeeld de grote Pinksterconferentie voor de jeugd in Ommen (1948) waar de jongeren zongen:
'Hier zijn wij God, wij kwamen en wij sluiten
In dit gezegend uur opnieuw 't verbond. (...)
Genees de wonden en herstel de schade van het verlêen.
Er komt een nieuwe tijd.'

Er kwam een nieuwe tijd, maar die zou voor de ontwikkeling van het vrijzinnig protestantisme niet alleen gunstig zijn. Na 1960 kwam in de grote gevestigde kerken allengs meer ruimte voor vrijzinnig denken en geloven. De vrijzinnigen werden rechts en links ingehaald. Langzaam begon de 'wet van de remmende voorsprong' van kracht te worden...

De vrijzinnige geloofsgemeenschap in Zandvoort is eenzelfde weg gegaan als de landelijke stroming. Een bloeitijd in de vooroorlogse periode, met veel idealen en practisch werk: vrouwenhulp in crisistijd, zorg voor joodse vluchtelingen en een sterk religieus-socialistische inslag. In de oorlogsjaren werd het werk bijna onmogelijk door de evacuatie van veel Zandvoorters.
Na de oorlog begon men met nieuwe moed.
Toch werd het ledental nooit meer zo groot als de ruim 200 van voor de oorlog. Toen waren er ook nog eigen voorgangers, na de oorlog was er alleen nog assistentie van vrijzinnige predikanten uit de regio. Ondanks dat was er jarenlang een bloeiende zondagsschool, waren er elke week kerkdiensten, was er volop ruimte voor bezinning in gespreksgroepen en bij lezingen, was er jeugdwerk en lekenspel.
De trouwe en enthousiaste vrijwilligers hebben de NPB gaande gehouden, alle jaren door tot aan 2002. Daarbij is de kleine omvang ook een voordeel geweest: een slagvaardige organisatie waarin ieder de ander kent kan veel. De continuïteit bleef gewaarborgd, in de 78 jaar waren er bijvoorbeeld slechts vier voorzitters. Het toont de kracht en tegelijk ook de zwakte van de kleine groep.

Eind jaren zestig, begin jaren zeventig gebeurde er veel in vrijzinnig Nederland.
De V.P.R.O. werd VPRO en kreeg een ander, zij het ook vrijzinnig en kritisch, karakter.
Ook de VCJC probeerde een modernere koers te varen.

De N.P.B.-Zandvoort had weet van dit alles. Al in 1970 werd overwogen te stoppen, in 1972 hield de zondagsschool op te bestaan. Er was te weinig jeugd, er waren geen kinderen meer. Er kwam een nieuwe start met groepen, die een aantal jaren goed en vernieuwend gefunctioneerd hebben, tot ook zij werden opgeheven. Wat wel bleef was de oecumene en de inspirerende rol die de N.P.B.-Zandvoort daarin heeft mogen en kunnen vervullen. Tot aan het moment van de eerste fase van de opheffing in 2002. Het einde dat onvermijdelijk was, vanwege het dalend ledental, de hoge gemiddelde leeftijd van de leden. Maar vooral omdat geloof en idealen niet mochten verpulveren in de strijd om het eigen behoud.

Brugstraat 15/17 is voor enkele generaties in Zandvoort een vertrouwde plek voor geloof en hoop geweest, een inspirerend vertrekpunt voor principieel en praktisch handelen in de samenleving.
Het vormde een geestelijk huis in vrijheid, in een maatschappelijk en cultureel, en op bepaalde momenten oecumenisch engagement. Maar ook een materieel huis, waar velen zich thuis voelden in de goede sfeer en gastvrijheid, waar je niets werd opgedrongen.
Daarvan is dit boekje een spiegel.
Een neerslag van 78 jaren N.P.B. in Zandvoort, in alle eenvoud en bescheidenheid, met het karakter van een 'familie-album'.
Feiten en feitjes in het eerste gedeelte, fragmenten uit de door de jaren bijgehouden plakboeken met toelichting in het tweede deel. Hoe herinneringen worden gekoesterd blijkt op de laatste pagina's.

Bijzonder veel dank aan Corrie Schram voor haar zorgvuldige werk aan dit geschrift. Het was geen eenvoudige taak om, na zoveel jaren van intensieve betrokkenheid, dit boekje te schrijven en samen te stellen. Willem Jansen heeft haar daarin voorbeeldig bijgestaan.
Hartelijk dank aan ieder die zijn/haar herinneringen heeft opgeschreven, die foto's heeft afgestaan, die ideeën heeft geleverd, kortom, aan al wie heeft bijgedragen.

Tenslotte. 'Weggaan is een soort van blijven'. Deze woorden van Rutger Kopland citeerde ik in de laatste dienst in de Brugstraat in april 2002.
De archieven zijn opgeborgen - op het oude NPB-gebouw prijkt binnenkort een herinneringsbordje, achter het Nijhoff-raam in de Doopsgezinde kerk van Haarlem brandt elke dag het licht, de kaarsen van de vijfarmige kandelaar worden week in week uit in Amstelveen aangestoken, nu is er dit boekje, en straks gaan de 'NPB-lampen' aan in 'Zorg aan Zee'.
De NPB-Zandvoort ging weg, en veel blijft.

Zandvoort/Haarlem, november 2006 — Ruth M.M.Hoogewoud-Verschoor

Inhoud

Woord vooraf 5

Inhoud 7

Vrijzinnig protestantisme: ruimte en vrijheid 8

Voorgeschiedenis 13

Uit de jaarverslagen 15
een overzicht van feiten en feitjes
1924 - 2004

Overzicht van het archief NPB-Zandvoort 38

Uit de 'plakboeken' 40
thema's in beeld
Enkele portretten

Zomaar een dak 58

Leren, vieren, dienen 68

Jeugd- en Jongerenwerk 85

Vrouwengroep 92

Bazar 95

Oecumene 103

Afbouw 109

Uit de eigen herinneringen
leden en vrienden over wat hen bij bleef 121

Licht dat blijft 142

Beginsel-Verklaring*)

van het

Vrijzinnig Protestantisme

opgesteld door zijn Centrale Commissie A. D. 1931.

In de onder ons bestaande verlangens om tot formuleering te komen van den geloofsinhoud van het Vrijzinnig Protestantisme heeft de Centrale Commissie aanleiding gevonden tot de volgende overweging en verklaring.

Zij oordeelt dat het Vrijzinnig Protestantisme principieel verlangt vrijheid van geloof en geweten, mede om vrije ontwikkeling van het godsdienstig leven te bevorderen. Historisch en actueel doen zich onder de aanhangers van het Vrijzinnig Protestantisme dan ook verschillende opvattingen voor. Een uitgewerkte ge-

**) Het Hoofdbstuur heeft op verzoek van de Centrale Commissie de beginselverklaring ook wat het opschrift betreft ongewijzigd gedrukt. Zonder dit verzoek zou het Hoofdbestuur als opschrift hebben geplaatst: „Beginselverklaring opgesteld door de Centrale Commissie voor het Vrijzinnig Protestantisme in 1931", om te doen uitkomen dat dit stuk geen beginselverklaring van het Vrijzinnig Protestantisme mag heeten.*

ALBANI DEN HAAG

Vrijzinning protestantisme: openheid en ruimte

Begin jaren

De landelijke vereniging van de Nederlandse Protestanten Bond (N.P.B.) is opgericht op 4 juni 1876. Een initiatief dat gezien moet worden tegen de achtergrond van spanningen in de Nederlandse Hervormde Kerk. Aan de ene kant de orthodoxe groepen van de Chr. Gereformeerde Kerk der 'Afgescheidenen', terwijl aan de andere kant de 'Vereniging van Modernen' ontstaat.
De eerste doelstelling is *'de handhaving en bevordering der evangelische vrijheid in de protestantse kerkgenootschappen.'*
Dit persoonlijke geloofsbewustzijn, de eigen verantwoordelijkheid in het geloof met alle consequenties vandien, heeft altijd hoog in het vaandel gestaan.
De bond stelde zich tot taak:

'ruimte geven aan de persoonlijke religieuze beleving,
de volksopvoeding en volksontwikkeling stimuleren'.

In diverse plaatsen ontstonden groepen.
De tweeledige doelstelling leidde tot de volgende activiteiten:

oprichting van zondagsscholen, kinder- en jeugddiensten, godsdienstonderwijs op openbare scholen, uitgave van geschriften en subsidiëring van de vorming en opleiding van predikanten,

het houden van voordrachten en lezingen, discussieavonden (voor mannen én vrouwen) het stichten van openbare bibliotheken, het aanpakken van acute maatschappelijke vraagstukken, en aandacht wijden aan het toenemend geloofsleven buiten de kerk.

In 1879 kwam er een eigen opleiding voor godsdienstonderwijzers tot stand.
Er waren pogingen om de emancipatie van de vrouw te bevorderen op het terrein van het godsdienstige gemeenteleven: zo werden de eerste godsdienstonderwijzeressen aangesteld en werd er gediscussieerd over de vrouwelijke voorganger, een in die dagen nog zeer omstreden idee.

Van het begin af aan zijn er in de Protestanten Bond twee stromingen geweest:
Zij die zich inzetten om binnen de volkskerk, de Nederlandse Hervormde Kerk ruimte en vrijheid te krijgen en/of te behouden.
Zij die meenden dat een geloofsgemeenschap een wijdere functie had en daarom modern denkende mensen wilde aantrekken, die wetenschap en geloof met elkaar in nauw verband brachten.
Uiteraard bracht een organisatievorm van een vereniging in plaats van een kerk ook problemen mee, zoals bediening van de doop en het avondmaal.
In 1883 sprak het Hoofdbestuur zich uit: het avondmaal was geen bezwaar. Het standpunt van de Remonstranten werd gedeeld dat 'een ieder die aan de maaltijd der gedachtenis aan Christus wilde deelnemen, dit kon doen, ongeacht het feit of hij al dan niet lid was van een christelijke kerk'. Men was persoonlijk verantwoordelijk.
Anders lag het met de doopbediening. In de praktijk werd een predikant van een vrijzinnige kerk gevraagd de doop te verrichten.

De N.P.B. en andere vrijzinnige organisaties

Een aantal zo genoemde christen-socialisten in Friesland richtte in 1904 de Vereniging van Vrijzinnig Hervormden op, die in 1913 tot een landelijke organisatie uitgroeide. Afhankelijk van de plaatselijke situatie was dat binnen of buiten de Hervormde kerk.

In 1919 startte de Vrijzinnig Christelijke Jongerenbond (V.C.J.B.), die later met de in 1915 opgerichte Vrijzinnig Christelijke Studentenbond (V.C.S.B.) zou uitgroeien tot de Vrijzinnig Christelijke Jeugdcentrale (V.C.J.C.).

De term ‘Vrijzinnig Protestantisme’ werd officieel bij de oprichting van de Centrale Commissie voor het Vrijzinnig Protestantisme (‘de C.C.’) in 1923 onder leiding van K.H.Roessingh en H.T. de Graaf en Nicolette A. Bruining en op aandringen van de Ned. Protestanten Bond. Deelnemers in deze C.C. waren, behalve de N.P.B., de Remonstrantse Broederschap, de Algemeene Doopsgezinde Sociëteit (‘namens een meerderheid’), de Vereniging van Vrijzinnig-Hervormden en de Vereniging van Vrijzinnig-Luthersen, de Vrije Gemeente en bovendien de jeugd uit de Vrijzinnig Christelijke Studentenbond (V.C.S.B.) en de Vrijzinnig Christelijke Jeugd Centrale (V.C.J.C.).
Doel was om ‘met behoud van ieders zelfstandigheid’ een betere onderlinge organisatie van deze groepen te bevorderen.

In mei 1926 werd door de C.C. de Vrijzinnig Protestantse Radio Omroep (V.P.R.O.) opgericht. De eerste V.P.R.O.-leden waren de daarbij aanwezige 18 C.C.-leden! Bekende namen uit de geschiedenis van de V.P.R.O. zijn ds. en mevrouw Spelberg-Stokmans, ds. Nicolette Bruining, dr. Fetter, dr. Jan de Koning.

In 1924 werd de Jeugddag ingesteld. Sinds dat jaar 1924 wordt de Jeugddagcollecte onafgebroken gehouden!

Incidenteel reageerde de Centrale Commissie op actuele noden: joodse vluchtelingen, werkelozen e.a. Daaruit voortkomend werd o.a. in 1937 de Vrijz. Prot. Centrale voor Maatschappelijk Werk opgericht en in 1964 de Vrijz. Prot. Centrale voor Vormingswerk in Nederland.

In 1931 kwam de Centrale Commissie tot de formulering van een Beginselverklaring, die in twaalf punten werd vastgelegd, waaronder:
Art.1 ‘Wij, die ons Vrijzinnig Protestanten noemen, vinden onze eenheid in een overeenstemming van godsdienstig beginsel. Deze overeenstemming brengt ons samen, ook al zijn wij verdeeld over verscheidenheid van kerkgenootschappen, kringen en organisaties der Christenheid.
Art.3 Dat wij geloven wil zeggen, dat wij de zin en de bestemming van ons leven niet vinden in ons eigen believen, noch in het believen van enige menselijke gemeenschap, doch in die grootse en verheven werkelijkheid, die wij aanduiden met de naam van God.
Art. 12 Levend uit de kracht Gods die onze harten verandert, geloven wij dat de mensenwereld de heerlijkheid van het Godsrijk openbaren zal van geslacht tot geslacht.’

Met deze Centrale Commissie - en de deelnemende organisaties - onderhield de landelijke Nederlandse Protestanten Bond nauwe contacten. Daarnaast leidde ze een eigen bestaan met talrijke afdelingen die ook geheel autonoom waren én zijn.
De afspraak van de vrijzinnige partners was dat als Doopsgezinden, Remonstranten of Vrijzinnig-Hervormden zich als zodanig georganiseerd hadden binnen een burgerlijke gemeente er géén N.P.B.-afdeling opgericht werd. Maar juist daar waar er te kleine groepen waren voor een zelfstandig bestaan, sloot men zich aan. Ook bleek dat velen zich aansloten die nog nooit, of niet meer, contact hadden met enig kerkgenootschap.

Vanaf het begin van de twintigste eeuw tot de tweede wereldoorlog heerste er onbegrip en tegenwerking vanuit het instituut ‘kerk’.

Na de Tweede Wereldoorlog

Na de wereldoorlog bleken de begrippen orthodox en vrijzinnig relatiever. Alles was betrekkelijker geworden dan voorheen. Ook in meer orthodoxe kringen werd voorzichtig bijbelkritiek aanvaard, de openheid naar wetenschap en cultuur groeide. Radicale veranderingen in de Rooms Katholieke kerk waren van invloed op de kerken van de reformatie.

Iedereen *leek* in die naoorlogse jaren overtuigd dat trouw aan het christendom en de evangelische humaniteit de grenzen tussen kerken en geloofsgemeenschappen zou doen vervagen, maar dat bleek toch niet het geval. Partijen konden elkaar alleen vinden in de hoogste nood; men trok weer gescheiden op.

Van centrale betekenis bleef persoonlijk geloof, eigen verantwoordelijkheid, dienst aan de naaste - dichtbij en veraf, volksontwikkeling, strijd voor (vrouwen)kiesrecht, vrouwenemancipatie.
De N.P.B. stichtte, zelf of in gezamenlijk overleg tehuizen voor kinderen, ouderen en zieken, in het bijzonder uit de onderliggende lagen van de bevolking. De vereniging 'Tot Steun' en de koloniehuizen/gezondheidskolonies van 'Naar Buiten' in Lunteren en Oostvoorne werden een begrip.
De vormingscentra in de Lage Vuursche en Venwoude ('de Hoorneboeg') waren een goede plek om met elkaar de problemen van de wereld te bespreken en jezelf weer 'op te laden'.
Inzet voor de noden van de wereld was er altijd: de visvijvers van de Tilapiavis werden gevuld, de stichting 'Hulp Noord Ierland' haalde jarenlang groepen kinderen en hun begeleiders voor enige weken vakantie naar Nederland en probeerde daar ter plaatse de situatie voor de beide bevolkingsgroepen te verbeteren. De stichting 'Mens en Samenleving' verzorgt tot op de dag van vandaag vakantieweken voor mensen die daar door hun lichamelijke en/of geestelijke gesteldheid behoefte aan hebben.

In de loop van de tijd zijn organisatievormen veranderd. Het landelijk bureau van de NPB verhuisde van de vertrouwde plek aan de Nieuwe Gracht Utrecht naar Zwolle.
De oecumenische samenwerking ging én gaat met pieken en dalen.
De landelijke NPB is in gesprek met de landelijke Raad van Kerken over de omzetting van haar gastlidmaatschap in een vast lidmaatschap.

Volgens het Jaarboek 2005 - 2006 telt de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB 59 afdelingen met 5102 leden.
Het landelijk bestuur wordt gekozen door de vertegenwoordigers van die afdelingen op de Algemene Vergadering, het hoogste orgaan van de geloofsgemeenschap.
Afdelingen zijn verdeeld in regionale kringen en de afdelingen zijn autonoom.

Zo'n afdeling was 'Zandvoort'....

STATUTEN

VAN DE VEREENIGING

DE ZANDVOORTSCHE KRING

„GODSDIENSTIG LEVEN"

Artikel 1.

Er bestaat te Zandvoort een Vereeniging, genaamd De Zandvoortsche Kring „Godsdienstig Leven".

Zij is aangegaan voor den tijd van negen en twintig jaren en zes maanden, gerekend van den dag der oprichting, zijnde 4 April 1924.

Artikel 2.

De Vereeniging weet zich gedragen door de overtuiging, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om deze dienende te overwinnen. Zij ziet daarom in het bijzonder als taak van het Christendom, en dus van ieder Christen zeer persoonlijk, in eigen en gemeenschappelijk Godsdienstig en Maatschappelijk leven van dat dienen-willen metterdaad getuigenis te geven.

Haar leden in deze overtuiging te sterken en daardoor de ontwikkeling van waarachtig Godsdienstig Leven te bevorderen, is het doel van de Vereeniging.

Artikel 3.

De Vereeniging tracht haar doel te bereiken door het doen houden van godsdienstoefeningen, lezingen en andere samenkomsten. Voorts door het doen geven van godsdienstonderwijs en door het organiseeren van jeugdarbeid en eindelijk door alles wat aan het doel der Vereeniging bevorderlijk kan zijn.

No. 47 ZONDAG 25 Maart 1923 IIde Jaargang.

DE ZONDAGSBODE

VOOR

Zandvoort, Aerdenhout, Bloemendaal en Overveen

VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG

ABONNEMENTSPRIJS
Per Jaargang (franco) f 3.00
Afzonderlijke nummers . 0.10

REDACTIE
G. POSTHUMUS MEYJES - Zandvoort
Jhr Dr. M. F. VAN LENNEP - Bloemendaal
N. PADT ——————— Zandvoort.

Adres voor de Administratie:
Drukkerij „t SPAARNE",
Spaarne 3. Telefoon 143. Giro-No. 80552

PRIJS DER ADVERTENTIEN
1—5 regels f 1.—
Elke regel meer „ 0.20
Dienstaanbiedingen. 1—5 regels „ 0.75
Elke regel meer „ 0.15
Bij abonnement extra korting

Dit nummer bestaat uit 8 bladzijden

Predikbeurten

Ned. Herv. Gemeente. Zondag 25 Maart '23.

Zandvoort

v.m. 10 uur: Ds. Ds. N. PADT.
n.m. 5 uur: Geen Dienst

Goede Vrijdag v.m 10 uur: Ds G. POSTHUMUS MEYJES.
Bevestiging van Nieuwe Leden.
n.m. 7 uur: Ds. N PADT.
Avondmaalsviering.

Bloemendaal:

v.m. 10 uur. Ds. BAX Predt. te Hoofddorp.

JEUGDDIENST IN MARANATHA

v.m. 10 uur: De Heer M. G. GEBHART, van Amsterdam.

Goede Vrijdag n.m. 7 uur:
Ds. S. A BALJON van Spaarndam. Heilig Avondmaal.

Prov. Ziekenhuis: Zondag 25 Maart 3,15 n.m.:
Ds. BERKELBACH VAN DEN SPRENKEL.
Goede Vrijdag 10,30 v.m. Bediening van het H Avondmaal door Ds. V. ROOS.

„Zie, de mensch".

Joh 19 5b.

Ge kent dit woord van Pilatus wel, dit „Ecce homo".

De landvoogd plaatst Jezus vlak voor het volk, opdat ze goed kunnen zien, opdat ze het beeld van hem wiens dood ze willen nog eens geheel op zich laten werken, en wellicht beseffen, dat 't toch tè gek is.

Onze Statenvertaling van dat „Ecce homo" klinkt te plechtig en verklankt daardoor heelemaal niet den zin er van.

We kunnen 't beter zóó zeggen: „Daar heb je 'm nu" of: „Dat is 'm nu".

Dan verstaat ge aanstonds dat met iets van een medelijdenden glimlach de Romeinsche procurator op dien mensch wijst, met bloed bedropen, het purperen spotkleed om de schouders, een dwaze rietstaf in de hand, de doornenkroon der belachelijkheid op het hoofd — is dàt de revolutionair, is dàt de troonpretendent, is dat de pseudo-Zoon-van-God? Of ze dan nóg niet hun malligheid inzien.

Dat is immers de triomf der zieligheid!?

* * *

De wereldling Pilatus kon niet meer in Jezus zien tenslotte dan den armen stakkerd. Hij was tijdens het verhoor door alle phasen heengegaan hooghartig zelfbewustzijn, cynische onverschilligheid, geheimzinnige angst; ten slotte was hij klaargekomen met het „geval", dat hem, wie weet 't?, misschien nog z'n positie zou kunnen kosten. „'t Moet nu maar uit wezen" „de tragi-komedie heeft nu lang genoeg geduurd", hij schuift Jezus van zich af, stelt Jezus pal voor de massa; dat zal de betoovering verbreken, dat zal aan de hysterische zelfopwinding der massa een einde maken. Hoe zou 't ter wereld mogelijk zijn, dat nù niet 'n ieder toch zichzelf komen zou?

* * *

Pilatus heeft zich verrekend.

Hij heeft zich vergist in de schare

Hij tastte ten eenenmale mis ten opzichte van de leidslieden.

Hij vergat, dat hier de haat woedde.

Hij peilde niet het godsdienstig fanatisme.

Wat wist hij, koele, sluwe, berekende, over-beschaafde mensch, van de oer-instincten van het volk?

Wat wist hij, ongeloovige, vermaterialiseerde mensch, van de diepe kolken waarin religieuse wanbegrippen en formalisme de ziel van de menschen kunnen wegwervelen?

Dien Jezus, die hun traditie heeft aangetast, dien hàten ze.

Dien Jezus, die den levenden God in hun doode wereld heeft doen inbranden en inschroeien, dien verafschuwen ze.

Die Jezus, die daar voor hen staat als Man van Smarten — ze voelen 't onmiddellijk, zóó is Hij de uiterste consequentie van zijn prediking, van zijn geheele leven: de ondergang, de dood. . . .

Als dàt God moet wezen. .

Als dàt de Koning in het Messiasrijk moet zijn. . . .

En juist dàt voelen ze allen instinctief, juist zoo is 't, juist zóó zièn ze 't voor zich, alle leelijkheid van Christus' boodschap omtrent God. .

Daar is geen gedaante of heerlijkheid in Hem.

Daar is geen gedaante of heerlijkheid in den mensch, die Zijn God dient.

En juist daarom moet Hij weg, dat spookbeeld.

Juist daarom wordt dat medelijdende „Ecce homo", beantwoord met de duivelsche kreten van „Kruis hem", juist daarom is die laatste poging tot redding het zekerste middel om hem prooi te doen worden van het „zuiver-menschelijke", van het „eigenwillig godsdienstige", van „zelfzuchtige vroomheid"

* * *

„Ecce homo".

„Zie de mensch"

*Voorgeschiedenis **

In 1918 werd in de Kerkenraad van de Hervormde Gemeente te Zandvoort gesproken over een tweede predikants-plaats. Predikant was toen ds. G. Posthumus Meyjes, hij had als werkgebied Zandvoort, Bentveld en Aerdenhout. Bovendien gaf mej. dr. C. C. Gerlings catechisatie aan de jeugd en bezocht de kerkleden in de buitengebieden. Zij kreeg daarvoor f. 1000,-- per jaar.
Na haar vertrek in 1921 werd ds. N. Padt gevraagd als assistent-predikant in de Hervormde Gemeente te Zandvoort.
17 augustus 1921 besloot de kerkenraad met ingang van 1 september 1921 ds. N. Padt te benoemen 'tot helper met de beperking en in de functie van ouderling in bijzondere dienst' tegen een vergoeding van f. 1000,-- per jaar (per 1922 f. 2000,-- per jaar).
In de kerkenraadsvergadering van 28 mei 1923 werd A.Elffers Azn benoemd tot ouderling.
Ds. Padt deelde mee dat hij de verbintenis als helper bij de Hervormde Gemeente zou beëindigen. Hij werd eervol ontslagen uit zijn functie, bleef echter als ouderling de vergaderingen bezoeken.
Per 1 oktober 1923 werd A. Elffers benoemd tot scriba van de kerkenraad.
Er waren toen plannen om diensten en zondagsschool te gaan houden in Aerdenhout en de predikant zou met de gemeenteleden aldaar gaan praten over financiële middelen. Voor het werk in Aerdenhout stelde ds. Posthumus Meyjes ds. Padt voor.
Ds. Posthumus Meyjes ging op eigen verzoek per 1 januari 1924 met emeritaat. Ds. Lekkerkerker uit Bennebroek nam voorlopig als consulent de werkzaamheden waar.
In de tijd vlak voor en na het vertrek van de predikant begonnen de discussies in de kerkenraad over een mogelijk beroep van ds. Padt.
Op 6 december 1923 was aan de Kerkenraad voorgesteld om in de vacaturetijd ds. Padt te vragen om te preken en de jeugdleden catechisatie te geven.
Maar de Kerkenraad was van mening dat nu ds. Padt niet meer in bijzondere dienst was bij de Hervormde Gemeente hij de bevoegdheid had verloren om diensten te verrichten. Scriba Elffers verklaarde, dat het verzoek gekomen was van ds. Padt zelf. Zijn verkiezing tot gemeenteraadslid in Zandvoort voor de S.D.A.P. was de reden geweest om officieel te bedanken als hulppredikant, maar hij voelde zich moreel verplicht aan de Hervormde Gemeente.
Maar de meerderheid van de Kerkenraad besloot dat er geen gebruik gemaakt kon worden van de diensten van ds. Padt, zolang de moeilijkheden om het raadslidmaatschap bleven voortbestaan.
Ds. Lekkerkerker ging als consulent vanaf 1 januari 1924 de godsdienstoefeningen zelf leiden en catechisatie geven.
Eind december 1923 besloot de kerkenraad dat het salaris van ds. Padt tot 1 april 1924 zou worden uitbetaald.

Na de besluiten in december werd door de kerkenraad toch nog gesproken (14-2-1924) over een mogelijk beroep van ds. Padt in de Hervormde Gemeente. Een voorstel van scriba Elffers om hem in ieder geval op de verkiezingslijst te plaatsen werd met 3 stemmen verworpen. In de vergadering van 24 februari 1924 werd een voorstel van H. van Asperen om ds. Padt te beroepen door de Kerkenraad verworpen.
In de vergadering van 20 maart 1924 kwam aan de orde dat Elffers geen jaar in het college zitting had, en daarom nog niet aan de verkiezingsprocedure kon deelnemen.
Op 3 april 1924 werd er gestemd over wie op de lijst van te beroepen predikanten zou staan.
Van de 10 stemmen waren 5 vóór en 5 tégen Padt; het vijftal tégen Padt was beslissend.
Daarop bedankten ds. Padt en scriba Elffers voor het lidmaatschap van de Kerkenraad van de Hervormde Gemeente te Zandvoort.

* Op basis van gegevens van de heer J. Kerkman Azn (Zandvoort).

Uit de jaarverslagen

een overzicht van feiten en feitjes

Zandvoort, 16 September 1924

Drukkerij W. Gertenbach & Zn
Achterweg 1

VISITEKAARTJES

AANNEMER VAN STUCADOORSWERKEN.
Zeestraat 29 - Tel. 105

Tandarts
houdt spreekuren te Zandvoort iederen MAANDAG- en WOENSDAG-AVOND van 8--10 uur voor het verrichten van alle voorkomende tandheelkunde en tandtechniek. Absoluut pijnloos trekken van tand of kies f 1.50, Kunsttanden vanaf f 2.50 per tand. Volledige gebitten met inbegrip van pijnloos trekken vanaf f 60.—. Vullingen in cement, porcelein, zilver of goud. Reparatiën in een dag gereed.
15 Koninginneweg 15 — Zandvoort.

PHOTO „HELIOS" P. SCHOLZ PHOTOGRAPH
Hoogeweg 43 - Zandvoort.
Uw adres voor het ontwikkelen van platen en films.
Verkoop van alle Foto-artikelen.
:... **Fotograaf ook aan huis te ontbieden.** ...:

WAGENMAKERIJ
VERHUURDERIJ
R. LOOS
BAAN 20
Handel in Bruine Teer, Koolteer, Carbolineum, Wagensmeer enz.

J. F. ITTER
HORLOGEMAKER
GROOTE KROCHT 34A
ATELIER
VOOR REPARATIËN
AAN ALLE UURWERKEN
GEVESTIGD SEDERT 1916

STALHOUDERIJ
P. J. J. van den Berg
Haltestraat 18, hoek Willemstraat
ZANDVOORT.
Luxe- en Rouwrijtuigen
:. Trouw-Coupé's. .:
Dagelijksche Expeditie n. A'dam.
Verhuizingen en Transporten.
Telefoon no. 307 Telefoon no. 307

E. KONING SWALUËSTRAAT 2 - ZANDVOORT -
WERKPLAATS: PAKVELDSTRAAT 23
HUIS-, LETTER- EN DECORATIESCHILDER
GLAZENMAKER

Koopt Uw
Uurwerken, Brillen en Pince-nez
bij den vakkundige. EENIGST ADRES voor ZANDVOORT en Omstreken. Levering ook op voorschrift van H.H. Oogartsen.
M. Uittenboogaard
Kerkdwarsstraat 1
Let op het juiste adres.

Rijwielhandel en Reparatie-inrichting ook voor Motoren
Jb. Zwemmèr
Dr Mezgerstraat 12

Tegen de kosten bij
ZIEKTE
zich verzekeren is hetzelfde als zijn huis of inboedel verzekeren tegen brandschade.
HET 1e NED. MIDDENSTANDS ZIEKENFONDS
te Den Haag heeft een billijk tarief en betaalt de kosten prompt terug. Vraagt inlichtingen Haarlemmerstraat 21.

Mevrouw, laat Uw schoenen vakkundig repareeren in de electrische
Schoenmakerij
van J. VAN DUIJN
ZEESTRAAT 69.
Heerenschoenen op maat gemaakt, vanaf f 25.—

J. C. HUYSING
30 HALTESTRAAT 30
FIJNE VLEESCHWAREN
BOTER, KAAS EN EIEREN
DELICATESSEN ENZ

Maison de Nouveauté
Haltestraat 3
Heeren modeartikelen
en
Dames Handwerken.

ZANDVOORTSCHE RIJWIELHANDEL
J. A. BALTE.
Kerkplein 2 - Telefoon 138
Eerste klasse Rijwielen en onderdeelen. Reparatieinrichting
Agent der Simplex-Rijwielen

Lid van de VEREENIGING TOT ONTWIKKELING VAN NATUURKENNIS
wordt men door storting van f 1.-;
Het lidmaatschap blijft kosteloos.

VERZOEK VAN DE ADMINISTRATIE.
Aan abonné's buiten Zandvoort wordt beleefd verzocht de gelden per postwissel te willen doen overmaken. Per 1 October begint het tweede kwartaal.

ABONNEERT U OP „OPBOUW" f 0.75 PER KWARTAAL
Proefnummers op aanvraag verkrijgbaar.

DE NAAML. VENN. „ONDERLING BELANG"
MAATSCHAPPIJ TOT UITVOEREN VAN GLAS- SCHILDER- EN BEHANGWERK.
BERICHT, DAT DE ZAAK IS VERPLAATST VAN BRUGSTRAAT No 15 NAAR No 17
HET TELEFOONNUMMER IS GEBLEVEN No. 251.

Opbouw, 20 september 1924

1924

'geen gezelschap van jeugdige heethoofden'

het jaar van de dood van Lenin, waardoor Stalin aan de macht komt in de Sovjet-Unie, Mussolini krijgt steun in Italië, Hitler schrijft Mein Kampf, in de Britse kolonie India wordt Mahatma Gandhi vrijgelaten en zet zijn geweldloze strijd voort.
In Nederland is er een crisissituatie: loonsverlagingen, werkeloosheid en stakingen.
Bekende namen: Pieter Jelles Troelstra, Rietveld, Mondriaan, Berlage, Van Loghem, C & A.
Begin van de 'Kwestie Geelkerken' binnen de Gereformeerde Kerken, die zal leiden tot oprichting van de Gereformeerde Kerken in Hersteld Verband (1926) met o.m. de predikanten Buskes en Smelik.
De Centrale Commissie voor het Vrijzinnig Protestantisme bestaat één jaar.
In Zandvoort is H.van Alphen burgemeester.
Begin 1924 zijn er daar de volgende geloofsgemeenschappen:
de Hervormde gemeente, de Gereformeerde Kerk, de Rooms Katholieke Parochie en de Ned. Israëlitische Gemeente.
Volgens de gegevens waren de eerste maanden van het jaar koud: sneeuw en ijs met wel geregeld een zonnetje. Niet koud genoeg voor een Elfstedentocht.
April is een koude en sombere maand, mei geeft opeens zomerse temperaturen.

In april 1924 begint de Zandvoortsche Kring 'Godsdienstig Leven' ...

04-04-1924
de dag na 3 april 1924
Een groot gezelschap vergaderde ten huize van ds. Padt: de dames De Bruin, Meijer, Mieras, Paap, Padt, Pfundt, Spaans, Sterrenburg, Van der Waals en de heren De Bruin, Elffers, Hofstra, Lasthuis, Meijer, Mieras, Paap, Padt, Pfundt, Schraal, Van Sluisdam, Spaans, Sterrenburg en Van der Waals.
Daar en toen viel het besluit dat ds. Padt zijn werk in Zandvoort zou voortzetten, de 'Kring' werd opgericht.
Secretaris S.Otten schreef in zijn eerste jaarverslag: 'Het was geen gezelschap van jeugdige heethoofden, dat toen vergaderde. Sommigen waren voortvarend, anderen voorzichtig, enkelen ultra-voorzichtig!'
Diezelfde avond werd de zaal van café-restaurant 'Zomerlust' in de Kosterstraat gehuurd en zondag 6 april 1924 werd de eerste godsdienstoefening gehouden met ds. N.Padt als voorganger.

19-04-1924
De naam werd op voorstel van de heer Mieras: Zandvoortsche Kring 'Godsdienstig Leven'.
Godsdienstoefeningen werden voorlopig in 'Zomerlust' gehouden.

29-04-1924
Eerste ledenvergadering in 'Zomerlust', met als agendapunten:
-ds. Padt vaste predikant van 'de Kring',
-concept statuten in ontwerp gereed,
-aantal leden dat zich heeft laten inschrijven is 168,
-een negental commisies ingesteld om het werk te verdelen, o.a. voor Financiën, de Bouw, Bibliotheek en Muziek, Jeugdwerk als Zondagsschool en godsdienstonderwijs.
Het voorlopige bestuur werd nu officieel :
Ds. N.Padt, A.Elffers Azn, voorzitter, S.Otten, secretaris, C.J.Mieras, penningmeester
J.van Sluisdam, T.Paap, B.P.Oudkerk, J.L.Pfundt, J.Hofstra, A.J.van der Waals, leden.

1924

In zijn toespraak zei ds. Padt: 'In onze Kring is ruimte voor ieder die die kant uit wil, voor mensen van de meest ver uiteenlopende overtuiging, maatschappelijk, politiek of stand. Voor de meest verstokte conservatieven, voor de meest verstokte rooien, als ze maar goed zijn!'
Hij presenteerde zijn plannen voor lezingen en bijbelcursussen (niet het beladen woord catechisatie!) en huisbezoek, zonder ouderlingen, maar als vriend, en zo mogelijk als leidsman.

juni 1924
De zaal van "Zomerlust" was in het zomerseizoen niet langer beschikbaar.
Er kwam een oplossing: het gebouw Brugstraat 15 kon worden gekocht voor de som van f 12.250, -
Een obligatielening werd uitgezet; begroting: architect en verbouwing 2x f 500, -; inrichting f 1200, - (waaronder 200 stoelen, lampen, serviesgoed).
Tijdens de restauratie van de benedenzaal, werden de diensten in de bovenzaal gehouden.

Het eerste blad *Opbouw* verscheen, iedere zaterdag!
Ds. Padt vormde de eenmans-redactie.
De Zondagsschool begon, volgens de West-Hillmethode, met als leiding de dames Padt, Sterrenburg, Siderius en een hele staf assistenten (de methode hield in dat oudere kinderen aan een groepje kleintjes de verhalen vertelden). De begeleiding van de zang op het orgel was van Van der Weerdt.
Het Kinderkoor en het koor 'Credo Canto' werden opgericht.

september 1924
Het orgel werd aangeschaft : f 420, - (inclusief het abonnement voor de stemmer), een piano werd geleend van de fam. Otten.
De gasaanleg voor de verwarming werd aangebracht en er kwamen houten voetenbankjes in de kerkzaal.
Het Bazarcomité ging voor het eerst aan het werk, met het geweldige resultaat van f 2100, -!
De Bazar zou een jaarlijkse traditie worden.
Op 25 september 1924 werd de benedenzaal van Brugstraat 15 officieel geopend, met 'Credo Canto', viool- en orgelspel en solozang van de dames Sterrenburg en Van Marle.

De kerkenraden van de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde kerk te Zandvoort reageerden negatief op de uitnodiging voor de opening.

Op **24-12-1924** werd de 'Koninklijke Bewilliging op de statuten' verkregen.

1925 - 1930

'helpen, amuzeeren, leeren, stichten'

In het jaarverslag 1925-1926 schreef secretaris Siebold Otten:
'Ons devies moet zijn 'Ik dien', en dat kan op vier manieren:
We moeten trachten elkaar te helpen, te amuzeeren, te leeren, te stichten.'

G.J. Sterrenburg werd de volgende secretaris en J.v.Sluisdam werd onbezoldigd 'koster'.
Naast de zondagse kerkdiensten met tussen de 70 en 180 bezoekers, waren er ook huwelijks- en rouwdiensten. Op voorstel van een lid kwamen er bloemen in de diensten.
Initiatieven in deze periode:
- Tijdens een vergadering werd het plan besproken om jongeren als lid van 'de Kring' te aanvaarden, mits zij enige jaren de cursus van ds. Padt hadden gevolgd. Er was geen doopbedieding in de Kring, bij de eerste kerkgang van de ouders na de geboorte van het kind werden ouders en kind genoemd in de voorbede.
- De bovenzaal werd als openbare leeszaal/bibliotheek ingericht. Daartoe vroeg men van particulieren boeken. De uitleen was 1 à 2x per week en door vrijwilligers.
- Het scala van lezingen werd uitgebreid.
- Er werd een meisjeshandwerkclub opgezet, ook bedoeld om kleding te maken voor de verschillende zangspelen en lekenspelen èn om gekregen kleding te repareren t.b.v. 'Vrouwenhulp'.
- 'Vrouwenhulp' werd opgericht als een zelfstandige afdeling van 'de Kring'. Het werk werd geheel onafhankelijk van de Kringkas gefinancierd. Dit comité verleende bijstand aan Zandvoortse gezinnen, waar door ziekte of andere oorzaken hulp nodig was. Kraamvrouwen werden -zo nodig- gedurende veertien dagen voorzien van een warme maaltijd en van deskundige verzorging.

Geld werd verkregen door 'het verkopen van 'bons' op vaste adressen in een speciale wijk en de collecte op Bloempjesdag'. In 1928 werd de Kraamverzorging losgemaakt van de Vrouwenhulp.
In 1930 stond in de financiële verantwoording: f 560,- aan 'verpleegkosten en hulp, wasch, luiermandinventaris, sanitaire artikelen, melk en fruit'. Vanaf dat jaar ontving het comité een gemeentelijke subsidie van f 400,-.
Vanaf 1929 werden speciale vrouwenavonden belegd; 'om de vrouwen die zeer in beslag zijn genomen door haar gezin, ook belangstelling in te boezemen voor zaken, die buiten dat gezin liggen. Daarbij om de gelegenheid te scheppen tot eene gedachtenwisseling van vrouwen onderling, die in eene gewone ledenvergadering, door de fatale aanwezigheid van het manvolk, niet zou kunnen plaatsvinden. Een novum in onzen Kring waar wel 60 vrouwen bijeen zijn. Er gaat daarbij een heilzame invloed uit op het overige kringwerk'.
Al in 1926 werd gesproken over aansluiting bij een landelijke organisatie als de Vereniging van Vrijzinnige Hervormden, de Remonstrantse Broederschap of de Ned. Protestanten Bond. Ds. Padt zag aansluiting voor Kring en voorganger nodig teneinde aan prestige te winnen, 'elders ziet men de Kring als een privé-genoegen van een dominee, die in zijn gemeente een strop heeft gehaald, een voortvloeisel van een kerkelijk ruzietje, slechte basis voor een gezonde organisatie'.
De keus viel in 1928 op de Ned. Protestanten Bond, 'deze organisatie verbindt de vrijzinnigen van alle kerkgenootschappen en ook de niet tot enig kerkgenootschap behorenden'.
In 1929 werd het vijfjarig Kring-bestaan gevierd met een feestavond en een kerkdienst in het 'Kringlokaal'. Het koor Credo Canto liet de gemeente in de dienst op zondag bij de uitvoering van de Mattheüspassion van Schütz en het Weihnachtsoratorium van Bach, de koralen meezingen.
Felix de Nobel volgde dirigent Oosterveld op.
Al in 1925 waren er met Kerst veel activiteiten:
op Kerstavond een kerstspel door jongeren, in 1925 zelfs in 'Zomerlust' omdat daar 340 zitplaatsen beschikbaar waren!
Op de eerste Kerstdag om 6.30 uur (later werd dat 7.30 uur) de Vroegdienst,
om 10.30 uur de Kerkdienst,
om 16.00 uur Kerstfeest voor de kleintjes van de Zondagsschool,
Op de tweede Kerstdag om 10.30 uur dienst voor de grote kinderen, met kerstcantate of Kerstspel.

1931 - 1934

Crisisjaren: crisisfonds en Vrouwenhulp

In 1934 werd het 'gehele bestuursapparaat onder de loupe genomen'.
Het bestuur trad af en werd door de ledenvergadering opnieuw gekozen.
A. Elffers Azn, G.J. Sterrenburg, C. Mieras als dagelijks bestuur; S. Otten, J.van Sluisdam, A.Hofstra (na enkele maanden vervangen door J. Keuning), T. Paap jr, en de dames Van der Meer en Mar van Dijk .
Het ledenaantal bleef gelijk. Het kerkbezoek wisselde en was in februari, maart en april duidelijk minder, maar de secretaris meende in zijn jaarverslag van 31/32 dat 'de voorjaars schoonmaak wel eens de reden kon zijn'!
Ds. Padt werkte in Zandvoort als wethouder van Sociale Zaken, én als voorganger van 'de Kring'.
In deze periode kwamen er diverse hoorders, o.a. van de afdeling Bilthoven van de NPB. Maar er volgde geen beroep, mogelijk door het sterk anti-militairistische denken van Padt ('onze trotsch zal daar struikelblok geweest zijn').
In 1934 werd wel een beroep uitgebracht door de gemeente van de Vrijzinnige Hervormden in Zutphen en door ds. Padt aangenomen. De afscheidsdienst was 30 september 1934 in de Brugstraat.
Ook bij deze dienst waren – evenals tien jaar daarvoor – de kerkenraden van de Zandvoortse Hervormde gemeente en de Gereformeerde kerk afwezig.
Credo Canto werkte mee aan de intrededienst in Zutphen, waarbij honderd Zandvoortse leden aanwezig waren.

Zo was 'de Kring' per oktober 1934 predikantloos.
Ds. D. van Peursum uit Uitgeest nam de catechisatie, zondagschoolcursus voor de assistenten en het huisbezoek waar.
Als het moeilijk was voor de ochtend voorgangers te vinden werd de dienst op zondagavond gehouden.

Op 12 juli 1933 overleed de organist Jan Egbert Elers, op de leeftijd van 64 jaar.
De rouwdienst was in de Brugstraat. Op 8 april 1934 werd in de kerkzaal een herinneringsplaquette voor hem aangebracht. Jan Poolman en Ton Paap werden de nieuwe organisten.

De crisisjaren hadden hun gevolgen:
-Het Kringorgaan kreeg te weinig inkomsten van adverteerders en men stopte de uitgave, een goedkopere manier werd onderzocht.
-De jaarvergadering van april '32 besloot tot 'het stichten van een crisisfonds om met kleine gaven hier en daar een crisisnood een weinig te kunnen lenigen'.
- Vrouwenhulp en Kraamverzorging kregen steed. meer aanvragen voor hulp.
Een indrukwekkend verslag over tien jaar hulp werd aan de jaarvergadering voorgelegd:
64 gezinnen, 134x hulp in huis, 21 kraamvrouwen, 38x wasch, 96x kruidenierswaren, vlees, groente, fruit en versterkende middelen , waaronder 1940 liter melk.
(Extra geld daarvoor was verkregen op een liefdadigheidsavond met een verloting, met hulp van de Handelsvereniging Phoenix van prijzen voorzien.)
De Zondagsschool telde ± 140 kinderen, ook was er een Jeugdkerk, opgezet voor Zondagsschoolverlaters, en een Jongerenkring met 40 leden en een studieclub.
De jongerenkring zette in 1933 zijn doelstelling op papier: 'De ontwikkeling van het inzicht harer leden op geestelijk en maatschappelijk gebied in de ruimsten zin des woords.'

1935 - 1938

óf ds. Kalma's aanbod aanvaarden óf de Kring opheffen...

De vacatureperiode duurde lang. Pas in de herfst van 1935 was er een mogelijkheid ds. J.J. Kalma te beroepen.
Voorzitter Elffers zei in een bestuursvergadering in oktober 1935: 'als we voor 1 januari 1936 geen oplossing hebben gevonden, is het niet gerechtvaardigd de Kring te laten voorbestaan. Het staat dus zo: of ds. Kalma's aanbod aanvaarden of de Kring opheffen.'
In november gingen de leden accoord met het voorstel om ds. Kalma te beroepen.
Begin 1936 ging het echtpaar Kalma aan het werk. Mevrouw F.Kalma-Poots (ook theologe) ging leiding geven aan de vrouwengroep en zou voorgaan in (jeugd)diensten.

In 1936 werd het 12 jarig bestaan gevierd.
Lezingen (toen causerieën genoemd) hadden onderwerpen als 'Wat bindt ons in de Kring' en 'Orthodox of Vrijzinnig' (door ds. Kalma), 'Hoe versterken we onze organisatie' (Kalma en Elffers) en 'De Duitse Kerkstrijd' (Kalma).
Daarnaast over de toenemende zorg over de economische en politieke toestand in Nederland en Europa: 'God en Afgod' (ds. P. Eldering, Oegstgeest).

Het werk van 'Vrouwenhulp' was nog altijd hard nodig:
'De nood is groot, vooral moeders en jonge kinderen komen te kort.
Speciaal de dames die met bonnen lopen en de etenkooksters onze dank'.

Op advies van ds. K.Terpstra, algemeen secretaris van de Vrijzinnig Christelijke Jeugd Centrale (V.C.J.C.), werden activiteiten gestart voor 13 tot 20 jarigen, in Jeugdgemeenschap en Jongerenbond (J.G. en J.B.). Op de bijeenkomsten kwamen zo'n 60 jongeren.
De zondagsschool liep goed, ook al 'was er een nijpend gebrek aan assistenten'.
Geregeld werden de meerdaagse bazars georganiseerd, 'met een voor deze tijd goed resultaat'.
In deze periode ontvingen leden een 'kringbusje' om -zo mogelijk- de financiële commissie te steunen.
Ds. Kalma zou niet lang blijven, naast het verlangen terug naar Friesland, speelden daarbij ook financiële motieven een rol. Hij nam een beroep aan naar Hogebeintum. Het afscheid was tijdens de ledenvergadering van 29 april en in de dienst op zondag 1 mei 1938.
De intrede in zijn nieuwe gemeente werd opgeluisterd door zang van Credo Canto en bijgewoond door Zandvoorters, die hem node zagen gaan.
Na ds. Kalma is er nooit meer een 'eigen' voorganger beroepen. Toen het 15-jarig bestaan in 1939 gevierd werd was de N.P.B. Zandvoort voorganger-loos.
Ds. P. Eldering uit Oegstgeest nam waar voor de catechisatie en het huisbezoek.
Er kwam overleg met NPB-afdelingen in de regio (Heemstede, Hillegom, Lisse-Sassenheim en Noordwijk) over het aanstellen van een gezamenlijke predikant. Hoewel de besturen zich (na overleg met de leden van hun afdeling) principieel uitspraken voor samenwerking en voor oprichting van een stichting om te komen tot het aanstellen van een streekpredikant zijn deze plannen nooit uitgevoerd.

1939 - 1945

'men neme wat brood en suiker mee'

Van de jaren 1939 - 1942 zijn er in het archief slechts zeer korte jaarverslagen aanwezig. Notulen van bestuursvergaderingen zijn er niet: deze zijn vanwege de oorlogssituatie door het bestuur vernietigd.

In het najaar 1939 vond een overleg over samenwerking plaats met de afdelingen in de Bollenstreek, maar door de oorlogssituatie konden geen besluiten worden genomen.
In 1941 en 1942 waren er soortgelijke besprekingen met de Hervormde Gemeente Zandvoort, en met de NPB-afdelingen Bloemendaal, Heemstede en Haarlem-Noord en de Vereniging van Vrijzinnig Hervormden te Haarlem.
Felix de Nobel nam afscheid van Credo Canto (1942) ; de heer Van Soest volgde hem op.
De begeleiding van de V.C.J.C. en de jeugddiensten waren in handen van de theologisch candidaat J.Goorhuis. Jongeren speelden in februari 1942 het lekenspel 'Wie zijn leven zal willen verliezen...'.
Toen in november 1942 van een groot deel van de Zandvoortse bevolking werd geëvacueerd, stopten alle activiteiten in de Brugstraat.
De laatste dienst was op 13 december 1942, voorzitter Bram Elffers ging daarin voor.
De stoelen werden opgeslagen in de Bavo in Haarlem en daar na de oorlog teruggevonden.
In de evacuatieperiode werden de contacten onderhouden:
Enkele malen kwam men bijeen in de gastvrije kerk van de Vereniging van Vrijzinnig Hervormden aan de Vestestraat in Haarlem, bijv. op 30 mei 1943. Eerst een dienst met ds. H.A.C. Snethlage uit Hillegersberg en daarna een koffiemaaltijd. In de convocatie stond: 'Men neme brood en wat suiker mee. Voor koffie en thee hopen wij te zorgen. De kosten weer f 0,50; doch niemand blijve hier om weg.' Zo'n 40 leden waren aanwezig.
Ook het 20-jarig bestaan is herdacht met een bijeenkomst in de Vestestraat in april 1944. Daarbij werd men weer verzocht om brood en suiker mee te nemen en 'minstens één B-broodbon'. Bovendien iets houdbaars (als men dat kon missen), want ter plekke werd een pakje samengesteld voor ds.Padt die in Dachau gevangen zat.
Ook waren er ontmoetingen in Haarlemmerliede, waar de familie Elffers verbleef.
Tijdens die evacuatieperiode kwam er geen contributie binnen, toch ging de aflossing van de hypotheek op het gebouw gewoon door, hetgeen voor problemen zorgde.

Na de bevrijding in mei 1945 duurde het lang voordat men weer terug kon komen.
Bovendien kwamen niet alle leden terug, omdat men geen huis meer had in Zandvoort of omdat men een plek in een andere plaats of kerk had gevonden.
In een geheel gevulde kerkzaal was op zondag 11 november 1945 weer de eerste kerkdienst met als voorganger ds. .A. van Biemen. Daarna de eerste ledenvergadering op 15 november.
Kerstmis kon ook weer gevierd worden: de deelnemers aan het Kerstontbijt werden vriendelijk verzocht om '...naast een eigen boterham, wat suiker en - als het even kan - een kaars' mee te nemen.
Op vier avonden in december 1945 werd in de Grote of St Bavokerk in Haarlem het 'Kerstspel 1945 – een getuigenis van de Jeugd van alle kerken' opgevoerd: 'het bijbelse kerstgebeuren naast de actualiteit'. Het geheel was voorbereid door een - Interkerkelijke Werkgroep der Jeugd-, die bestond uit jongeren van de Rooms-Katholieke en Oud-Katholieke kerken en alle Protestantse kerken in Haarlem en omgeving, 'in eendracht, dankbaarheid en vertrouwen'.

De schade aan beide panden in de Brugstraat werd getaxeerd op f 600,-; penningmeester Mieras claimde het bedrag bij 'Wederopbouw'.

1946 - 1950

pogingen tot samenwerking met de hervormde gemeente

Na de bevrijding van Zandvoort in mei 1945 duurde het lang voor de activiteiten weer op gang gekomen waren: de leden kwamen druppelsgewijs terug van hun evacuatie-adressen, vonden een ernstig gehavend of geen huis, sommigen waren inmiddels toegetreden tot een andere geloofsgemeenschap. Anderen keerden niet meer naar Zandvoort terug.
Wel meldden zich meer dan 20 nieuwe leden.
Schilder Jan van der Mije had op eigen initiatief de haveloze voorgevel onder handen genomen en Jan van Sluisdam had voor de nodige reparaties en voorzieningen gezorgd.
Goed nieuws was dat de afdeling Haarlem van de Vereniging Vrijzinnige Hervormden ds.J. Heidinga in de gelegenheid stelde de Zandvoortse geloofsgemeenschap te ondersteunen. En in februari 1946 startten de catechisaties weer, geleid door ds. H.Jansen uit Heemstede. Ook de zondagsschool begon weer en het aantal kinderen ging van 10 naar 70.
Het NPB-lid Adriaan Weeda pakte het jeugdwerk weer op. In J.G.-verband werd het in 1942 opgevoerde lekenspel 'Wie zijn leven zal willen verliezen....' opnieuw gespeeld , evenals het bevrijdingsspel 'Drie burgers', telkens voor stampvolle zalen. In 1947 speelde de J.G. samen met de hervormde Jonge Kerk een Kerstspel in de volle Hervormde kerk.
Voor het eeuwige gebrek aan leiding werd een oplossing gevonden in de combinatie van catechisatie en V.C.J.C. bijeenkomst, o.l.v. ds. G.A. Maathuis uit Amsterdam. De invloed van de oorlog was merkbaar in het godsdienstonderwijs: er bleek bij de jongeren niet veel moed en geloof in een betere toekomst, hun belangstelling lag elders.
In het jaarverslag 1948/1949 werd melding gemaakt van de oprichting van een speciale meisjesgroep in de leeftijd 12-15 jaar, de z.g. Vrije Vogels als onderdeel van de V.C.J.C. onder leiding van I. de Louw. Aan de grote Pinksterconferentie van 1948 in Ommen namen zeven Zandvoortse jongeren deel.

Binnen het bestuur had Murk Aukema de functie van penningmeester op zich genomen.
Vanaf november 1945 waren er weer zondagsdiensten, eerst om de 14 dagen, spoedig wekelijks toen de verwachte samenwerking met de N.H.Kerk uitbleef. Ds. A. van Biemen verzorgde een lezingen cyclus over de onderwerpen Religieus-, Godsdienstig- en Christelijk geloof. Daarnaast bijeenkomsten over het thema 'De critiek van de moderne mens op kerk en christendom'.
In 1950 leidde ds. J. de Graaf een bijbelcursus voor ouderen én jongeren, met zo'n 30 deelnemers.

De eerste bazar na de bevrijding was in november 1947 en bracht f 2037,- op.

Credo Canto zong weer vanaf mei 1946. D.H. Dees nam korte tijd waar als dirigent totdat per januari 1947 G.de Boer, concertzanger en pianoleraar in Haarlem, het stokje overnam. Met Kerst 1947 werd een compositie van Adriaan Kousemaker gezongen, een wisselzang van koor en gemeente.
Helaas liep het aantal zanglustigen terug, Credo Canto stopte in 1948.

Vanaf september 1946 waren er weer Vrouwenbijeenkomsten, met belangstelling van ongeveer 30 personen. De organisatie 'Vrouwenhulp' ontving na de oorlog geld van 'Volksherstel', die hielp om het noodzakelijke werk weer op gang te brengen.

1946 - 1950

Belangrijk in deze jaren na de oorlog was het *overleg* met de Hervormde gemeente Zandvoort, dat aanvankelijk kans van slagen leek te hebben.
Op 24 augustus 1945 werd het in 1941 begonnen overleg over samenwerking met de Hervormde Gemeente Zandvoort opnieuw gestart met de bedoeling de N.P.B.Zandvoort als Vereniging van Vrijzinnige Hervormden op te nemen in de Hervormde Kerk.
N.P.B.-voorzitter Elffers droomde van een waarachtige 'Volkskerk'.
Basis waren de zogenoemde 'Doornse stellingen', opgesteld tijdens een conferentie in Doorn in 1943 waar vertegenwoordigers van alle verschillende theologische en kerkelijke richtingen binnen de N.H.kerk aanwezig waren, met als doel 'een grotere eenheid in het kerkelijk belijden te verkrijgen'. Deze stellingen (ontwerper dr. K.H. Miskotte) zouden als richtlijn dienen voor het kerkelijk gesprek.
De werkgroep 'Kerk en Opbouw' stimuleerde het overleg.
Op 5 oktober 1946 was de eerste officiële bijeenkomst met de Hervormde kerkenraad in aanwezigheid van ds. Van der Voet namens de Classis Haarlem.
Deze raadde het gesprek over de 'Doornse stellingen' aan en stelde voor om iedere 14 dagen een vrijzinnig predikant de dienst te laten leiden in de Hervormde kerk (dus om de week de Brugstraat dicht). Dit gebeurde. Zo ging de vrijzinnig predikant ds. J.W. van Nieuwenhuyzen uit Heemstede voor op 29 december 1946 en werden in januari 1947 twee besprekingen gehouden over de 'Stellingen', één in de consistoriekamer van de kerk o.l.v. ds. De Ru en één in de Brugstraat o.l.v. ds. De Graaf. Na de komst van de hervormde predikant ds. Saraber werd de verhouding Hervormde gemeente - N.P.B. beter; er werden in september 1947 twee avonden belegd voor leden van beide geloofs-gemeenschappen, waar namens de NPB de inleiding verzorgd werd door ds. Aalders uit Voorburg over de betekenis van 'Gemeenteopbouw' en namens de Hervormde kerkenraad een bijeenkomst met als spreker ds. Hijmans uit Amsterdam. Ook het verenigingsjaar 1948/1949 stond in het teken van mogelijke samenwerking: er werden besprekingen gevoerd tussen vertegenwoordigers van het N.P.B.-bestuur met steun van ds. Boerlage en prof. Bleeker namens het hoofdbestuur van de landelijke vereniging, en de beide Hervormde predikanten, ds. De Ru en ds. Saraber en vertegenwoordigers van de kerkenraad. Men kwam overeen dat de diensten in de Hervormde kerk wisselend zouden worden geleid door een orthodox en een vrijzinnig predikant, dus in de Brugstraat om de week dienst. Bovendien zou het kerkelijk gesprek worden voortgezet.
Dit alles met een proeftijd van een half jaar.
Spoedig bleek dat het gebrek aan regelmaat bij diensten in de Brugstraat funest was voor het kerkbezoek. Bovendien was van échte samenwerking geen sprake. Op verzoek van de N.P.B. werd er een gesprek georganiseerd op 15 juli 1949; tot grote teleurstelling van o.a. ds. Saraber werd het contact daarna verbroken.
Vanaf september 1949 waren er weer wekelijks diensten in de Brugstraat, die redelijk tot goed bezocht werden.
Er kwam weer een eigen maandblad uit dat op 350 adressen in het dorp werd bezorgd.

1951 - 1955

'spaart de benen van onze organiste'

Nieuwe leden meldden zich en er was een goede opkomst bij diensten en bijeenkomsten. Maar de naoorlogse emigratie was ook van invloed op het ledental, een aantal leden vertrok naar Australië of Nieuw-Zeeland. De ledenlijst telde zo'n 120 leden.

'De doopkwestie gaf veel stof tot gedachtewisseling! Door bemiddeling van de kerkvisitatoren ds. V.d. Voet en ds. Klein Wassing werd een voor beide partijen aanvaardbare weg gevonden.
Op 18 januari 1953 had de doopdienst plaats in de Hervormde kerk, geleid door ds. J.de Graaf uit Arnhem. Vijf kinderen van leden van de N.P.B. en enige van lidmaten van de Kerk, waaronder de jongste spruit van ds. Saraber, werden ten doop gehouden'.
In juni 1954 doopte de remonstantse predikant Luca uit Amsterdam in een dienst in de Brugstraat de tweeling van het echtpaar Wijnbeek – Van der Molen en de dochter van het echtpaar Bakker-Huizing.

Het traporgel bleek aan vernieuwing toe, daartoe werd een Orgelfonds opgericht met als motto 'Spaart de benen van onze organiste'. (M.C. Sterrenburg - Van der Sande).
Toen mede door een erfenis een tweedehands orgel met elektrische luchtaandrijving kon worden gekocht, werd het Orgelfonds omgedoopt tot Verbouwfonds. Het nieuwe orgel werd in oktober 1952 ingewijd met een kerkmuziekavond door Herman Dees en T. Dees-Rion.

In februari 1951 werd 'de wenselijkheid van overdracht van het kerkhouden aan de V.V.H. [in Zandvoort!] overwogen'. Ter oriëntatie werden inleidingen gehouden over de nieuwe kerkorde (ds. J.M. de Jong) en over een circulaire van 'Kerk en Vrede' aan de Synode der Nederlandse Hervormde Kerk (ds. J. de Graaf). Conclusie van de beraadslagingen was dat de N.P.B.-diensten in de Brugstraat gecontinueerd werden.

De catechisatie en bijbelcursus was in handen van ds. De Graaf tot zijn vertrek naar Arnhem in 1952. Ds. Heidinga nam daarna de 12-16-jarigen over, met ongeveer 16 deelnemers.
De zondagsschool werd bezocht door ca. 50 'kleintjes',o.l.v. de dames Keur en Dekker en ca. 70 grote kinderen o.l.v. Mies Sterrenburg en hun assistenten.
Op Goede Vrijdag 1951 speelden zij 'De kinderen van Jeruzalem', het in die tijd bekende spel van ds. Jet Modderman. De regie was in handen van Mies Sterrenburg en Bert van Schie.
Bestuurslid G.S.W. Keur was de contactpersoon bestuur- jeugdwerk. Er kwam een Jongerencommissie, die jeugddiensten en jongerenkringavonden organiseerde. De jongeren hadden goed contact met die van de Jonge Kerk. Zij studeerden samen lekenspelen in, zoals het kerstspel van de dichter Martinus Nijhoff 'De ster van Bethlehem', o.l.v. mw. Gerritse-Bender en later onder regie van Co van der Meer. Er werden enkele opvoeringen in de Brugstraat gegeven, ook tijdens de Vroegdienst 's morgens om half 8 op de eerste kerstdag. Na afloop zaten ook de spelers en medewerkende koorleden aan het gebruikelijke kerstontbijt, waarbij ook ds. Saraber aanwezig was. Met Pasen speelden zij het spel 'De zweetdoek van de heilige Veronica', naar een legende van Selma Lagerlöf. Op Pinksteren 1954 werd het spel van Nijhoff 'Des Heilands Tuin' tweemaal in de Hervormde kerk opgevoerd.

In 1953 werd de geplande bazar vanwege de watersnoodramp uitgesteld tot eind september.
De bazarkrant werd in ca. 3000 Zandvoortse brievenbussen gestopt en men verkocht zo'n 2500 loten voor het Rad van Avontuur!

Het eigen blad *Mededelingen* verscheen vanaf mei 1954 onder de naam *de Brug*, en zou die naam houden tot 2002.

1956 - 1960

vrijzinnige contacten in de regio

In de tweede helft van de jaren '50 is getracht het contact met leden van de kleine kerken in de regio te verbeteren. Er was overleg van het N.P.B.-bestuur met voorgangers en/of bestuurders van de Haarlemse vrijzinnige geloofsgemeenschappen.
Hun in Zandvoort woonachtige leden ontvingen een brief die ook werd afgedrukt in *de Brug* onder de titel 'Driemaal - kom over de brug', van de predikanten G. Kroes (evang.luth), J.W. Herfst (rem.), A.J. Snaayer (doopsgez.).
Enthousiast klinkt het in het jaarverslag 1957 nog niet: 'we zijn niet verder dan dat zij bereid blijven hun leden te adviseren bij ons ter kerke te gaan'.

Er werden contactpersonen gevonden: N.P.B.: G.J. Sterrenburg; Doopsgez.: A. Joustra-Kuipers; Evang.Luth: A. Baas; Rem.: F.van Leenders-Speek; V.V.H.: H. de Jong.
Tijdens de jaarvergadering van 1958 namen deze vertegenwoordigers van de kleine kerken zitting in het bestuur. In dezelfde vergadering nam A. Elffers afscheid als voorzitter van het bestuur en werd benoemd tot erelid.
Verder waren de predikanten die 'Zandvoort' als wijk hadden bereid om - naast ds. Heidinga - de N.P.B. te steunen.

Ds. Heidinga deed naast zijn eigen werk in de V.V.H. in Haarlem in Zandvoort huisbezoek en ging hij voor in diensten. Bovendien leidde hij een catechisatiegroep. Het godsdienstonderwijs dat door de N.P.B. in 1957 gestart was op de openbare Hannie Schaftschool en uitgebreid tot de Plesmanschool, droeg hij in 1958 over aan ds. P.N. Kruyswijk uit Haarlem. In 1959 werd dit werk overgenomen door A. Kosto, theologisch student in Amsterdam (De gemeentelijke subsidie was 5 gulden per lesuur).

Met ingang van januari 1956 werd door de N.P.B., regelmatig op zondagavond een kerkdienst gehouden in het Huis in de Duinen (toen een 'bejaardenhuis'), beurtelings geleid door vrijzinnige predikanten uit de regio, 18 maal per jaar. Wegens grote belangstelling van de bewoners werd ook een z.g. 'groepsmiddaguur' georganiseerd, o.l.v. ds. Heidinga.
In dat jaar meldden 35 mensen zich aan als lid van de N.P.B. , waarvan 35 uit het Huis in de Duinen!

In 1956 kwam het jeugdwerk weer tot leven en zocht aansluiting bij de landelijke V.C.J.C. (Vrijzinnig Christelijke Jeugd Centrale). Vijftien leden namen deel aan de landelijke Pinksterconferentie Pinkster '58 in Ommen.
Toen halverwege 1959 de verhuizing van de Openbare Bibliotheek naar het Gemeenschapshuis een feit was, kwam de bovenzaal vrij voor het jeugdwerk van ruim 50 leden van het Bosvolk, Vrije Vogels en J.G.
Op verzoek van de directrice van het Huis in de Duinen werd in 1959 een lekenspel gespeeld in de Kerstdienst en de Paasdienst die geleid werden door de gereformeerde predikant ds. De Ruyter. Dit gebeurde door de Vrouwengroep en door de zondagsschool samen met de V.C.J.C.

In 1960 vierde ds. Heidinga zijn 25-jarig ambtsjubileum.
In winterbijeenkomsten werden inleidingen gehouden, o.a. over
Vondsten in de Dode Zee (ds. G. Kroes), Gebedsgenezing (dr. A.J. van Leusden)
Een verantwoordelijke samenleving (ds. H. Wethmar)
Over zijn reizen in de verre wereld, met dia's 'vergezeld van een prettige causerie' (Ide Aukema)
n.a.v. de preek in een kerkdienst verzorgd door mw. ds. C. Soutendijk
Zang- en poëzieavonden door mevrouw Am Walhout en de heer Jan Wijnbeek.

In 1960 bood Jan van Sluisdam een door hemzelf van Afrikaans mahoniehout gemaakte avondmaalstafel aan. Dit ter gelegenheid van zijn 75ste verjaardag. Deze tafel werd voor 't eerst gebruikt bij de avondmaalsviering van 3 april 1960, waarin ds. Heidinga voorging.

1961 - 1965

'zelfs bij het vuurwerk werd de oecumene niet vergeten'

Oud-voorzitter A. Elffers Azn overleed in februari 1961. De rouwdienst in de Brugstraat werd geleid door ds. J. Heidinga. In 1962 bood de familie Elffers aan 'de Kring' een reliëf aan ter nagedachtenis aan Bram Elffers.
Er vond bestuurswisseling plaats:
G.J. Sterrenburg voorzitter, H. de Jong vice-voorzitter, H. van Ekeren secretaris,
J.H. van Zutphen 2e secretaris, M. Aukema penningmeester, C .Schram jeugdwerk
F.C. Wendrich-Brouwer diversen, T. Bakker-Huizing bejaardenzorg, G.J. Wijnbeek, redactie de Brug.
Tegen het eind van de periode trad H. de Jong aan als voorzitter.

Op initiatief van de Doopsgezinde Kring in Zandvoort werd in mei 1961 in de Brugstraat een gezamenlijke dienst gehouden voor de kleine geloofsgemeenschappen.
In deze dienst gingen voor: ds. Solinger (Ev.Luth), ds. Snaayer (Dgz.), mevrouw ds. Klink (Rem) en ds. Heidinga (namens VVH en N.P.B.); er waren 90 bezoekers.
Daarna werd een werkcomité gevormd om het contact te continueren. Zo kwam er in december 1961 een Adventswijdingsdienst o.l.v. ds. Snaayer.
Binnen de kerken van Zandvoort kwamen er initiatieven tot meer oecumenische samenwerking.
De gereformeerde predikant ds. J.P.O. de Bruyne begon hiermee en kreeg steun van pastoor Cleophas van de St. Agathaparochie. De predikanten van de Hervormde Kerk sloten zich aan.
Op verzoek van de gereformeerde kerkenraad volgde ook de N.P.B., nadat verzekerd was dat ook voorgangers namens de N.P.B. en het N.P.B.-gebouw ingeschakeld zouden worden.
Er werden maandelijks bezinningsuren gehouden, waarbij de toeloop zo groot was, dat de kerkgebouwen van de gereformeerde kerk en de N.P.B. te klein bleken. Het bezoekers aantal varieerde van 300 tot 700! Namens de N.P.B. werkten mee mw ds. Klink (rem.) en ds. Wethmar(dgz.).
Het werkcomité maakte diverse plannen, o.a.:
-vervaardiging van folders met vermelding van diensten in de vier kerkgebouwen die aan nieuwe bewoners, aan hotels en pensions konden worden uitgereikt,
- plaatsing van borden met informatie over de Zandvoortse kerken op de openbare weg.
In 1962 werd de Stichting Oecumenisch Contact opgericht, er was een bijeenkomst in de Hervormde Kerk, waarbij voor de N.P.B. prof. dr. C.W. Mönnich optrad. Er was een gezamenlijke dienst met ds. Okke Jager en pater Verhagen.
Jongeren van alle kerken speelden 'Roof en Geloof', de opvoering was in de R.K.Kerk;
'Kinderen van Jeruzalem' werd in de gereformeerde kerk gespeeld door de N.P.B.-zondagsschool-kinderen met kinderen uit de drie kerken, o.l.v. Mies Sterrenburg.
'Zelfs bij het vuurwerk werd de oecumene niet vergeten, en een vliegtuigje vestigde ook daarop de aandacht.' In de volgende jaren waren er diensten geleid door ds. W.H.Schmitz-Buys en pastoor Cleophas; kapelaan Duin en ds. J. Heidinga

In oecumenisch overleg werd besloten adressen voor bijv. een kerstpakket te vergelijken om een dubbele gift te voorkomen. Vrouwenhulp reikte in december 1964 voor de laatste keer kerstpakketten uit, i.v.m. de Bijstands-wet die in januari 1965 van kracht werd.
Afgevaardigden in een stichtingsbestuur voor het tot stand komen van een gemeentelijk bejaardenhuis waren A. Joustra-Kuyper en J. van Sluisdam.

Per oktober 1963 werd de bovenzaal verhuurd aan de firma Montanex .
De keuken werd gerenoveerd en de uitbouw bij de bestuurskamer gerealiseerd.

In 1964 vond de viering van het 40-jarig bestaan plaats met een kerkdienst, waarin ds. N. Padt voorging. Er waren 200 mensen aanwezig. Er verscheen een jubileumnummer van de Brug.

1966 - 1970

grote verbouwing in de Brugstraat

Er waren 92 leden.
J. Wijnbeek was secretaris tot maart 1970, daarna J.H. van Zutphen.
Vanuit de Doopsgezinde gemeente Haarlem hield ds. C.P. Hoekema contact met de N.P.B..
J. Wijnbeek vormde de redactie van *de Brug*; het blad werd vernieuwd.

Tijdens een belangrijke verbouwing van het gebouw (o.l.v. architect Gies Sterrenburg en de secretaris Jan Wijnbeek) waren de diensten tijdelijk in de aula van het Huis in de Duinen. In mei 1969 werd het gebouw weer in gebruik genomen.

Er werden huiskamerbijeenkomsten georganiseerd o.a. met sprekers
ds. J. Heidinga over Christendom en ongeloof,
dr. J. Meyer over Joodse riten en symbolen,
mevrouw A.J. Knip over haar ervaringen als doktersvrouw in Lambarene.
Ook waren er lezingen van R. Kuin over het werk van de kerken in Jordanië en van kapelaan J. Veldt over nieuwe stromingen in de Rooms-Katholieke Kerk.
Nieuwe vormen van diensten waren de gezinsdienst (leiding ds. Modderman, ds. Stubbe en ds. Snaayer) en discussiedienst (ds. In 't Veld)

Voor mensen die niet zelfstandig naar de Brugstraat konden komen kwam er een auto-dienst, eerst georganiseerd door T. Bakker-Huizing, later door het echtpaar De Jong. De bezoekcommissie werd ingesteld.

Zondagsschool: er bleef één groep op de zondagochtend, daarnaast kwamen er door-de-weekse verteluren in huiskamers. Leiding in handen van Marion v.d. Heuvel, Hyke Tebbenhof , dames Baay en Cor Schram, met hulp van de gastvrouwen.
Het godsdienstonderwijs op de openbare scholen werd gegeven door ds. G. Kroes.
In het winterprogramma van de vrijzinnige regio werden gezamenlijke bijeenkomsten georganiseerd, o.a. over 'Agressie' en 'Democratisering'.

Aan het Oecumenisch Contact namen deel : penningmeester A. Baas,
vertegenwoordiging N.P.B.: F. Wendrich-Brouwer en H. de Jong. In het pastoraal overleg:
de predikanten Hoekema en Van Biemen.
Er kwamen straatbijeenkomsten in Nieuw Noord, de Vredesweek werd gezamenlijk georganiseerd en Rekreade werd geboren, een oecumenisch initiatief tot zomerkampwerk, 2/3 van de kosten werden door het campingbestuur opgebracht en de deelnemende geloofsgemeenschappen droegen bij afhankelijk van hun ledenaantal. Eerst alleen op Camping Sandevoerde, daarna werd het werk uitgebreid naar het dorp. Namens de N.P.B. had mevrouw A. Kemp zitting in de Commissie.

In deze periode ontwikkelde een interkerkelijke groep Logos zijn activiteiten met de slogan 'één kerk of geen kerk'.

1971 - 1975

nieuwe initiatieven: 'samen kerk-zijn', 'samen-leven'

Er waren bestuurswisselingen: in de jaarvergadering van 1972 droeg Han de Jong zijn voorzitterschap over aan Corrie Schram, hij bleef als vice-voorzitter. In 1975 stopte secretaris A. Baas, de secretariaatswerkzaamheden werden verdeeld. Penningmeester bleef W.C. Bakker.
Voor de gespreksgroep 'Ik geloof – geloof ik het?', o.l.v. ds. C.P. Hoekema was veel belangstelling.
In 1971 was er een discussie begonnen over de plaats en de functie van een geloofsgemeenschap als de N.P.B.. Opheffen of doorgaan? werd de vraag. Het besluit was doorgaan, maar hoe?
Op de jaarvergadering in april 1972 werden drie werkgroepen samengesteld:
'Eredienst'- de organisatie van de 'gewone' kerkdienst met een predikant en liturgie,
'Samen Kerk-zijn' – gericht op oecumenische ontwikkelingen en ervaringen,
'Samen Leven' – gericht op de maatschappij en intermenselijke relaties

Elke werkgroep organiseerde zijn eigen diensten en/of bijeenkomsten, ieder zo'n acht maal per jaar, we noemen:
'Samen-kerkzijn':
'Bezinning op oecumene'- pater Th. Hoogeveen (secr. Regionale Raad van Kerken)
'Gemengd gehuwd' - S. Cies'lak, Leiden
'Milieubeheer en Evangelie'- wika J.Th Pietersen, Alkmaar
'Samen leven':
'Gezin en samenleving'- ds. W.H. Buys, Zandvoort
'Het recht in de Unctad'- W. Steetskamp, Zandvoort
'Bevrijding 1972' – Fons Burger, Zandvoort
'De Christen en de a.s. verkiezingen' – drs J. Voogd, Haarlem

In de landelijke N.P.B. werden deze nieuwe werkgroepen met belangstelling en enthousiasme gevolgd. Zandvoort werd aan andere afdelingen ten voorbeeld gesteld!
De landelijke N.P.B. had een werkgroep 'Groei' ingesteld, ter inventarisatie en advisering omtrent gemeentegroei. H. de Jong maakte deel uit van die groep waarin ook Zandvoort werd besproken.

Toen ds. Mataheru van de Hervormde kerk in 1972 verzekerde dat alle leden van de N.P.B. welkom waren bij de avondmaalsdienst in de kerk op het Kerkplein, werden in de Brugstraat geen avondmaalsvieringen meer gehouden.
Het godsdienstonderwijs op de openbare scholen werd van ds. Kroes overgenomen door ds. W.Chr. Smits uit Edam.

Aansluitend bij de landelijke actie 'Hulp Noord-Ierland', werd in 1972 in de Brugstraat het initiatief genomen tot de actie 'Help Ieren helpen'. Dit plan werd, gesteund door de Lokale Raad van Kerken, in het dorp gebracht. Een interkerkelijk comité organiseerde in Zandvoort een kerstvacantie voor veertig Ierse meisjes van protestantse en rooms katholieke huize. Het hele dorp leefde mee.

De Lokale Raad van Kerken beraadde zich – met succes - op mogelijkheden om te komen tot één stichting voor Algemeen Maatschappelijk Werk. Na de aanzet door J. Wijnbeek, namen de dames Van Ede en Van Zutphen de vertegenwoordiging over.
In oecumenische samenwerking werd aandacht besteed aan de actie 'nieuwe levensstijl.'

Ds. Hoekema leidde voor de N.P.B. de diensten in het Huis in de Duinen en in Nieuw Unicum.
In mei 1974 ging ds. Hoekema met emeritaat, hij had naast zijn werk in de Doopsgezinde Gemeente Haarlem ook veel voor de N.P.B. - Zandvoort gedaan. De diensten in het verzorgingshuis werden vervangen door contactmiddagen, de diensten in Nieuw Unicum geleid door ds. A.J. Snaayer en ds. J.C. Beekhuis.

De zondagschool stopte in 1972.

1976 - 1980

genoeg ideeën, te weinig mensen om ze uit te voeren

Aan het eind van 1976 waren er 67 leden; het gemiddeld aantal bezoekers op zondag was 25.
Het maandblad "de Brug" kwam 11x uit in een oplage van ongeveer 270 exemplaren.
Via een financiële actie die ruim fl. 11.000 opbracht konden er diverse herstelwerkzaamheden aan het gebouw worden uitgevoerd.
1976 stond in het teken van 'Elkaar leren kennen.'
De folder van de landelijke N.P.B., 'over inhoudelijk kennen', werd de aanleiding tot een gespreksavond met ds. J.H. Marwitz, vrijz. Herv. Predikant in Haarlem.
De werkgroep 'Groei' kwam met een rapport dat in twee bijeenkomsten besproken werd.
Conclusie: er zijn ideeën genoeg, maar te weinig mensen om die uit te voeren en continuiteit te garanderen.

Een avond over ouder worden 'tussen 40+ en 65-', kreeg veel belangstelling en herkenning! (1978) , een gespreksgroep ging met dit onderwerp verder.
De Vrouwengroep hield trouw haar bijeenkomsten, 28 leden.
De Bezoekcommissie onderhield contacten met leden die niet meer geregeld naar de Brugstraat konden komen.
In de zomertijd verzorgden de eigen leden diensten: J. Wijnbeek, in overleg met de dames Sterrenburg en Wijnbeek en de heer en mevrouw Baas.
In 1979 vonden de zomerbijeenkomsten plaats in gastvrije tuinen!
Het orgel werd bespeeld door Rie Wijnbeek, Dick Baas, Wim Boer, Wim Jansen en Gerard van Zwieten de Blom. Het echtpaar Jansen-Willems nam het initiatief tot een eigen N.P.B.-zanggroepje.
In de 'Oecumenische Leergang' verzorgde prof.dr. C.W. Mönnich voor de N.P.B. de inhoudelijke kant.

In de dagen voor Pasen 1979 brachten leden delen van het spel 'Een man genaamd Judas' ten gehore. Tijdens de Kerstdienst van dat jaar, geleid door ds. W.H. Buijs, declameerde haar echtgenoot Johan Schmitz uit de 'Gijsbrecht van Aemstel'.
De diensten in Nieuw Unicum werden verzorgd door ds. A.J. Snaayer, ds. A.K .van der Meij, ds. J.C. Beekhuis en ds. W.H. Buijs.

In het jaarverslag over 1978 werd voor het eerst gesproken van een 'kleine, vergrijzende geloofsgemeenschap...'
Het 55-jarig bestaan werd herdacht en gevierd met een dienst op 1 april 1979 verzorgd door eigen leden. Het thema was 'en nog steeds geldt de Mens heet Mens'. Na de dienst was er een gezellig samenzijn van veel oude vrienden.
Op de jaarvergadering van 4 april was een ludiek deel gewijd aan het jubileum.
De samenstelling van het bestuur was:
C. Schram voorzitter, H. de Jong vice-voorzitter, W.J.D. Jansen secretaris,
W.C. Bakker penningmeester, H. van Leenders algemeen lid.

De werkgroep 'Samen leven' besteedde aandacht aan de situatie in Noord Ierland op bijeenkomsten met als inleider Onno de Haan, van de landelijke organisatie 'Hulp Noord Ierland', onder de titel 'Ierland, land zonder geloof, hoop en liefde'.
In 1980 hielden de werkgroepen 'Samen-kerkzijn' en 'Samen leven' door tanende belangstelling en gebrek aan menskracht op te bestaan.

De huur van de bovenzaal en van nr 17 werd opgezegd, als nieuwe huurder diende zich de gemeente Zandvoort aan, die beide ruimten per januari 1981 doorverhuurde aan Afafa.

1981 - 1985

heftige discussies

In deze periode daalde het aantal leden van 50 naar 40.
Op 22 november 1981 overleed Wim Jansen, secretaris en organist.
De rouwdienst was in de Brugstraat.

In 1984 waren er heftige discussies over de relatie van geloof en handelen in de samenleving, met name in de periode van de landelijke protesten tegen de kruisraketten.
Enkele leden trokken zich tijdelijk terug uit de N.P.B.
Na een aantal jaren werd de relatie weer hersteld.

Na de jaarvergadering van april 1985 bestond het bestuur uit:
C. Schram voorzitter, H. de Jong vice-voorzitter, J.H. van Zutphen secretaris,
H.A. Heijkoop-v.Veen penningmeester, P. Jansen-Willems en H. van Leenders leden.

In 1985 was er voor het eerst een agapè-maaltijd. Bij de opening van de maaltijd werd een vorm van avondmaal gevierd.

De leden van de opgeheven werkgroepen 'Samen kerk-zijn' en 'Samen leven', sloten zich aan bij Exodus. De N.P.B.-Zandvoort gaf letterlijk en figuurlijk ruimte aan deze groep met deelnemers uit verschillende kerken en stelde zich garant voor eventuele financiële tekorten.
Exodus organiseerde gespreksavonden en koppelde deze aan (alternatieve) vieringen, die in de Brugstraat plaatsvonden.
Het zestigjarig jubileum van de afdeling werd gevierd tijdens een dienst door eigen leden op 1 april 1984. De zondag daarop leidde prof. dr. A. van Biemen de dienst, waarbij ook vertegenwoordigers van bevriende kerken en groepen aanwezig waren.

Als opening van het seizoen werden 'Kontaktdagen' georganiseerd in een conferentiehuis in de buurt, met een afwisselend programma.
Ook waren er 'open-thema-avonden' in de Brugstraat.
In die jaren werden o.a. de volgende onderwerpen ingeleid en besproken:
'Religie' door ds. A. van Lunteren,
het 'Mozaïekspel' en 'Man en vrouw in de kerk' o.l.v. mw. drs. A.A. in 't Veld.

In overleg met de Doopsgezinde Gemeente Haarlem leidde ds. Offerhaus per 1983 de maandelijkse Bijbelkring.
De diensten in Nieuw Unicum werden voor de N.P.B. gecoördineerd door Nel Jansen-Willems, de inhoud van de vieringen verzorgd werd door ds. J.C. Beekhuis en ds. R. Gaaikema, met L.. Dronkers als organist.

In het gebouw werd kerktelefoon aangelegd, zodat thuis de diensten in de Brugstraat én de oecumenische diensten gevolgd konden worden.
Na het besluit dat de N.P.B.-Zandvoort in het vervolg Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB (zonder puntjes!) zou heten, kwam er een nieuw buiten-bord. De bovenzaal van Brugstraat 15 en het pand nr 17 werden door de gemeente Zandvoort verhuurd aan de sportvereniging Afafa.

Hyke Tebbenhof die de NPB vertegenwoordigde en meehielp bij het zomerwerk van Rekreade stopte in 1985, Hans Ravensbergen nam het over.

1986 - 1990

exposities en een 'hagenpreek'

In deze periode daalde het ledental tot onder de 40.
In 1986 nam P. Jansen-Willems het secretariaat over van J.H. van Zutphen.

Vanuit de Doopsgezinde Gemeente Haarlem kwam ds. S. van der Meer in 1988 ook in Zandvoort werken. Er werd met hem een contract getekend op persoonlijke titel, zonder financiële consequenties voor de NPB. Ds. Van der Meer nam de leiding van de Bijbelkring, de gespreksgroep van jongeren en van de diensten in Nieuw Unicum op zich.
Van januari tot juli 1988 liep Hein Bergman, student theologie, stage binnen de afdeling.

In 1987 was er een expositie van werk van René Smeets met als titel 'De man van Nazareth'.
Deze houten beelden waren op enkele dagen ook voor publiek te zien.
De agapè-maaltijd werd te midden van deze beelden gehouden.
In 1990 waren er in de Veertigdagentijd afbeeldingen van kunstwerken uit Nicaragua, onder de titel 'Vrede voor gerechtigheid'.
Pastoor H.Kaandorp hield een inleiding over de oorsprong en de betekenis van de Kruisweg in de rooms katholieke kerk.
In de Adventstijd van 1990 was in de kerkzaal een expositie van de Zandvoortse kunstenares Zwaan van der Mije. Tijdens de openingsuren werden haar werk en fotokaarten van de aquarellen verkocht ten bate van gezinnen in Thailand.
Opbrengst: f 2225,-!

Lezingen en excursies: in 1986 werd een Quakerbijeenkomst bezocht, in 1987 sprak o.a. ds. W. Koole (IKON) over 'Macht en onmacht van communicatie'.
Op de Eerste Pinksterdag in 1989 waren er een excursie en een 'hagenpreek' in het Kostverlorenpark, in het kader van de 'Zorg om het Kostverlorenpark'. Dit sloot aan bij het jaarthema van het Conciliair Proces voor Vrede, Gerechtigheid en Heelheid van de schepping.

Acht NPB-ers uit Zandvoort gingen in juni 1986 naar het landelijke Beraadsweekend 'Rondom Ruimte', in Dalfsen en werkten mee in de theatervoorstelling, het forum en de kerkdienst.
1989 was de viering van het 65-jarig bestaan: op 5 april een programma van cabaretliedjes met een 'boodschap' en een koud buffet, zondag 9 april een middagdienst met ds. Sybout van der Meer en bijdragen van enkele leden, Gerard van Zwieten de Blom bespeelde het orgel en Martina Witteveen speelde cello. De collecte voor de stichting Hulp Noord Ierland bracht f 620,- op.
De Vrouwengroep vierde in hetzelfde jaar het 60-jarig jubileum.

Vanaf 1988 werden maandelijkse kerkdiensten gehouden in Huize Bodaan. Met een enkele uitzondering verzorgde Han de Jong de diensten namens de NPB.
In Nieuw Unicum was dat ds. S. van der Meer.
Met ingang van 1987 hield de oecumenische werkgroep Exodus geen openbare bijeenkomsten meer, in 1988 werd besloten zich te richten op de opvang en begeleiding van asielzoekers in het dorp.

In de regio Zuid-Kennemerland was er samenwerking tussen de Haarlemse Werkgemeenschap van Remonstranten en Vrijzinnige Hervormden, de Doopsgezinde Gemeente, de Religieuze Kring Aerdenhout en de NPB-afdelingen van Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort. Jaarlijks was er een gezamenlijke dienst, een aantal jaren werd een gezamenlijke cursus opgezet en een folder verspreid met alle winterprogramma's.

1991 - 1995

oecumenische preek door een 'leek'

Er waren in deze periode ongeveer 40 leden, gemiddeld 20 bezoekers in de diensten.

Bestuurswisseling: Henk van Leenders nam op de ledenvergadering van 16 april 1991 afscheid en werd erelid, met oorkonde en al! Wout Bakker kwam in het bestuur als 2e penningmeester.
Op de ledenvergadering van 12 november 1991 kwamen onder meer een voorstel tot statutenwijziging van de landelijke NPB en de relatie tot de landelijke Raad van Kerken aan de orde.

In 1994 werd de 'Groene Liedmap' in gebruik genomen: een eigen keus van meer eigentijdse liederen als aanvulling op het Liedboek voor de kerken (1973).

Op 22 mei 1995 overleed erelid Mies Sterrenburg - van de Sande, vanaf het eerste uur met hart en ziel aan de NPB verbonden. De afscheidsdienst was in de Brugstraat.

De pastorale begeleiding door ds. S. van der Meer werd uitgebreid: in 1992 werd een overeenkomst getekend over onder meer pastorale zorg voor Doopsgezinden én NPB-ers. Ds. Van der Meer was verantwoordelijk voor 6 diensten per jaar in de Brugstraat en een aantal diensten in Nieuw Unicum. Hij was wekelijks persoonlijk en telefonisch bereikbaar tijdens het Open Huis in de Brugstraat en gaf leiding aan de Bijbelkring/het Leerhuis en aan de Jonge Gespreksgroep.

In januari 1993 sprak Martina Witteveen over haar reis naar Israël onder de titel 'Waar tijden samenkomen'. Het groeiende armoede-probleem werd op 16 mei belicht door drs. H. Noordegraaf, secretaris van de sectie Sociale vragen van de landelijke Raad van Kerken.
M.i.v. 1993 verzorgde een drietal predikanten, Verheus, Lambo en Van der Meer (Verbo & Co) een serie themadiensten, zoals over Rembrandt, de zintuigen en de dichter Achterberg.
Er waren inleidingen en gesprekken over onderwerpen als :
- persoon en denken van prof.dr. E. Schillebeex, (ds. L.C.M. Blomjous)
- de Duitse theoloog Eugen Drewermann
- Kiezen: geloof en politiek (At Ypenburg van het V.P.C. en Han de Jong)
- themabijeenkomst over vrijwilligerswerk (Jan Stevens)
- betekenis van iconen in de Russisch orthodoxe kerk (diakon Serge Merks)
- 'Het nut van geloven' (prof.dr. Anne van der Meiden)

In maart 1992 werd er geëxposeerd door eigen leden onder de titel 'Toon wat je kunt' en in september was er een tentoonstelling van tekeningen van Piet Klaasse n.a.v. het boek 'Een vleugje paradijs', Chassidische vertellingen door Eli Whitlau.
Bij de expositie van zijn werk in januari 1994 verzorgde Gerrit Elings een avondbijeenkomst over zijn visie en manier van werken èn een zondagdienst met als thema 'Jacob bij de Jabbok'.
Tijdens de Veertigdagentijd hingen in 1994 en 1995 reproducties van de Duitse kunstenaar Sieger Kröder in de kerkzaal.
In oktober 1995 was een serie litho's van Hendrik Nicolaas Werkman te bewonderen.
Op twee zondagen stonden onderwerpen uit de expositie centraal: tijdens vertelling en pantomimespel door mw. Marja Blom en de kerkdienst door ds. Roel Pomp.

In 1992 werden voor het eerst koffieochtenden gehouden.
Met ingang van 1993 werd per verenigingsjaar een thema vastgesteld:
voor 1993 was dat: 'Verhalen-der-wijs'
De verhalenverteller Pete Pronk verzorgde een avondbijeenkomst onder de titel 'Bijbelse verhalen in beweging'.
1994 stond in het teken van het 70-jarig bestaan van de afdeling. Op de bekende datum van 4 april was de dienst verzorgd door eigen leden, met als thema 'Zoektocht – Kruistocht -Levenstocht'.
Een kaasfondue-maaltijd sloot deze zondag met alle leden en vrienden af.

1991 - 1995

De collecte à f 1000,- was voor het Stiltecentrum in Nieuw Unicum.
1995: 'Zomaar een dak', een thema dat vanaf september aansloot bij het 125-jarig bestaan van de landelijke NPB, 'Balans in beweging'.

Jaarlijks was er een contactdag voor de NPB-afdelingen in de regio, beurtelings in Heemstede, Lisse-Sassenheim, Bloemendaal en Zandvoort.

Het maandblad *de Brug* werd vanaf het begin gestencild door Joop Sijtsma die hiermee stopte in 1992. Alle apparatuur verhuisde naar de Brugstraat, daar werd in het vervolg het blad gedraaid, verzameld etc.
Een subsidie van de Vrijzinnig Protestantse Stichting voor Bejaardenzorg maakte in 1992 een geluidsinstallatie met ringleiding mogelijk,
Ook zorgde deze stichting ervoor dat de NPB in 1994 ds. W. Steenbergen kon benoemen voor pastoraal werk in de Zandvoortse verzorgingshuizen.
De Oecumenische Beleidsgroep Levensbeschouwelijke Zorg werd in 1992 opgericht.
De Lokale Raad van Kerken organiseerde de Open Kerkendag op 28 september 1991, waarbij de vier kerkgebouwen open waren en het publiek kon kennisnemen van activiteiten rond het Conciliair Proces van vrede, gerechtigheid en heelheid van de schepping.

In de oecumenische dienst van Woord en Tafel op 26 januari 1992 in de St. Agathakerk, werd voor het eerst in de geschiedenis de overdenking verzorgd door een 'leek' : NPB-voorzitter Corrie Schram; het onderwerp was 'Macht'.
De oecumenische viering van 27 september 1992 stond in het teken van de cantate 'Met Mirjam en Mozes mee', geschreven door Gea Boesekool met muziek van Jan-Willem van de Velde. Ruim 50 spelers uit de verschillende geloofsgemeenschappen, én de koren van de R.K.- en Hervormde kerk.

In deze jaren werd de achtergevel van Brugstraat 15 en 17 bekleed, het houtwerk werd door 'eigen handen' geschilderd, en de voorkant professioneel, bovendien het dak van nr. 15 vernieuwd.
Een verbeterde verwarming van de bestuurskamer werd aangelegd, mede i.v.m verhuur van deze ruimte aan het secretariaat van 'Habitat'.

‘t Leven is strijden

levensmotto van de familie Elffers, reliëf gemaakt door Chris Elffers (1961)

1996 - 2000

onzekerheid

De jaarthema's in deze periode weerspiegelen de onzekerheid over de toekomst
van de NPB-Zandvoort:
Dromen met beide benen op de grond
Vast en onzeker
Geef acht
Zinvol of niet nodig.

Het ledenaantal schommelde in deze periode tussen de 40 en 45 leden, met een gemiddelde leeftijd van 74 jaar (50 % van de leden tussen de 70 en 80 jaar).
Twee trouwe leden overleden: in 1998 Tiny Bakker-Huizing, in 1999 erelid Henk van Leenders.

Het bestuur werd in 1997 versterkt met M.F.J. Sleeman-Taverne, W.C. Bakker nam de functie van penningmeester over.
In de periode 1996-2000 was er regelmatig overleg over de toekomst van de NPB-Zandvoort: in het bestuur, met de z.g. 'denk-tank' van enkele NPB-leden, met de algemeen secretaris van de landelijke NPB H.J. Klokke en anderen.
In 1998 kondigde ds. S. van der Meer aan dat zijn werkgebied in Centrum Haarlem kwam te liggen. Zijn collega ds. R.M.M. Hoogewoud-Verschoor zou in de vacaturetijd onze afdeling pastoraal ondersteunen.
Het afscheid van ds. Sybout van der Meer was met Pasen 1999. De definitieve overeenkomst tussen bestuur en ds. Ruth Hoogewoud-Verschoor werd in juli ondertekend. De pastorale begeleiding, de leiding van het leerhuis en de ondersteuning van het bestuur en kader waren gewaarborgd.
In 1996 rondde ds. Steenbergen haar werkzaamheden in de zorgcentra af. De oecumenische Beleidsgroep Levensbeschouwelijke Zorg werkte aan een formatieplaats in het Huis in de Duinen.

In 1996 verzorgden ds. A.A. in't Veld en ds. L.C.M .Blomjous diensten met als thema 'Vrouwen in verzet tegen machthebbers' en 'Vrouwen kiezen hun eigen weg'.
Het trio Verbo & Co koos in 1996 voor een serie over Hildegard von Bingen en in 1997 stond prof. dr. C.W. Mönnich centraal. In 1998 werd deze samenwerking beëindigd.

Tijdens de Veertigdagentijd, met Pasen en Pinksteren 1998 hingen er afdrukken van tekeningen van Otto Dicke. Naast de zondagse diensten waren er ook zondagmiddagbijeenkomsten, zoals in 1998 met het thema 'De uitdaging van een clown'. Met Ton Westerman uit Nijmegen als clown, een expositie van clownsportretten van Annemarie Kuijpers en een collecte voor het werk van de stichting Cliniclowns Nederland.
Van 1996 tot 2000 was er een Leesgroep die zich boog over de achtergrond van het Nieuwe-Tijds denken. Deze avonden werden verzorgd door F. Six-Wilhelmy van Hasselt uit Haarlem. De groep trok ook belangstellenden van buiten de NPB.
Op een thema-avond in 1998 hield Aleid Schilder een inleiding over 'de valkuilen op het gebied van Nieuwe-Tijdsdenken'.

Een deel van de opbrengst van de Bazar ging in deze jaren naar Kinderen in de Knel van Kerken in Actie, naar Habitat for Humanity en naar de Stichting Vrienden van Nieuw Unicum.
De bazar in het jaar 2000 zou de laatste zijn! Opbrengst f 2181,70.

Er waren vele gesprekken en onderhandelingen met de onderhuurder Afafa. Het huurcontract liep december 2000 af en de sportvereniging wilde graag op deze plaats blijven. Op 22 oktober 1998 werd op een ledenvergadering gestemd over de eventuele verkoop van de panden. Van de 19 aanwezige leden stemden 14 voor 'wachten tot het huurcontract met de gemeente afloopt', 2 voor 'nu nr. 17 verkopen' en 3 blanco.

2001 - 2004

het bord van de gevel ...

Aan het begin van deze periode bestond het bestuur uit: Corrie Schram voorzitter, Han de Jong vice-voorzitter, Nel Jansen-Willems secretaris, Wout Bakker penningmeester, Henny Heijkoop-v.Veen lid, Rita Sleeman-Taverne lid.
De pastorale begeleiding was in handen van ds. R.M.M. Hoogewoud-Verschoor.

In augustus 2001 overleed Jan Wijnbeek, die jarenlang had meegewerkt aan het secretariaat en de redactie van *de Brug*. De herdenkingsdienst was in de Brugstraat.

Het bezoekersaantal van de zondagsdiensten was gedaald tot (gemiddeld) veertien. Ook bij andere activiteiten kwamen steeds minder bezoekers.
Dit leidde tot een uitvoerige bespreking in de ledenvergadering, op 11 oktober 2001.
Met algemene stemmen werd de ingrijpende beslissing genomen:
De NPB-Zandvoort stopt als kerkhoudende afdeling per april 2002, waardoor de geregelde zondagbijeenkomsten vervallen. De NPB-Zandvoort wordt daarna (voorlopig) een z.g. 'slapende' afdeling, d.w.z. de afdeling wordt niet opgeheven, indien gewenst kunnen er zo nu en dan- op initiatief van leden en/of predikant- bijeenkomsten worden belegd, pastorale zorg en contact worden verzorgd door huidige predikant en contactcommissie, ons financieel bezit blijft (voorlopig) eigendom, de huidige penningmeester blijft samen met het huidige bestuur verantwoordelijk.
Het bestuur werd gemachtigd de verkoop van de percelen Brugstraat 15 en 17 voor te bereiden tot en met een concept-overeenkomst.

Het huidige bestuur staat garant voor een zorgvuldige afbouw, zowel inhoudelijk als wat betreft de praktische zaken. Als alles goed is afgerond treedt het bestuur af. De 'slapende' afdeling wordt daarna (be)geleid door een klein kernbestuur (het huidige dagelijks bestuur) in overleg met predikant en Contactcommissie. De ledenvergadering blijft het orgaan dat de uiteindelijke beslissingen neemt.

In november 2001 en maart 2002 waren er, o.l.v. ds. A.C. de Groot uit Nietap, waardevolle ledenbijeenkomsten ter formulering van het 'geestelijk testament'.
Precies 78 jaar na de oprichting van 'de Kring' , op 4 april 2002 was de laatste ledenvergadering in het gebouw Brugstraat 15. Namens de landelijke NPB was de interim algemeen secretaris Theo Schneider aanwezig.Drie dagen later, 7 april 2002, was de laatste kerkdienst in het gebouw. De zaal was geheel gevuld met leden en vrienden, onder wie voorzitter M. Pothuis-Karreman van het landelijk NPB-bestuur. Ds. Ruth Hoogewoud-Verschoor leidde de dienst, Luuk Dronkert bespeelde het orgel en de piano. De collecte was voor de Zandvoortse vereniging 'Zorg aan Zee', de vereniging van ouders van verstandelijk gehandicapte jongeren die een huis wil bouwen, waar deze jonge mensen zelfstandig kunnen wonen.

De laatste 'Brug' kwam in april 2002 uit. Hierna hield het bestuur de leden op de hoogte met een periodieke Nieuwsbrief, brieven en convocaties.

Leden en belangstellenden konden elkaar ontmoeten op de z.g. Koffieochtenden,
Ria Snijder-de Graaff stelde haar huiskamer hiervoor beschikbaar.
Ook de Leerhuis-middagen werden, ten huize van Trijnie van Ede en An Gebe, voortgezet onder leiding van ds. Ruth Hoogewoud. De laatste bijeenkomst was in maart 2004.

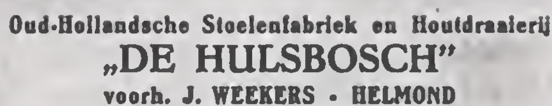
2001 - 2004

Veel werk werd verzet voor de afbouw.
Het archief werd opgeruimd en geïnventariseerd, zodat het een goede plaats kon krijgen in het Noord-Hollands Archief in de Jansstraat in Haarlem.
Het professionele werk werd gedaan door archivaris drs. Mechteld Gravendeel uit Katwijk.
De overdracht was in maart 2004.
De boedel van het gebouw (meubels, boeken, diverse voorwerpen) werd geïnventariseerd.
Leden en belangstellenden konden hun keus maken uit de inventaris, de koopprijs kwam ten goede aan 'Zorg aan Zee'. (voor details over de bestemming van de inventaris, zie het foto-deel)
Veel administratief werk is verricht om allerlei instanties, relaties en (oud)leden op de hoogte te stellen van de ontwikkelingen. De financiën werden geregeld: aan belangrijke instellingen en goede doelen werden bedragen geschonken en zoals de landelijke afspraken zijn werd het resterend kapitaal aan de landelijke vereniging overgemaakt ten behoeve van afdelingen met innovatieve ideeën maar zonder financiële mogelijkheden.

Besprekingen met de makelaar en eventuele koper resulteerde in de verkoop van Brugstraat 15 en 17 aan Afafa / EMM.
Daarna ... leeg maken ...
de glas-in-lood ramen eruit ...
het bord van de gevel ...
op dat moment was het voorbij, de overdracht bij de notaris was op 1 juli 2002.

1 april 2003: Jaarvergadering in het Gemeenschapshuis: bespreking van het verslag 2002.
2 maart 2004: Informatieavond voor leden: wegwijs kleine kerken in de regio en overleg besteding financiën.
13 april en 11 mei 2004: Jaarvergadering in het Gemeenschapshuis en de Calvijnzaal van de Gereformeerde kerk: bespreking verslag 2003, besteding kapitaal en besluit tot opheffing van de afdeling per 31 december 2004.
16 december 2004: laatste ledenvergadering in de Calvijnzaal, bespreking van het (laatste) jaarverslag 2004.

Tenslotte twee momenten die buiten deze verslagperiode vallen:
7 mei 2005: lunch ter afsluiting van het NPB-Kring-bestaan in restaurant Groenendaal, Heemstede.
24 november 2006: presentatie van dit boekje dat een beeld geeft van een vrijzinnige geloofsgemeenschap die 78 jaar in het pand Brugstraat 15 (en 17) heeft gewoond en gewerkt.

Oud-Hollandsche Stoelenfabriek en Houtdraaierij
„DE HULSBOSCH"
voorh. J. WEEKERS - HELMOND

HELMOND, 1/8 1924

REKENING

voor J. Otten

Betaalbaar op 30 dagen, contant 2 % korting.

RECLAMES binnen 8 dagen na ontvangst der goederen.

1 stoel f 5,50	5	50

De stoel kan nog gewijzigd worden bijv. minder of meer gebogen breeder, smaller of hooger als hij maar niet veel grooter wordt.

4 extra voor
J. Pfund @ 5,50

Bovenstaande goederen zijn heden per .... aan uw adres verzonden.

Het archief van de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB Zandvoort 1924 - 2002

In 2004 werd het overgrote deel van het archief van de NPB Zandvoort daadwerkelijk overgedragen aan de Archiefdienst voor Kennemerland (thans Noord-Hollands Archief) in Haarlem en werd opgenomen onder inventarisnummer 901.2 en is daar opvraagbaar. Van het archief is door mevrouw drs. M. Gravendeel eind 2003 een inventaris gemaakt, daarbij werd zij geholpen door mevrouw C. Schram en mevouw M.F.J. Sleeman-Taverne.
* Totale omvang van het archief is ca. 3,5 meter (zonder de gedeponeerde archieven).

Overzicht inhoud archief

Stukken van algemene aard
Notulen van ledenvergaderingen (1924-2002), bestuursvergaderingen (1924-2002); Correspondentie (1923-2001); Jaarverslagen (1924-2002). (nrs. 1-43).

Bijzondere onderwerpen
Stukken over: oprichting, doelstelling en beleid; bestuur; ledenregistratie; functionarissen; gemeenteleven – inclusief predikbeurtenlijsten (1934-2002) en orden van dienst (1924-2002); godsdienstonderwijs – inclusief een plakboek bij het 40-jarig bestaan van de Zondagsschool (1964), koor, samenwerkingsverbanden en projecten, waaronder samenwerking met diverse vrijzinnige kerkgenootschappen in de regio Kennemerland (vanaf 1935), op het gebied van maatschappelijk werk met diverse kerkelijke organisaties (1967-1976), en op het terrein van hulpacties (1972-1976); kerkgebouw (verwerving , onderhoud en beheer, verhuur), financiën, incl. financiële jaarverslagen met jaarstukken (1933-1984, 1989-2001). (nrs. 44-118).

Documentatie
Achttien plakboeken 1924-2003, met talloze krantenknipsels, foto's etc. (nrs. 119-136).
Een vrijwel complete verzameling van (elkaar opvolgende) verenigingsbladenvan de NPB-Zandvoort (nrs. 137-150). Varia (nrs. 151-158).
Films over de NPB-Zandvoort uit 1949 (Elly van der Straaten) en 1974 (Geert Tebbenhof) op DVD (nrs. 159-160).

Gedeponeerde archieven

Archief van de Vrijzinnig Christelijke Jeugdcentrale (V.C.J.C.), afdeling Zandvoort, 1938-1958 (nrs. 161-169), het archief van de Vrouwenvereniging NPB, afdeling Zandvoort, 1924-2002 (nrs. 170-187) en het archief van de Oecumenische Werkgroep Exodus, 1979-1997, incl. stukken over de opvang van asielzoekers en vluchtelingen (1987-1997) en betr. het Vluchtelingen Doorstroomhuis Zandvoort (1992-1996) (nrs. 188-191).

**Inventaris van het archief*
van de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB Zandvoort 1924-2002.
Verzorgd door drs. M. Gravendeel december 2003. (20 pagina's).

Enkele portretten

Een 'album' bevat veel foto's. In de 'NPB-plakboeken' zijn érg veel foto's.
Een zeer klein deel daarvan kan hier getoond worden.

Dit deel van het 'terugkijk-boekje' gaat over mensen die hun tijd, energie, creativiteit en inspiratie gedurende al die jaren aan het werk en streven van hun geloofsgemeenschap hebben gegeven. Samen vormden zij deze gemeenschap van mensen.

De geestelijke leiding was in handen van de 'eigen' voorgangers:
1924 - 1934 ds. N. Padt
1936 – 1938 ds. J. J. Kalma

Ds. Nico Padt
Eén van de zeer weinigen die van 'binnen-uit' kan vertellen over deze voorganger, is zijn eigen -en enige- dochter.
Hieronder passages uit een interview van mevrouw Zus van Zeben-Padt, op 8 februari 2002 in Apeldoorn afgenomen door R.M.M.Hoogewoud-Verschoor.

Een dochter vertelt

Vader was een man die altijd voor de verdrukten in het geweer kwam. Ik weet, er was eens een reddingboot omgeslagen, daar zijn toen mensen bij verdronken. Toen hebben ze geprobeerd met een lang touw de mensen uit het water te halen. Dat was typisch iets voor vader, daar moest hij aan meedoen.

School en studie
Mijn vader kwam uit een echt onkerkelijk gezin, vooral zijn vader was onkerkelijk.
Vader was echter in het zondagsschoolwerk ergens aan het IJ betrokken geraakt, waardoor hij kennis maakte met mijn moeder Truus de Voogd en haar broer Adriaan, die theologie ging studeren.
Vader had handels-hbs, opgegroeid in een familie met allemaal handelsmensen, van de bank en zo, maar toen is hij overstag gegaan. Daarmee kwam hij thuis, hij wilde theologie studeren, dat was wat in die kring! Hij moest staatsexamen doen en heeft theologie gestudeerd. En toen is het met moeder aangeraakt. De eerste gemeente was in Oosterzee, in de Zuidwest-hoek van Friesland, en die oom Adriaan de Voogd stond daar in de buurt, dus ze fietsten wel naar elkaar toe.

Zandvoort en de Kring
In het begin van de jaren '20 werd hij hulpprediker in Zandvoort en het lag in de bedoeling, zo heb ik later gehoord, dat hij, als de predikant wegging, de nieuwe predikant van Zandvoort zou worden. Maar daarover ontstond verdeeldheid, de oorspronkelijke Zandvoorters, de vissersmensen en zo, waren behoorlijk zwaar. Er kwam strijd en in die tijd heeft mijn vader de Kring opgericht, en toen is hij uit de Hervormde kerk gegaan. Ik ben nog in de Hervormde kerk gedoopt, dat was in 1921, maar Jantje niet meer. (...)

Vader deed altijd de kerstspelen. Met Drommel, dat was een schilder geloof ik. En achter de coulissen zat Drommel, of een ander, en die zat boven op een ladder, want dan was het 'een stem komt uit de hemel', dus die moest wel van bovenaf komen...
Dat was toen nog iets nieuws, die kerstspelen, ook met de VCJC die toen opgekomen is.
Met kerst was er ook altijd vroegdienst, om half zeven. Ik zie het nog voor me: in het donker naar de Brugstraat, in een lange rij. Twee kerstbomen, aan beide kanten van de preekstoel. Die stond toen nog anders. Maar daar vond ik -eerlijk gezegd- niet veel aan, alleen maar met kaarsen, er was verder geen versiering in.

En dan zong Credo Canto. En Siebold Otten, die had zo'n mooie bariton, en Felix de Nobel. Dan zongen ze ook iets uit het Weihnachtsoratorium, dat wist ik toen nog niet, dat heb ik van horen zeggen, later. Heel mooi was het. Vader preekte wel goed geloof ik. (Nee, we hoefden niet mee, maar we zaten wel altijd in de kerk!) Na afloop ging ik vaak met de familie Otten mee, daar was dan een kerstontbijt.

En de bazar was ook een hoogtepunt. Vader zijn salaris moest bij elkaar gebracht worden - er was tekort aan geld, het was crisistijd en dan met zo'n gezin en de jongens gingen leren.
Dat is ook wel de reden geweest, volgens mij, dat ze naar Zutphen zijn gegaan. Want daar kregen ze een vast inkomen, hoewel dat ook niet overhield. Daar heeft hij zich trouwens nooit echt thuis gevoeld. Dat was zo zakelijk allemaal.
We zijn daar in 1934 heengegaan en hij is er in 1950 weggegaan, geloof ik. Toen ik trouwde in 1946 woonden ze nog in Zutphen. Daarna zijn ze naar Oostzaan gegaan, dat was ook nog in de Hervormde kerk. En toen Ede, de Protestantenbond [1952-58] en daarna nog een of meer andere plaatsen. Hij is doorgegaan tot zijn tachtigste. Niet met catechisatie wel met preken. Hij overleed in Overveen op 19 juli 1967, niet lang na mijn moeder die op 18 maart gestorven was.

Sociaal bewogen
Mijn vader heeft het predikant-zijn gecombineerd met zijn wethouderschap. Hij was wethouder van Onderwijs. Ze hebben toen de kleuterschool opgericht. (...)
Ja, hij was een rooie dominee. Het lot van de verdrukten ging hem ter harte.
Die joodse vluchtelingen... En toen hij naar Zutphen ging heeft de Joodse Gemeente hem ook uitgeluid. Hij heeft een stoel gekregen, dat was bij ons de 'jodenstoel'. Met groen velours erop.
Op school hadden we toen ook vluchtelingenkinderen in de klas, als ze een beurt kregen sprongen ze uit de bank, in de houding. En er waren er ook die met blauwe plekken waren aangekomen.
Hoe ze naar Nederland waren gekomen weet ik niet, maar er waren heel wat Duitse joden.
Zandvoort werd ook wel het 'jodenaquarium' genoemd. Wat mijn vader precies deed weet ik niet.
Hij deed ook veel voor anderen, er was veel armoede in die crisisjaren. Ik weet nog van een meisje uit mijn klas dat de hele winter een roze katoenen jurk aanhad en een vestje waar de rafels bij hingen.

Aan het front, in het kamp
Later, we waren toen al weg uit Zandvoort, is in de tijd van de Spaanse burgeroorlog het comité Hulp aan Spanje opgericht. Daarvoor is hij toen naar Barcelona gegaan om de moderne oorlog van dichtbij mee te maken, hij heeft in de loopgraven gezeten.
Dat was typisch vader, hij moest altijd met zijn neus vooraanstaan. Later is dat comité een communistische beweging geworden en toen is vader er uit gestapt. Maar de Duitsers zagen hem er wel voor aan! Hij is in juni 1940 al opgepakt en heeft toen 6 weken in Emmerich gevangen gezeten. Toen hij terug kwam...- laat ik zeggen, toen hij uit Dachau terugkwam was hij er beter aan toe dan toen hij uit Emmerich kwam. Hij had daar bombardementen meegemaakt en de politieke gevangenen mochten er niet naar de schuilkelders.
In 1942 is hij opnieuw opgepakt, want hij bad altijd voor de koningin en bij hem in de kerk zaten ze steeds alles te noteren - hij werd iedere keer weer op het matje geroepen. Toen eerst naar Arnhem, vervolgens naar Amersfoort. En vandaar naar Dachau. Over die jaren heeft hij nooit willen praten, alleen met moeder. Daar is hij door de Amerikanen bevrijd. Hij zat daar o.a. met ds. Smilde. Die heeft me later wel verhalen verteld over mijn vader in het kamp. Dat ze ook zo gelachen hebben, in de bittere kou, als ze daar met honderden op de appelplaats stonden. Echte Amsterdamse gein had hij. Nee, ze hebben hem daar niet kapot gekregen!

Mevrouw Padt en de kinderen in de duinen,
Nic, Adriaan, Frans, Co, Roef en Zus(middenin).

Afscheid van Zandvoort in 1934;
M. Speijer, voorzitter van de Joodse Gemeente, bood een stoel aan.
Op de eerste rij mevrouw Padt.

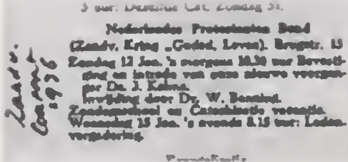
Ds. Nico Padt en zijn vrouw Truus Padt- de Voogd.

Ds. Jacob Jetzes Kalma
(gegevens zijn deels ontleend aan 'Een levensbericht' door Ph.H.Breuker.)

Jaap Kalma werd in 1907 geboren in Friesland. Na de middelbare school ging hij theologie studeren, onder invloed van ds. J.A.Bruins jr, die behalve predikant ook de oprichter en redacteur was van het blad *De Blije Wereld*, van de religieus socialisten.
Na zijn studietijd was Kalma bijna zonder onderbreking van 1932 tot 1968 predikant.
Mevrouw Kalma-Koops had ook theologie gestudeerd, was een geliefd predikant, leidde diensten en verving haar man, waar nodig.
Naast zijn werk als predikant was ds. Kalma actief in besturen en redacties zoals Kerk en Vrede, *Tijd en Taak* . Alleen en samen met zijn vrouw publiceerde hij boekjes over politieke vraagstukken,
Het echtpaar Kalma had al vanaf de oprichting in 1931 contact met het Woodbrookerscentrum in Bentveld.

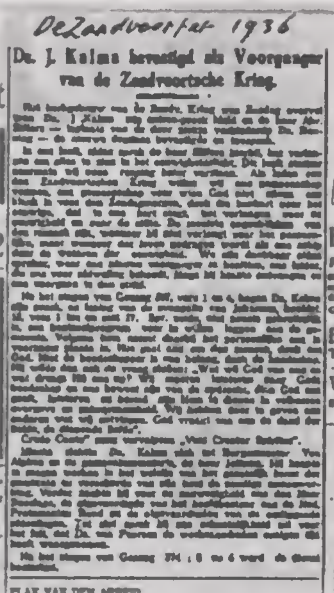
In de lijn van deze uitgesproken maatschappelijke oriëntatie lag de overgang van St. Jacobiparochie/ Wier naar Zandvoort.
De intrededienst was op 17 januari 1936, die geleid werd door ds. W. Banning, directeur van de Woodbrookers in Bentveld.

Nederlandse Protestanten Bond
(Zandv. Kring „Godsd. Leven"). Brugstr. 15
Zondag 12 Jan. 's morgens 10.30 uur Bevestiging en intrede van onze nieuwe voorganger Ds. J. Kalma.
Bevestiging door Dr. W. Banning.
Zondagsschool en Catechisatie vacantie.
Woensdag 15 Jan. 's avonds 8.15 uur: Ledenvergadering.

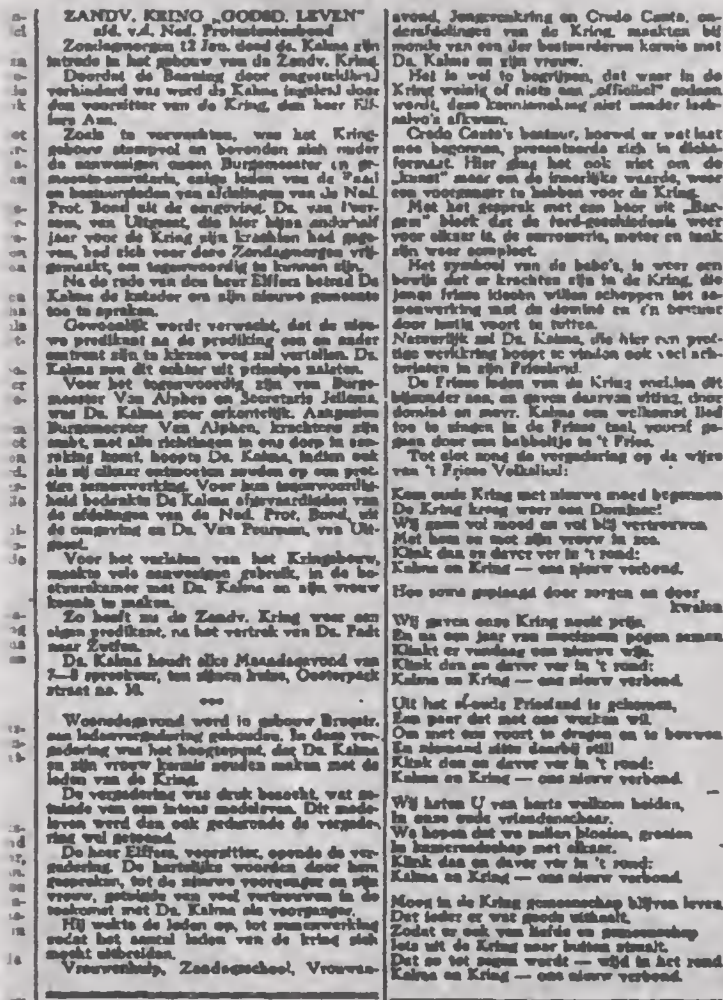
Zandv. Courant 1936

De Zandvoortse kranten schreven:

De Zandvoorter 1936

Ds. J. Kalma bevestigd als Voorganger van de Zandvoortsche Kring.

ZANDV. KRING „GODSD. LEVEN"
afd. v.d. Ned. Protestantenbond

Zondagmorgen 12 Jan. deed ds. Kalma zijn intrede in het gebouw van de Zandv. Kring.

Doordat ds Banning door ongesteldheid verhinderd was werd ds Kalma ingeleid door den voorzitter van de Kring, den heer Elffers Azn.

Zoals te verwachten, was het Kringgebouw stampvol en bevonden zich onder de aanwezigen onzen Burgemeester en gemeente-secretaris, enige leden van de Raad en bestuursleden van afdelingen van de Ned. Prot. Bond uit de omgeving. Ds. van Peursem, van Uitgeest, die hier bijna anderhalf jaar voor de Kring zijn krachten had gegeven, had zich voor deze Zondagmorgen vrijgemaakt, om tegenwoordig te kunnen zijn.

Na de rede van den heer Elffers betrad Ds Kalma de katheder om zijn nieuwe gemeente toe te spreken.

Gewoonlijk wordt verwacht, dat de nieuwe predikant na de prediking een en ander omtrent zijn te kiezen weg zal vertellen. Ds. Kalma zou dit echter uit principe nalaten.

Voor het tegenwoordig zijn van Burgemeester Van Alphen en Secretaris Jellema was Ds. Kalma zeer erkentelijk. Aangezien Burgemeester Van Alphen, krachtens zijn ambt, met alle richtingen in ons dorp in aanraking komt, hoopte Ds. Kalma, indien ook als zij elkaar ontmoeten zouden op een practische samenwerking. Voor hun tegenwoordigheid bedankte Ds Kalma afgevaardigden van de afdelingen van de Ned. Prot. Bond, uit de omgeving en Ds. Van Peursem, van Uitgeest.

Voor het verlaten van het Kringgebouw, maakte vele aanwezigen gebruik, in de bestuurskamer met Ds. Kalma en zijn vrouw kennis te maken.

Zo heeft nu de Zandv. Kring weer een eigen predikant, na het vertrek van Ds. Padt naar Zutfen.

Ds. Kalma houdt elke Maandagavond van 7—8 spreekuur, ten zijnen huize, Oosterparkstraat no. 18.

Woensdagavond werd in gebouw Brugstr. een ledenvergadering gehouden. In deze vergadering was het hoogtepunt, dat Ds. Kalma en zijn vrouw kennis zouden maken met de leden van de Kring.

De vergadering was druk bezocht, wat getuigde van een intens medeleven. Dit medeleven werd dan ook gedurende de vergadering wel getoond.

De heer Elffers, voorzitter, opende de vergadering. De hartelijke woorden door hem gesproken, tot de nieuwe voorganger en zijn vrouw, getuigde van veel vertrouwen in de toekomst met Ds. Kalma als voorganger.

Hij wekte de leden op, tot samenwerking zodat het aantal leden van de kring zich mocht uitbreiden.

Vrouwenhulp, Zondagsschool, Vrouwenavond, Jongerenkring en Credo Canto, onderafdelingen van de Kring, maakten bij monde van een der bestuurderen kennis met Ds. Kalma en zijn vrouw.

Het is wel te begrijpen, dat waar in de Kring weinig of niets om „officieel" gedaan wordt, deze kennismaking niet zonder lachsalvo's afkwam.

Credo Canto's bestuur, hoewel er wat laat mee begonnen, presenteerde zich in dichtformaat. Hier ging het ook niet om de „kunst" maar om de innerlijke waarde, weer een voorganger te hebben voor de Kring.

Met het gesprek met een heer uit „Bargem" bleek dat de fiets-geschiedenis weer voor elkaar is, de carrosserie, motor en tank zijn weer compleet.

Het symbool van de baby's, is weer een bewijs dat er krachten zijn in de Kring, die jonge frisse ideeën willen scheppen tot samenwerking met de dominé en z'n bestuur door lustig voort te tuffen.

Natuurlijk zal Ds. Kalma, die hier een prettige werkkring hoopt te vinden ook veel achterlaten in zijn Friesland.

De Friese leden van de Kring voelden dit bijzonder aan, en gaven daarvan uiting, door dominé en mevr. Kalma een welkomst lied toe te zingen in de Friese taal, vooraf gegaan door een babbeltje in 't Fries.

Tot slot zong de vergadering op de wijze van 't Friese Volkslied:

Kom oude Kring met nieuwe moed begonnen
De Kring kreeg weer een Dominee!
Wij gaan vol moed en vol blij vertrouwen
Met hem en met zijn vrouw in zee.
Klink dan en daver ver in 't rond:
Kalma en Kring — one nieuw verbond.

Hoe soms geplaagd door zorgen en door kwalen
Wij geven onze Kring nooit prijs.
En na een jaar van moeizaam pogen samen
Klinkt er vandaag een nieuwe wijs.
Klink dan en daver ver in 't rond:
Kalma en Kring — one nieuw verbond.

Uit het oud-oude Friesland is gekomen,
Een paar dat met ons werken wil.
Om met ons voort te dragen en te bouwen
En niemand zitte daarbij still!
Klink dan en daver ver in 't rond:
Kalma en Kring — one nieuw verbond.

Wij heten U van harte welkom heden,
In onze oude vriendenschaar.
We hopen dat we zullen bloeien, groeien
In kameraadschap met elkaar.
Klink dan en daver ver in 't rond:
Kalma en Kring — one nieuw verbond.

Moog in de Kring gemeenschap blijven leven,
Dat ieder er wat goeds uithaalt,
Zodat er ook van liefde en gemeenschap
Iets uit de Kring naar buiten straalt.
Dat zo tot zegen wordt — wijd in het rond
Kalma en Kring — one nieuw verbond.

Zandvoortse Courant 1936

Visie van Kalma over de Kring:
-De Kring is uit strijd geboren, daardoor eenheid, kameraadschap.
-Zij is ontstaan om een voorganger heen; niet vrijzinnig, niet orthodox, een vrij karakter.
-Er is het besef, gemeenschappelijk een taak te hebben; er heerst een ondogmatisch Christendom met maatschappelijke consequenties.
-Er leeft het verlangen om als mens in deze wereld voor God te treden. Ora et labora.

In 1938 bleken de financiële middelen van 'Zandvoort' niet toereikend en het Friese land lonkte. Het gezin Kalma vertrok naar Hogebeintum. Voorzitter Elffers bij het afscheid in 1938: 'U hebt de leden zich meer bewust doen worden van de vrijzinnige overtuiging'.
J.J.Kalma heeft veel onderzoek gedaan m.b.t. de Friese historie, en heeft een groot aantal publicaties op zijn naam staan. Zijn maatschappelijke betrokkenheid bleek ook uit zijn publicatie over de Joodse pleegkinderen in en na de oorlog.

Na het vertrek van ds. Kalma durfde het bestuur de verantwoordelijkheid voor het beroepen van een vaste predikant, mede in verband met de moeilijke tijdsomstandigheden niet meer aan.

Er werden besprekingen gevoerd met N.P.B.-afdelingen in de wijde regio om te komen tot het aanstellen van een streekpredikant, hetgeen uiteindelijk niet lukte.
Ook na de tweede wereldoorlog is dit plan weer opgenomen, echter zonder resultaat.

De oproep in 1945 van het 'Driemanschap van Kerkopbouw', prof. Banning, prof. Kraemer en ds. Gravemeijer vond gehoor in de N.P.B..
Een hernieuwde poging om tot samenwerking met de Zandvoortse Ned. Hervormde Kerk te komen leidde tot de oprichting van een afdeling van de Vereniging van Vrijzinnig Hervormden, maar liep uiteindelijk op niets constructiefs uit.

De Vereniging van Vrijzinnig Hervormden in Haarlem gaf grote steun in de persoon van ds. Banning, ds. J.de Graaf, ds. A. Van Biemen en later ds. J.Heidinga.

In samenspraak met bestuur en/of kerkenraad van de Vrijz. Hervormden, Remonstranten, Doopsgezinden en Lutheranen in Haarlem werden in 1961 speciaal de in Zandvoort wonende leden gewezen op het bestaan van de N.P.B..
Ds. J. Heidinga (VVH), mevrouw ds. J.W.Herfst(Rem.), ds. A.J.Snaayer (Doopsg.) en ds. G.Kroes (Ev. Luth.) waren bereid geregeld contact te onderhouden.
Met de predikant van de Ver. v.Vrijz. Hervormden in Haarlem, ds. J. Heidinga is jarenlang een zeer goed contact geweest. Ds. Heidinga verzorgde de catechisaties en een vast aantal zondagsdiensten. Ds. Snaayer leidde diensten in Nieuw Unicum en ds. Kroes gaf godsdienstonderwijs op de openbare scholen.

Nadat ds. Heidinga in 1968 zijn werk in Zandvoort moest beëindigen, was de Doopsgezind predikant ds. C.P.Hoekema bereid deze taak op zich te nemen t.b.v. Doopsgezinden èn N.P.B.-ers.
Ds. Hoekema verzorgde een aantal kerkdiensten in de Brugstraat en in het Huis in de Duinen, evenals gespreksgroepen en bijbelkringen. Bij het 50-jarig bestaan van de NPB- Zandvoort leidde ds. Hoekema de dienst. De contacten bleven bestaan tot zijn emeritaat in het voorjaar van 1974. Contacten die erg belangrijk waren.

In het begin van de jaren '70 heeft er een part-time dienstverband bestaan met ds. W.Chr.Smits uit Edam, tot juni 1973. Zijn werkzaamheden waren toegespitst op de toenmalige werkgroep 'Samen leven'. Bovendien verzorgde ds. Smits godsdienstlessen op de openbare scholen.

Daarnaast en daarna was er ook ondersteuning door het verzorgen van diensten in het Huis in de Duinen en Nieuw Unicum, later in Huize Bodaan, bovendien het leiden van Bijbelkring of Leerhuis. Daarbij noemen we tevens de namen van o.a. mevrouw ds. M. Stubbe, mevrouw ds. C.E. Offerhaus, ds. J.C. Beekhuis, ds. R. Gaaikema en mevrouw ds. A.A.In 't Veld.

In 1987 nam ds. S. Van der Meer deze werkzaamheden grotendeels over.
In juni 1992 werd het contact tussen de doopsgezinde wijkpredikant ds. Van der Meer geïntensiveerd en met een schriftelijke overeenkomst bevestigd.
De kerkenraad van de Doopsgezinde Gemeente Haarlem en het Hoofdbestuur van de NPB onderschreven mede deze overeenkomst. Naast de eerdergenoemde werkzaamheden, kreeg de pastorale begeleiding van de leden en advisering van het bestuur een belangrijke plaats.
In deze jaren hebben nieuwe initiatieven vorm gekregen, zoals het Leerhuis en de leesgroep 'Nieuwe Tijds-denken'. De diensten in Nieuw Unicum kregen door ds. Van der Meer op een bijzondere manier inhoud. Ds. Sybout van der Meer verzorgde samen met leden de diensten bij de viering van de jubilea in 1989 en 1994.

In 1995 was het mogelijk om -met behulp van een subsidie- gedurende ongeveer twee jaar extra pastorale zorg te geven in de twee verzorgingshuizen, door aanstelling van mevrouw ds. J.W. Steenbergen uit Amsterdam.

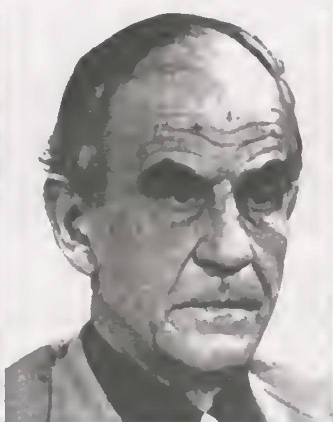
Door wisseling van wijken binnen de Haarlemse Gemeente kwam aan de pastorale begeleiding door ds. Van der Meer een einde in maart 1999. Mevrouw ds. R.M.M.Hoogewoud-Verschoor was bereid haar collega te vervangen, wederzijds op proef tot september 1999 en daarna werd, met volledige goedkeuring van de NPB-ledenvergadering, de kerkenraad VDGH en het NPB-hoofdbestuur de overeenkomst getekend. Ds. Hoogewoud-Verschoor heeft naast de diensten en het Leerhuis, aandacht geschonken aan de pastorale zorg en de oecumenische samenwerking in de Lokale Raad van Kerken. Daarnaast zorg om de reëele toekomstmogelijkheden van onze geloofsgemeenschap.
Een moeilijke periode waarin besloten werd om de activiteiten te beëindigen per april 2002.
Ds. Ruth Hoogewoud leidde de laatste dienst op 7 april 2002 in de Brugstraat.
Een historisch moment.

Gastpredikanten gaven de jaren door inhoud aan de zondagdiensten. De grote variatie van voorgangers is door de jaren heen altijd bijzonder gewaardeerd.
Zonder iemand te willen overslaan, een greep uit de lange reeks van namen:
De heren professoren waaronder Gunning, Heering, Banning, Sevenster, Bleeker, Beek, De Boer, Oosterbaan, Van Holk, De Graaf, Mönnich en Van Biemen.

De dames met of zonder titel waren gelukkig goed vertegenwoordigd o.a. in de volgende namen: Padt-Voogd, Kalma-Koops, Modderman, Vinke-Herfst, Jongeling, Soutendijk, Went-v.d.Vring, Van de Voort, Heessels, Offerhaus, Stubbe, Schlette, In 't Veld, Hoogewoud-Verschoor, Schmitz-Buijs, Blomjous-Mailette de Buy-Wenniger, Romeijn, Broström-Bruin, Ter Hoeve.

Aangezien er al die jaren (bijna) iedere zondag een dienst was in de Brugstraat, noemen we de namen van o.a. de heren (met of zonder titel) Padt, Binnerts, Trouw, Cannegieter, Goorhuis, Snethlage, Van Leusden ('arts te Velsen'), Lamberts, Heidinga, Bieringa, Daalder, Van Hille, Wethmar, Luikinga, Broer, Luca, Keuning, Ruitenberg, Noorman, Grabandt, Kroes, Snaaijer, van Noordenne, Smits, Doorn, Kuiper, Beekhuis, Boonstra, Thimm, Marwitz, Klijnsma, Kindt, C.P.Hoekema, A.G. Hoekema, Van der Meer, Wery, Van Waveren, Gaaikema, Beekhuis, Monné, De Nie, Lambo, Verheus, Van den Bos, Vlutters.
Bovendien werden er de gehele geschiedenis door, diensten verzorgd door eigen leden.We treffen de namen van de heren Bram Elffers Azn, Biem Visser, Johan Winkler, mevrouw Bep Otten, later o.a. die van de heren Han de Jong, Rein Kuin, Jan Wijnbeek en de dames Fransje Wendrich-Brouwer, Nel Jansen-Willems en Cor Schram.

Predikanten

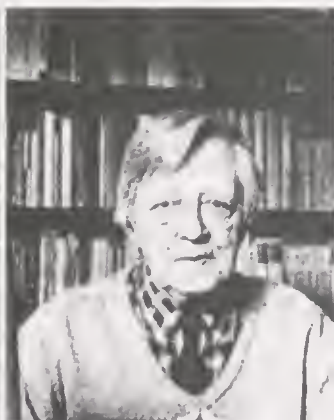

ds. W.Banning

ds. J.de Graaf

ds. A. van Biemen

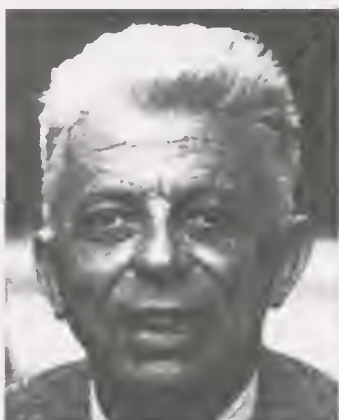

ds. J.Heidinga

ds. C.P.Hoekema

ds. C.W.Mönnich

ds. A.J.Snaayer

ds. J.C.Beekhuis

da. C.E.Offerhaus

ds. S.L.Verheus

ds. R.Gaaikema

da. J.Broström-Bruin

da. A.A.In't Veld

ds. S.van der Meer

da. R.M.M.Hoogewoud-Verschoor

Organisten

M.C.Sterrenburg- van der Sande

H.Zuidema

R.Wijnbeek-v.d. Molen

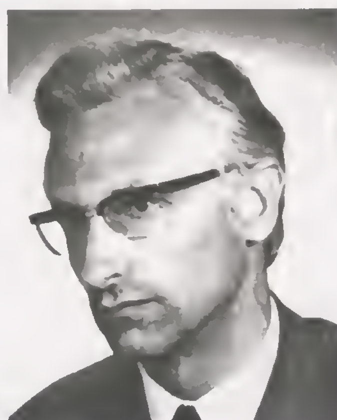

G.van Zwieten de Blom

D.Baas

W.Jansen

W.Boer

A.Koers

L.Dronkert

4 voorzitters in 78 jaar

A. Elffers Azn
Bram Elffers was voorzitter vanaf de start in 1924 tot 1958.

G.J. Sterrenburg
Geert Sterrenburg nam de functie over tot zijn aftreden in 1966.

H. de Jong
Han de Jong was daarna voorzitter tot 1972, toen vice-voorzitter tot april 2002.

C. Schram
Corrie Schram nam de voorzittershamer over tot het opheffen van de afdeling in december 2004.

'Mensen zullen mensen eren',
is een uitspraak van Siebold Otten in een jaarverslag.
De 'Brugstraat' kende ere-leden,
geëerd om hun bijzondere inzet en trouw.

J.J. Elffers-Boom
en A. Elffers Azn

M.C. Sterrenburg-van der Sande
en G.J. Sterrenburg

(...)
De slotconclusie: Onze Murk,
Die is voorwaar de grote kurk,
Waarop de hele Brugstraat drijft.
Geen mens, die dit niet onderschrijft.

We weten toch wel allemaal:
Als onze Murk ging aan de haal
En hem eens smeerde met de kas,
Dat dan de 'Kring' ras foetsie was.

En daarom, vrienden dit besluit,
Dan scheiden we met 't zaakje uit.
Hef nu met ons de juichkreet an
Hoera voor Murk, de centenman!

M. Aukema — A. Aukema-van Dijk

Uit een gerijmd verslag van de Kascommissie, die in 1960 de boeken en bescheiden van de penningmeester, de heer Murk Aukema controleerde. De commissie bestond uit de heren W.C.Bakker en A.Hofstra.
De laatste maakte een gedicht, waarvan hierboven een deel.

melodie: "de uil zat in de olmen"

Onze Henk, die gaat nu stoppen
Met zijn bestuurderstaak
Dat moet wel even wennen
Want we rekenden toch vaak
Op Henk, één wenk
Spontaan de klus gedaan. } 2x

Viel er snel iets uit te delen,
Had je aan de post dus niets
Geen nood: In wind en regen
Sprong Henk wel op zijn fiets.
Die Henk, één wenk
Spontaan de klus gedaan. } 2x

Bij de facelift van de kerkzaal
Was Henk grondig in de weer
Het geschilder van de plinten
Haalde 't landelijk nieuws die keer,
Die Henk, één wenk
Spontaan de klus gedaan. } 2x

Over landelijk werk gesproken,
Op die spannende A.V.
Waar contributie fors omhoog moest
Sprak ook Henk z'n woordje mee
Eén wenk, van Henk
Spontaan werd die verstaan. } 2x

Om alles op te noemen,
Wat jij deed, kan niet zo gauw
Vergt nog minstens 10 coupletten,
Dat lukt niet zonder jou!
Die Henk, één wenk
Spontaan de klus gedaan. } 2x

Tot slot zingen we samen
Voor jou een "dank je wel",
Alle goeds voor jullie toekomst
Klinkt in meervoud onze yell:
Voor Henk, voor Fem,
Het ga je beiden goed!! } 2x

Oorkonde

De Vrijzinnige Geloofsgemeens[chap]
N.P.B.
te Zandvoort
benoemt wegens langdurige en
bijzondere verdiensten
Hendrik van Leenders
tot
Erelid
van de afdeling
Zandvoort 16 april 1991
voorzitter,
secretaris.

H. van Leenders, sinds 16 april 1991 erelid,
en F. van Leenders-Speek

Meer dan driekwart eeuw een contactorgaan:
van '*Opbouw*' tot '*de Brug*'

In het archief van de NPB Zandvoort bevindt zich een vrijwel complete verzameling van (elkaar opvolgende) verenigingsbladen van de NPB Zandvoort.

- ´*Opbouw*´, van juli 1924 – juni 1925: - blad gewijd aan geestelijke en maatschappelijke belangen; tevens orgaan van den Zandvoortsche Kring ´Godsdienstig Leven´-.
'De abonnementsprijs was voor drie maanden (bij vooruitbetaling) f 0,75; losse nummers kostten f 0,15.' Ds. N.Padt was hoofdredacteur, ´*Opbouw*´ verscheen wekelijks.

- In juli 1925 kreeg ´de Kring´ een binnenblad in het veertiendaags orgaan ´*Komende Tijden*´, dat voortkwam uit een fusie van ´*Opbouw*´ en ´*Strijder voor Gods Koninkrijk*´.
- Dit duurde een jaar, want daarna was het weer ´*Opbouw*´, totdat dit in juli 1929 opging in de ´*Haarlemse Kerkbode*´, dat de naam ´*Opbouw*´ later overnam.

- Hierna ontbreekt een duidelijk overzicht van het verschijnen van een blad, wel zijn er enkele exemplaren van het maandblad ´*Kring-Orgaan*´ van het jaargang 1932-1933.

Daarna was het meeste contact door circulaires e.d. totdat besloten werd in verband met papierbesparing eens per maand een blad uit te geven.

- Dat werd ´*Mededelingen*´, waarschijnlijk gestart na de Tweede Wereldoorlog in november 1948 tot april 1954.

- In mei 1954 verscheen het maandblad onder de naam ´*de Brug*´, bedacht door To Sterrenburg en goedgekeurd door bestuur en redactie. *De Brug*, naast de relatie met onze straat, ook symbool voor een brug naar elkaar, en naar de samenleving.

Het blad met die naam is gebleven t/m april 2002. In de periode van ´slapen´ tot de opheffing eind 2004, was er een geregelde ´*Nieuwsbrief*´ voor de leden.

In het archief zijn enkele nummers van ´ *'t Schrijverke*´ bewaard, het maandblad voor de Zandvoortse V.C.J.C. in de jaren 1940/1941.
In de jaren '60 verscheen er voor de V.C.J.C-ers het ´*Mini-Bruggetje*´.

De respectievelijke redacties werden gevormd door (alleen of in combinaties)
de heren ds. N.Padt, A.Elffers, S.Otten, ds. J.Kalma, G.J.Sterrenburg, A.Hofstra, J.G.Wijnbeek, N. van Noordenne, G.J.Tebbenhof en mevrouw C.Schram.

Natuurlijk werd er ook propaganda gemaakt
met behulp van folders, advertenties en persberichten.

de Zandvoorter 1930.

Godsdienstoefeningen.

Ned. Hervormde Gemeente.

Zondag a.s. v.m. 10 uur:
Ds. WALLIEN,
Ev. Luth. predi. te Weesp
Collecte voor het Restauratie-fonds.
n.m. 7 uur:
Ds. D. TROMP.
Dienst gewijd aan opvoeding en onderwijs

Gereformeerde Kerk. (Brederodestraat)

Zondag a.s. v.m. 10.15 en n.m. 7 uur
Ds. C. MILET DE ST. AUBIN.

Gereformeerde Kerk (Binnen het verband)

Julianaweg hoek Emmaweg.
Zondag a.s. v.m. 10 uur en n.m. 5 uur:
Ds. N. A. WAANING

Israelitische Kerk (Dr. Mezgerstraat).

Vrijdagmiddag 7.00 uur dienst.
Zaterdagochtend 6.30 uur dienst.
Zaterdagmiddag 2 uur dienst.
Zaterdagavonddienst, bij het invallen v. d. nacht
De Eerw. heer AL FRANK Azn.

Roomsch Kath. Parochie van St. Agatha.

Zondag 7.30 Vroegmis, 10 uur Hoogmis 7 uur Lof
Maandag 8 uur Congregatie voor de meisjes
Woensdag 8 uur Congregatie voor de jongens.
Zaterdag van 5—9 uur gelegenheid om te biechten.
Deze week eiken avond 7 uur Lof

Am Sonntag und Mittwoch 8 Uhr Zusammenkunft der Kath. Deutsche Mädchen in Patronaatsgebäude Groote Krocht 41.

Zandv. Kring „Godsdienstig Leven".

Afdeeling van den Ned. Protestantenbond.
(Brugstraat 15)
Zondag 10.30 uur:
de heer A. ELFFERS.
Jeugdkerk 10.30 uur School D
de heer H. VAN WYK,
van Heemstede
12-1 uur Brugstraat) Kinderdiensten
12-1 uur School D)

1962 Zandvoortse Courant

laan 18, Haarlem, telefoon 02500-[illegible]

PREDIKBEURTEN

HERVORMDE KERK, Kerkplein
Zondag 25 november
10.30 uur: ds. G. de Ru, predikant te Rotterdam.
Jeugddienst in het Jeugdhuis:
15 uur: ds. W. A. Smit, pred. van de Oudekerkgemeente, Amsterdam.
Kapel Woodbrookers, Bentveld:
10.45 uur: mej. ds. W. H. Buijs, vicaris.
Jeugdkapel in het Jeugdhuis:
10.30 uur: spr. de heer A. J. Weerme[illegible].

NED. PROTESTANTENBOND
Brugstraat 15
Zondag 25 november
10.30 uur: ds. J. Heidinga (a.h.) uit Haarlem.
Het Huis in de Duinen:
10.30 uur: ds. H. Lotikinga (d.g.) uit Beverwijk.

GEREFORMEERDE KERK, Julianaweg
Zondag 25 november
10 uur: ds. P. J. O. de Bruijne. Cat. Z. 32
19 uur: ds. P. J. O. de Bruijne.

PAROCHIE H. AGATHA, Grote Krocht
Zondag 25 november
H. Mis: 7.30, 9.30, 11.30 uur.
19.30 uur: Gebedsoefening.

NED. CHR. GEMEENSCHAPSBOND
Dinsdag 27 november
15 uur: samenkomst in huize „Pniël", Haltestraat 8.
Spr. de heer J. W. van Zeijl.

JEHOVA'S GETUIGEN
Bijbelstudie elke dinsdagavond van 8-9 in het Gemeenschapshuis, zaal 4, ingang Willemstraat.

HUMANISTISCH VERBOND
Zondag 25 november, 8.45 uur, 298 m: radiotoespraak door de heer J. H. F. Colpa: Onderwerp: Kind en levensovertuiging.

De aankondiging van de ´Godsdienstoefeningen´ of de ´Predikbeurten´ in de plaatselijke pers:

De 'plakploeg' die zorgde voor het verzenden van het maandblad:
van links naar rechts:
Arie Baas
en de dames Tiny Bakker,
Yp Tebbenhof,
Trijnie van Ede,
Teunie Baas en
Truus v. Zutphen. (± 1970)

Jaren later in 1999 zaten rond de tafel:
Han de Jong en de dames Marth Stuy,Ria Snijder,
Joop de Jong, Rita Sleeman
en Lies van Schie.

Op beide foto's ontbreken andere trouwe 'plakkers'!

1STE JAARGANG No 1. ZATERDAG 12 JULI 1924

OPBOUW

BLAD GEWIJD AAN GEESTELIJKE EN MAATSCHAPPELIJKE BELANGEN;

TEVENS ORGAAN VOOR DEN ZANDVOORTSCHEN KRING „GODSDIENSTIG LEVEN"

ADRES VOOR ADMINISTRATIE.	HOOFDREDACTEUR:	ABONNEMENTSPRIJS
Abonnementen en Advertentien.	N. PADT	Per 3 maanden (bij vooruitbet.) f. 0.75
Westerparkstraat 7.	Redactieadres: Dr J. MEZGERSTR. 69	Losse nummers f. 0.15

EERSTE JAARGANG No. 18 6 MAART 1926

KOMENDE TIJDEN,
waarin opgenomen „OPBOUW", en
„DE STRIJDER VOOR GODS KONINKRIJK"

Redactie:
Hoofdredacteur,

Administratie:
UITG. MIJ. „DE OOGST"
te Blaricum.
Giro No. 100339
Telefoon No. 393.

MEDEDELINGEN

Secretariaat: G.J. Sterrenburg, Bredero... 93.
Eigen gebouw: Brugstraat 15.

MEDEDELINGEN

van de Afd. Zandvoort van de Nederlandse Protestantenbond

De bruG

VRIJZINNIGE
GELOOFS-
GEMEENSCHAP

N P B ZANDVOORT

de brug

Maandblad van de afdeling Zandvoort
van de Nederlandse Protestantenbond

REDACTIE A. ELFFERS A. HOFSTRA en G. J. STERRENBURG

Zandvoort 123210

J. SIJTSMA

Rondom de Tweede Wereldoorlog

Naar aanleiding van het 60-jarig bestaan van onze geloofsgemeenschap in 1984 schreef mw Bep Otten een brief over de tijd dat ze in Zandvoort woonde (van 1932-1942) en lid was van 'de Kring'. Hieronder een gedeelte uit haar schrijven:

> *(...)*
> *In 1934 vierde ik het tienjarig bestaan mee; ik was toen 30. De jaren 30 waren de jaren van dreiging, in 1933 Hitler aan de macht bij onze Oosterburen, de ondergang van de vrijheid daar. Dat sloeg toe bij 'de Kring', 'het vrijgevochten stelletje van Padt'.*
> *We gingen nu werkelijk vechten voor vrijheid. De meesten waren overtuigde leden van 'Kerk en Vrede', van 'Eenheid door democratie'. We troffen elkaar in Bentveld waar Banning toen directeur was. We wilden toch niet dat één man voor ons denken zou.*
> *(...)*
> *Toen de Duitsers in 1940 Nederland binnentrokken verbrandde de secretaris de notulen van Kring-vergaderingen in de oven van bakker Keuning. Wel een bewijs welk oordeel daar geveld was.*
> *En tegen onze Joodse vrienden hadden we gezegd: 'wees toch niet bang, zoiets gebeurt nooit in Nederland; wij zijn er toch.' Ja, in de jaren dertig waren we er en we geloofden dat we met elkaar bouwden aan een betere wereld.*
> *(...)*
> *Ik hoor nog op een lezing Henriëtte Roland Holst het woord 'Vrijheid' uitspreken. De hele waarde lag erin uitgedrukt. Het straalde in haar. Een onvergetelijk moment. Een oude, onopvallende vrouw op het eerste gezicht.*
> *(...)*
> *Medearbeiders van God? Voelen we dat nog?*
> *.....Tot in de ruimte bewapend, macht, kracht, geweld........*
> *Maar toch..., en tóch....*
> *Elke kreet om vrijheid, elke kleine vriendendienst kan een gemeenschap toch nog strijdbaar maken voor de dingen die nooit voorbij gaan, die de laatste zullen zijn: Liefde, het Licht van de Eeuwigheid.*
> *(...)*

Mw Bep Otten schreef meer, o.a.een column in 'Kerk en Wereld', verhalen en lekenspelen. Ter gelegenheid van de bevrijding het 'herinneringsspel' – 'Dat mogen wij nooit vergeten', bedoeld voor jongeren en (school)kinderen.
Uit het voorwoord:
(...)
'Wij hebben vijf jaar van onderdrukking gekend.
We mogen die vijf jaar niet vergeten, het nageslacht
mag ze niet vergeten, opdat het de gevaren onderkent,
die in de toekomst de vrijheid weer kunnen bedreigen.
Dit geschrift wil allerminst blijvende haat kweken
tegen het Duitse volk, wel een haat tegen de geest
die het bezielde, een afkeer van alles wat de mens
òf tot meedogenloos heerser òf tot slaaf maakt.
't Is zuiver bedoeld om het vrijheidslievende Nederland
de zegen van de vrijheid nog dieper te doen voelen.'
(...)

Bep Otten
29-5-1904 – 14-3-1986

Brief van het Hoofdbestuur van de Nederlandsche Protestantenbond
d.d. oktober 1940:

Aan de besturen van de kerkhoudende afdeelingen en aan de voorgangers(sters) van afdeelingen van den Ned.Prot.Bond.

Het Hoofdbestuur van den Nederlandschen Protestantenbond verzoekt U, in den door U op Zondag 27 October 1940 te houden kerkdienst, de navolgende afkondiging van den kansel te doen geschieden:

'Op verzoek van het Hoofdbestuur van den Nederlandschen Protestantenbond wordt aan de gemeente medegedeeld, dat namens de navolgende Protestantsche Kerken in Nederland, te weten:

De Nederlandsch Hervormde Kerk
De Gereformeerde Kerken
De Christelijk Gereformeerde Kerk
De Gereformeerde Kerken in Hersteld Verband
De Remonstrantsche Broederschap
De Algemeene Doopsgezinde Societeit

een adres is gericht aan den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, in welk adres deze kerken eenparig uiting geven aan de ernstige bedenkingen, die zij uit beweegredenen van barmhartigheid en op gronden, aan de Heilige Schrift ontleend, koesteren tegen de onlangs uitgevaardigde voorschriften waarbij de benoeming en bevordering van ambtenaren en andere personen van Joodsche bloede in Nederland wordt verboden, te willen medewerken tot de intrekking van bovenbedoelde voorschriften.'

Wij dringen erop aan, dat de voormelde afkondiging geschiede woordelijk en zonder toevoeging, overeenkomstig den hierboven vermelden tekst.
Beschouwingen in de predikatie, waarbij de inhoud van bovenstaande mededeeling mocht worden besproken of van commentaar voorzien, worden onzerzijds volstrekt ongewenscht geacht, omdat zij het effect van den ondernomen stap zouden kunnen schaden.

Het Hoofdbestuur van den
Nederlandsche Protestantenbond
Ds. Mr. D.G.Hoevers, Voorzitter
Ds. R.H.Oldeman, Ondervoorzitter
Dr. F.H.G. van Iterson Secretaris
A.J.van Epenhuysen, Penningmeester
J.H.van Dorp
H.W.P. Bonte
Mej. Mr. J.Zeelenberg
Mej. Da. F.W.Rappold
Ds. J.Zuurdeeg
Prof. Dr. H.Th. Fischer

P.S. Indien Uw afdeeling Zondag 27 October a.s. geen kerkdienst houdt, dan verzoeken wij U, de afkondiging te doen geschieden in de eerstvolgende kerkdienst.

- Zo zijn er ook brieven van het hoofdbestuur ontvangen in het najaar van 1940, waarin duidelijk stond dat ze niet voor publicatie bedoeld waren, i.v.m. gevaar voor de betrokkenen, zoals:

(...) ' de behandeling, welke in steeds toenemende mate aan het Joodsche deel van de Nederlandsche bevolking ten deel valt, - in de groeiende rechtsonzekerheid,- in de voortgaande aantasting van vrijheden, welke de noodwendige voorwaarde zijn voor de vervulling van Christenplichten, even zoovele duidelijke symptomen te zien, van een toestand, die niet alleen een klem legt op het geweten van onze landgenooten, maar ook naar de diepste overtuiging der Kerken indruischt tegen den eisch van Gods Woord.' (...)

- Een schrijven van het bestuur van de V.P.R.O

Hilversum Vrijdagavond 27 December 1940

(...)
De V.P.R.O. wordt opgeheven,
De Vrijz.Prot. uitzendingen blijven,
Vrije Geluiden thans de band tussen alle Vrijz.Prot luisteraars.
(...)

- Zelfs de redacties van kerkbladen zouden problemen kunnen krijgen wanneer ze zich niet zouden aanmelden bij het 'Verbond van Nederlandse Journalisten'.
Door een administratief slimmigheidje bleek dit te voorkomen!

- Voor iedere bijeenkomst van leden, Vrouwengroep of i.d. moest een stempel, als 'bewijs van geen bezwaar' worden aangevraagd bij de Procureur Generaal, Directeur van Politie in Amsterdam.

Met ingang van januari 1941 moest ook het collecteplan worden ingestuurd, met vermelding van datum, soort bijeenkomst en voor welk doel er geld ingezameld werd.

Joodse mensen probeerden alles om aan deportatie te ontkomen. Er was een verordening dat joden die vóór januari 1941 geregeld geestelijk contact hadden met een protestantse kerk, vrijgesteld zouden zijn van deportatie.
Daarom schreven zij verzoeken aan kerkenraden en dus ook aan ons bestuur en schreef de secretaris verklaringen, waarin hij verklaarde dat deze contacten er zéker waren!

Hierbij zo'n aanvraag:

Benjamin Polak 5-5-1893
Beela Polak 15-5-1893 - wgef.
Arnoud Hartog Polak 19-5-1921
allen geboren te Amsterdam

[illegible]

Op 4 augustus 1940 werd de synagoge in Zandvoort opgeblazen.
Geen enkele krant maakte hiervan melding!

De rubriek Godsdienstoefeningen in de Zandvoortsche Courant in 1940 spreekt voor zich:

3-8-1940	9-8-1940	4-10-1940
Ned.Israëlitische Gemeente	**Ned.Israëlitische Gemeente**	**Ned.Israëlitische Gemeente**
dr. Joh. Mezgerstraat	*Ons Gebouw, Brugstraat 17*	geen opgaaf ontvangen
Vrijdagavond	Vrijdagavond	
aanvang sabbath 8.45uur	aanvang sabbath 8.45uur	
Zaterdag	Zaterdag	
leeroefening 4.15uur	leeroefening 4.15uur	
middagdienst 5uur	middagdienst 5uur	
einde van de sabbath 10.21u	einde van de sabbath 10.06u	

Half november 1942 begon de evacuatie van inwoners, deze werd geruime tijd voortgezet.
Op zondag 13 december was de laatste dienst in de Brugstraat, waarin voorging de voorzitter Bram Elffers Azn. Hij sprak n.a.v. de tekst uit psalm 25:3 waar staat:

'Neen, niemand wordt te schande, die op U bouwt;
Beschaamd worden zij, die U trouweloos verlaten'.

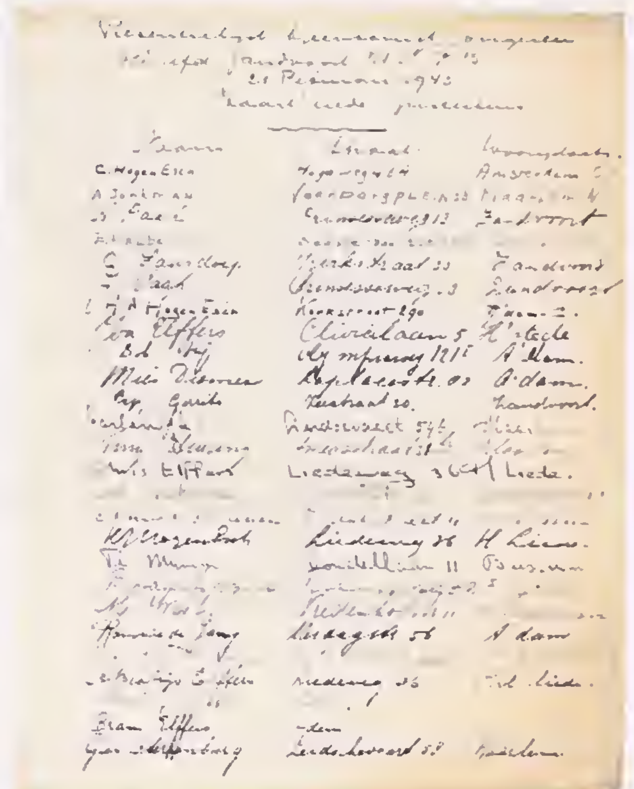
(...)
'Zij die ons doen evacueeren vermogen veel, maar zij vermogen niet ons te zenden naar een plaats waar God ons niet nabij wil zijn.
God was en is en zal altijd zijn een toevlucht en een hoog vertrek voor elk die hem zoekt.
Wij menschen worden als stuifzand uiteengejaagd. Wij weten niet waarheen, noch waartoe. Maar God is en blijft de eeuwige vaste, de altijd en overal onwankelbare.
Hij is DE zekerheid temidden van alle onzekerheden.' (...)

In de evacuatietijd is -waar mogelijk- een adreslijst van leden bijgehouden. Daaruit blijkt hoe verspreid over het land de mensen zijn opgevangen.
Men ontmoette elkaar in Haarlem, in de gastvrije Jacobskerk

van de Vrijzinnig Hervormden en zoals o.a. op 21 februari 1943 in Haarlemmerliede, de plaats waar de familie Elffers geëvacueerd was.
Hierbij een deel van de groep en de presentielijst.

Lang niet iedereen is te herkennen, een poging: (van links naar rechts:)
Geert en Mies Sterrenburg, Ch. Sieverts, Truus Mieras, Alie Sieverts. Biem Elffers(?), Jo v.d.Meer, Coob en Adrie Elffers, Cor Mieras, Bram Elffers sr., Nic Padt jr., Jan en Marie van Sluisdam, Harm Hogen Esch.

Vanaf het midden van de jaren '80 werd het in onze geloofsgemeenschap traditie om de bloemen uit de kerkdienst rondom 4/5 mei, naar de Eerebegraafplaats in Bloemendaal te brengen.
Op die mooie plek in de duinen liggen 372 slachtoffers begraven.
Op één graf legden we ieder jaar onze bloemen.
Waarom dat graf met de naam Franciscus Robbe?
Voor ons een onbekende man.
Maar de brengers van de bloemen werden reeds de eerste keer getroffen door de tekst op de steen, en kozen daarom dus dàt graf.

-Bedenkt steeds waarvoor ik viel
en door welk stelsel-

Uit het boek 'De Eerebegraafplaats te Bloemendaal', van Peter H.Heere en Arnold Th. Vernooij:
Franciscus Robbe
geboren in den Haag 27 september 1906,
gefusilleerd op de Leusderheide op 5 februari 1943.

De tekst van bijgaand artikel is van de journalist Bram Stijnen In het Haarlems Dagblad van 14-03-1995.

De NPB-Zandvoort heeft dit persoonlijk initiatief van enkele inwoners gesteund.
Na 1995 is het een officiële herdenking op 4 mei geworden.

Bloemen gelegd als herdenking van deportatie Zandvoortse joden HD 14-3-95

Zandvoorters herdenken oorlogsverleden in het geheim

ZANDVOORT • BRAM STIJNEN

Enkele Zandvoorters hebben gisteren in het geheim bloemen gelegd bij het joodse monument op de hoek van de Jacob van Heemskerkstraat en de Dr. Metzgerstraat. In stilte herdachten ze zo 13 maart 1942. Op die dag werden 450 Zandvoortse joden naar de vernietigingskampen afgevoerd. Na de oorlog keerden slechts 17 van hen naar de badplaats terug.

De [illegible] willen om persoonlijke redenen hun namen niet in de krant. „Het 4 mei comité heeft in de afgelopen 53 jaar nooit aandacht geschonken aan deze deportatie. Daarom doen wij dit."

Gisteren precies 53 jaar geleden werden de Zandvoortse joden afgevoerd. Tot 1930 woonden [illegible] joden in de badplaats. In de jaren dertig [illegible] veel joden, vanwege vervolgingen elders in Europa en de onzekere toekomst in Nederland, hun heil in de badplaats. In 1940 telde Zandvoort 8.122 inwoners, waaronder 450 joden. Veel baat hebben ze bij hun vlucht niet gehad.

In de badplaats heerst nog steeds een taboe op het oorlogsverleden. Bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten in 1937 haalde de NSB in Zandvoort het hoogste stemmenpercentage van de hele provincie: 23,1 procent. De meeste Zandvoorters zijn in de oorlogsjaren geëvacueerd naar plaatsen elders in de regio. Het is in de badplaats een publiek geheim dat veel van degenen die bleven hand- en spandiensten verrichtten voor de Duitse bezetters. Zandvoort heeft een oorlogsarchief. In 1992 heeft het college van B en W besloten dat een gedeelte van dat archief vanwege privacy-gevoelige gegevens niet openbaar mag worden gemaakt.

De bloemen werden gisteren gelegd nabij de plek in de Metzgerstraat waar vroeger de synagoge van Zandvoort stond. Dit gebouw werd in de nacht van 4 op 5 augustus 1941 opgeblazen. Achter deze aanslag zat een Zandvoortse groep. Kort na de aanslag verschenen er foto's van de puinhoop in de Duitse pers met het onderschrift *So rechnen die Holländer mit den Juden ab*. In de nabijheid van de plek waar de synagoge heeft gestaan onthulde de Israëlische ambassadeur in Nederland op 4 augustus 1991 een gedenkplaat. Bij deze plaat zijn de bloemen gelegd.

Enkele jaren geleden bleek men in Zandvoort ook al vooruitzichting met herdenken. Toen wilde het 4 mei-comité de jaarlijkse stille tocht naar het oorlogsmonument aan de Van Lennepweg afblazen. Dit zorgde in de badplaats voor veel commotie en ook landelijk werd door de media aan deze affaire veel aandacht besteed. Vanwege de publiciteit ging het comité later overstag en ging de 'stille omgang' alsnog door.

In het geheim werd gisteren in Zandvoort de deportatie van 450 joden uit de badplaats herdacht.

NEDERLANDSE
PROTESTANTEN
BOND

Vrijzinnige
Geloofsgemeenschap
NPB

'Zomaar een dak...'

'Een ideaal, een plan, een groep bevlogen mensen en een dito predikant'. Zo keek men later terug op de avond van 4 april 1924 toen het besluit genomen werd om uit de plaatselijke Ned. Hervormde Kerk te stappen en zelfstandig verder te gaan.
Voor diensten en vergaderingen werd de zaal van café-restaurant 'Zomerlust' in de Kosterstraat gehuurd. Maar 'de Kring' wilde een eigen dak.
Lid van het eerste uur Jan van Sluisdam bracht redding, hij was timmerman-aannemer en woonde in de Brugstraat.
Het gebouw Brugstraat 15/17 - met resp. twee en een verdieping(en) - was eigendom van de Schildersbond NV 'Onderling Belang'. Op nr. 15 had schilder Drommel zijn werkplaats, maar na zijn vertrek bemiddelde Van Sluisdam bij de aankoop door de Kring.
Volgens de notulen van de bestuursvergadering van 9 juni 1924 was er een hypotheek nodig voor 2/3 van de koopsom à f 12.500. Ook was er een obligatielening van f 8000, - tegen 5%.
Het kostte heel wat aanmoedigingen en bedelend vragen, maar het lukte!
Gedurende een aantal jaren werden de obligaties verzilverd (en daarna werd het geld vaak direct weer teruggestort!)

ZANDVOORTSCHE KRING
„GODSDIENSTIG LEVEN"
TE ZANDVOORT.

GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT. D.D. 24 DEC 1924
STAATSBLAD N° 16.

5% OBLIGATIELEENING
GROOT F. 8000.–

OBLIGATIE
GROOT F. 10.– No. 13[illegible]

HOUDER DEZER IS GERECHTIGD TOT EEN BEDRAG GROOT
TIEN GULDEN
IN BOVENGENOEMDE GELDLEENING, AANGEGAAN KRACHTENS
BESLUITEN DER LEDENVERGADERINGEN D.D. 13 JUNI 1924
EN 26 FEBRUARI 1925.

ZANDVOORT, 15 APRIL 1925.

HET BESTUUR

VOOR DE FINANCIEELE COMMISSIE — VOORZITTER

SECRETARIS

PENNINGMEESTER

HIERBIJ AFGEGEVEN TWINTIG COUPONS

een obligatie met 20 coupons met de handtekeningen van voorzitter A. Elffers, secretaris S.Otten en penningmeester C.Mieras 'krachtens besluiten der ledenvergaderingen d.d. 13 juni 1924 en 26 februari 1925'.

De bovenzaal was snel bruikbaar. Na een goede schoonmaakbeurt door vele bereidwillige handen kon de eerste kerkdienst plaatsvinden op de eerste Pinksterdag 8 juni 1924.
Aan de ruimte op de begane grond moest veel gebeuren om hem bewoonbaar te maken, zo moesten alle verfvlekken van de vloer verwijderd worden. Tot het eind van de zomer werd er gewerkt onder leiding van architect Ter Hoeven o.a. samen met het Kringlid Aart van Dobbenburgh.
De officiële ingebruikname van de kerkzaal beneden was op donderdag 25 september 1924.
In '*Opbouw*' d.d. 20 september stond de uitnodiging:

> OPENING VAN HET NIEUWE GEBOUW =
> Deze blijft vastgesteld op Donderdag 25 September
> 's avonds 8$^{1/4}$ uur.
> Ten einde gebrek aan plaatsruimte te voorkomen, wordt
> ieder verzocht geen kinderen mee te nemen.
> Willen belangstellenden er op rekenen, dat dien avond een
> collecte voor den verbouw wordt gehouden en dat het Bestuur
> overtuigd is dat er heel wat zal worden geofferd?
>
> Het Bestuur

In het nummer van *Opbouw* van 4 oktober 1924 werden de toespraken van de voorzitter A. Elffers Azn. en van de voorganger ds. N. Padt volledig afgedrukt. Beiden gingen in op de 'Zandvoortsche Kwestie' en de relatie met de Hervormde Gemeente Zandvoort.
Maar ze spraken ook van hoop voor de toekomst en de eigen verantwoordelijkheid daarvoor.

Ds. Padt gaf zijn visie op 'de Kring':

'Of de Kring bestaansrecht in zichzelf heeft weet ik niet en het kan mij weinig schelen.Ik houd niet van den Kring als Kring; alleen als mogelijkheid voor het uiten als geestelijke kracht acht ik den Kring belangrijk. Wat mij aangaat, mag de Kring morgen aan den dag verdwijnen als hij zijn taak maar heeft volbracht. Ik vermoei mij ook niet met de vraag of over tien jaar de Kring weer een aanknoopingspunt met de Kerk zal hebben gevonden dan wel of hij met andere Kringen,die hier en daar ontstaan, contact zal hebben gezocht. Geen Kring is blijvend, zoomin als eenige Kerk blijvend is.
Wij willen evenwel doen wat onze hand vindt om te doen en de rest rustig overlaten aan God, die wel voor de geestelijke organisatie zal zorg dragen.
Zooeven werd gezegd [in de toespraak van Elffers] 'wien de Goden willen verderven dien slaan zij eerst met blindheid'. Het is mij een raadsel hoe de officiële Kerk zo doof kan zijn voor den roep der tijden, zoo ontoegankelijk voor de kreten van haar omgeving, de kreten van de gewonde maatschappij, van de menschen die verlangen naar God. Naar God.
Niet ééns, daarginds alleen, maar nu en hier.
Ik verlang naar God in mijn huis, in mijn leven, in de donkere kamers, in de sloppen van Zandvoort en in de velden buiten. Daar wil ik van God getuigen, overal van den dag getuigen en God uitdragen. In de donkere sloppen wil ik licht brengen. Niet met teksten alleen, maar tastbaar ook metterdaad.
(...) Wij willen niet meer dan proberen, dan pogen, dankbaar, heel dankbaar dat wij het van hier uit kunnen doen.
Zullen wij in ons mooie zaaltje het net zoo goed hebben als ginder in de Kroeg en in de smoorhitte boven? Ik hoop het, God geve het.
Vrienden, Uw leven kan zoo mooi worden, zoo rijk van inhoud, zoo vol van God.
Hier willen we elkaar in de oogen zien, elkaar de hand geven,
tot elkaar zeggen 'gij' en samen zeggen 'Gij'.
'Idealisme' hoor ik al weer. Ja, idealisme. Idealisme zal de wereld redden, zal de wereld verlossen, want onze idealen zijn niet van deze wereld, maar zij vinden hunnen oorsprong in den levenden God. (...) In de kracht van de mogendheid van dien God willen wij leven, willen wij arbeiden in onzen Kring, door goed gerucht en kwaad gerucht heen. (...)

Tijdens de eerste kerkdienst in de nieuwe eigen zaal, op zondag 28 september preekte ds. Padt over 'Licht en Waarheid' naar aanleiding van het begin van Psalm 43:3

'Zend Uw licht en Uw waarheid, dat die mij leiden'.

Enkele citaten uit de preek:

'Als ik vraag om licht en waarheid, dan bedoel ik dat niet verstandelijk.
Ik weet beter. Wij weten ontzaggelijk veel. De menschen zijn razend knap en razend geleerd.
Wat zal een dominee spreken over licht en waarheid die we nog niet hebben terwijl het licht steeds helderder en de waarheid steeds duidelijker wordt?
Wij willen niet zijn min of meer christelijke navolgers van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, Dageraad of Middaghoogte. Wij willen ons hier bewegen op het gebied van het zedelijke en godsdienstige leven. Veel levens zinken steeds dieper weg in het drijfzand omdat er geen waarheid in is, in den zin van waarachtigheid. Voor die menschen heeft het leven geen licht geen innerlijken rijkdom, omdat ze zijn als degenen die geen hoop hebben.
Tot menschen die vreugde willen hebben, die zoeken naar kracht kom ik en uit hun naam zend ik die bede omhoog om licht en waarheid.
Want licht en waarheid zijn alleen bij God te vinden.
Licht en waarheid als grond waarop het leven staan kan.
Wij zijn in het gewone leven, dat heeft zijn tijden van vreugde, van stralende vreugde en lachende blijdschap, maar ook van heel veel verdriet, in het gewone leven dat zoo neerhaalt, dat zoo banaal is, dat zoo angstig, zoo bang maakt. (…)
Wij willen niet leven boven onzen stand. Straks in het gewone leven moeten we weer de allures van groote meneeren en mevrouwen aannemen, maar hier zeggen we het: dat we troost en sterkte behoeven, dat we hopen op licht en hopen op waarheid.
Nu hoor ik al de kritiek komen en wel deze, dat de scheidingslijn getrokken wordt tusschen het Zondagsche en het gewone leven, dat volgens deze opvatting het gewone leven is een spel, het vervullen van een rol, terwijl ge hier even uw masker kunt afleggen, wat hooger gaan staan.
Denkt er om, mijne vrienden, dat dit het beginsel is, waarmee alles staat of valt. Of wij des Zondags wat anders zullen zijn en blijven dan in de week, en of wij wat wij des Zondags ontvangen hebben, willen uitdragen in de wereld en er iets van brengen in onzen arbeid, waar en hoe die ook zij.
Dat willen wij. Daarin vinden wij een roeping en een taak.
(...)
Geen tweeheid van Zondags en in de week. Hier moeten we alles ontvangen om daar alles te geven.
(...)
Dat is onze pijn, dat we leven in een wereld zonder waarheid en zonder licht....
Wij leven in een wereld waar in de kluizen van banken altijd met kunstlicht wordt gewerkt.
Wij leven in een wereld van geheime diplomatie, van belijdende kerken en van Zondagschristenen.
Is het wonder dat we angstig worden, dat de bangheid kruipt als een slang over onze ziel? Zoo koud!
Wij leven in een wereld van schijn en van duisternis.
'God, zend Uw licht en waarheid neder!'
(...)
Wij zijn hunkerende, wij zijn ontevreden met wat is. Ons stelt het leven teleur; het geeft niet wat wij hopen. Ons die een stralend ideaal hebben gezien, ons roept God en wij vragen: Heer zend Uw licht en Uwe waarheid.
Wij zien daar de berg Zijner heiligheid, Zijne woningen, Zijne altaren.
Christus bracht het licht en de waarheid.
Achter Hem willen wij aan, op zoek naar waarheid, op zoek naar licht.
Zend, Heer Uw licht en Uwe waarheid neder. Amen.

Brugstraat 15/17

Kerkdiensten, lezingen (een uitgebreid winterprogramma), vrouwenbijeenkomsten, bazars (reeds in het najaar van 1924), ledenvergaderingen, vergaderingen van commissies, zondagsschool en catechisaties, repetities van het zangkoor, toneelrepetities, jeugdwerk, bibliotheek, muziekavonden en gezellige feestjes!

Nr.15 had twee grote deuren die toegang geven tot de hal. De 'kleine deur' (links) in de straat komt uit in het 'fietsenhok' en de hal. De wanden van de hal met tegels, waarop afdrukken van (onechte) fossielen. Links en rechts een toegangsdeur tot de kerkzaal.
Voorin de zaal twee deuren richting consistoriekamer/bestuurskamer.
Het toilet buiten in het piepkleine tuintje, waar ook nog struiken groeien.
Aan de straatkant naast de hal, de keuken. Vanuit de keuken en vanaf de straat een steile trap om de bovenverdieping te bereiken.

Bovenverdieping met bibliotheek (tot 1963) en later verhuur aan derden.
Die bovenverdieping is in 1924 tot eind september gebruikt voor de zondagdiensten, daarna was het een goede plaats voor de start van een bibliotheek. Het initiatief daartoe was genomen door bestuursleden van de Kring van het eerste uur, de heren Elffers, Mumm en Pfundt, en later uitgewerkt door o.a. de heren Beill, Volder en Zonneveld.
Omdat het begrip 'subsidie' voor dit doel nog onbekend was, moest de boekenvoorraad uit de eigen boekenkasten komen. Herhaalde oproepen werden in '*Opbouw*' geplaatst.
In 1955 kwam er evenwel rijkssubsidie en geschoold personeel beschikbaar. Zo werd de Stichting Openbare Bibliotheek en Leeszaal geboren.
In maart 1959 werd de oude ulo-school aan het Schoolplein, na een grondige verbouwing heropend en als 'Gemeenschapshuis' in gebruik genomen. En toen verhuisden alle boeken van de Brugstraat naar het centrum van het dorp.
En daar werd in 1973 mevrouw P. Jansen-Willems als bibliothecaris benoemd, die na enige tijd lid werd van de NPB en toen ontdekte wat de relatie was tussen de N.P.B. en de O.B.!
In de woorden van een latere directeur van de Openbare Bibliotheek:
' (...) er moest aan volksverheffing worden gedaan, het volk moest gaan lezen. Zandvoort had het geluk dat het was gezegend met een vermogende inwoner, Bram Elffers, die dat standpunt onderschreef. Elffers was lid van de Nederlandse Protestantenbond en legde de basis voor de boekenuitleen in het Zandvoortse. Een pand in de Brugstraat was de eerste locatie. Ook na de dood van Elffers bleef de bibliotheek van hem profiteren. Bij zijn overlijden in 1961 liet hij een bedrag na van 14.000 gulden. Het werd gestort in het Bram Elffers-fonds dat nog altijd bestaat'. (Haarlems Dagblad van 28 oktober 1995).
Recente navraag in de bibliotheek heeft uitgewezen dat speciaal de kinderafdeling nog steeds van dit fonds profiteert!

Na het vertrek van de bibliotheek kwamen alle getimmerde boekenplanken in de bovenzaal van Brugstraat 15 prima van pas voor het materiaal van de jongerenclubs van de V.C.J.C, die hier hun activiteiten hadden tot hun opheffing in 1963.
Daarna is de zaal verhuurd aan de firma 'Montanex' en later aan de gemeente Zandvoort die onderverhuurde aan de sportvereniging Afafa ('Academy for Asian Fighting Arts').

In 1932 kwam Brugstraat 17 leeg en omdat er een plan bestond er een garage te vestigen werd het pand door de (inmiddels) Ned.Protestanten Bond aangekocht en verhuurd .
Het was jarenlang in gebruik voor de zondagsschool, diverse bijeenkomsten en het kerstontbijt op de eerste kerstdag. Ook dit pand ging in de verhuur, de laatste reeks van jaren aan Afafa.

Renovaties en onderhoud

Na een eerste verbouw in 1963 (van keuken etc.) werd naar een ontwerp van architect Gies Sterrenbrug, firma Van Straaten en bestuurslid J. Wijnbeek in 1968 en 1969 een grondige renovatie doorgevoerd. Kosten fl. 35.000.- De (her)opening was op zaterdag 3 mei 1969.

3 mei 1969, de toenmalige voorzitter H. de Jong tijdens zijn toespraak.

Op de eerste rij (2e en 3e) wethouder A. Kerkman en J. Kerkman -de Vries

De Zandvoortse krant van 7 mei 1969 schreef:

Ned. Protestantenbond Zandvoort kreeg fraai vernieuwd kerkgebouw

A. van Biemen

POGING TOT GEMEENTE-ZIJN

Heeft het enige zin in een een tijd van schaalvergroting een kleine kerkruimte te verbouwen en opnieuw in gebruik te nemen? (...)
Willen de kerken - de grote én de kleine - weer een kerk van Christus vóór de wereld worden, dan is een stroom van experimenten en een waterval van heilig, onstuimig willen nodig.
De 'heilige Geest' kan men niet dwingen; het scheppen van mogelijkheden tot experimenten laat zich wel organiseren, het beste in een kleine kring, die weinig of niet belast is met zwaar wegende tradities. Daartoe willen de leden van de z.g. 'kleine kerken', in deze de N.P.B. te Zandvoort het hunne bijdragen. Het bestuur doet dat in nauwe samenwerking met die kleine kerken, de Remonstrantse gemeente, de Doopsgezinde gemeente, de Lutherse kerk en de Vrijzinnige Hervormden.
Het bestuur wil daarbij tevens een ontmoetingsmogelijkheid met én voor buitenkerkelijken scheppen. (...)
Alzo lief heeft God de wereld, deze wereld gehad, dat hij zijn Zoon gegeven heeft opdat die wereld niet verloren zou gaan. Jezus Christus ging direct, zakelijk en nauwgezet in op de vragen van zijn tijd. Het Nieuwe Testament laat ons horen van de gesprekken die hij met zijn tijdgenoten voerde.
Laat ons horen hoe hij het leven der armen deelde, hoe hij droomde en getuigde van een Godsrijk waarin geen nood, geen ziekte, maar ook geen onrecht meer zou zijn.
Hij gaf zichzelf aan het kruis, om de zijnen te verlossen van het pessimisme, van de onmacht, van het ongeloof. (...)
Van Jezus Christus zouden we de dialoog, het gesprek kunnen leren. Vooral ook het gesprek met elkaar. Dat in die dialoog de verkondiging niet tot haar recht zou kunnen komen is dwaasheid- 'Waar twee of drie in mijn naam bijeen zijn, ben ik in hun midden'. (...)
Wat onze tijd nodig heeft zijn kleine ruimten, soepele werkvormen en mogelijkheden tot experiment. Aan eeuwenoude liturgieën hebben we geen behoefte, wel aan nieuwe liederen. We zouden willen zingen van wat ons verbindt met andere mensen, van wat ons met zorg vervult.
Bidden? We zouden onze zorg, onze vrees, ons medeleven met mensen en volken in nood willen uitschreeuwen, zó dat de machthebbers er stil van worden en tot inkeer komen. We willen het onrecht bij name noemen, we willen onze vereenzaming, onze verslaving aan de welvaart onder woorden brengen. We zitten in de knoop met de overgeleverde Godsvoorstellingen en met andere geloofs-voorstellingen. We zouden daarover met elkaar willen spreken om mogelijkerwijs tot betere beelden en voorstellingen te komen. (...)
Willen de kerken hun die mogelijkheid daartoe geven, dan zijn die kleine ruimten nodig, dan is in de vorm van gesprekken een nieuw theologisch bezig-zijn nodig. Vele mensen - binnen en buiten de kerken - willen wel spreken over wat hun diep in hun denken bezig houdt, doch de predikanten en kerkenraden aarzelen met het scheppen van en zoeken naar nieuwe werkvormen.
De kleine kerken in Zandvoort, die stuk voor stuk hier niets te verliezen hebben, hebben met deze verbouwing iets van die mogelijkheid voor dit nieuwe samenkomen willen scheppen.
Avondmaalstafel en gesprekstafel zijn verenigd. Gesprek verbindt evenzeer als brood en wijn.
Wij, hier, pretenderen niet de juiste vorm gevonden te hebben. We blijven zoeken en hopen dat andere kerken ons daarbij kritisch willen begeleiden. We voelen ons deel van de plaatselijke Raad van Kerken, [als overlegorgaan van kerken] die immers geen imperialistische bedoelingen heten te hebben, die zeggen hun hoogmoed afgezworen te hebben en dus niet meer zullen zeggen:
keer terug tot de grote kerken en alles is vergeten en vergeven. Er valt niets te vergeten, want we leven niet uit het verleden doch naar de toekomst. Die toekomst vraagt, althans voorlopig, kleine gedifferentieerde groepen. Hun willen wij mogelijkheden bieden om te experimenteren met nieuwe vormen van gemeenschap, van dialoog en van samen bidden. Wij willen óók voor de grote kerken onze ruimte beschikbaar stellen voor experimenten. Wij willen, met al onze fouten en tekortkomingen, niet anders zijn dan een poging tot gemeente-zijn, tot gemeenschap in en tot gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de wereld.
Moge God ons de moed en de kracht geven die ruimte goed te gebruiken, moge zijn geest ons levend houden en leren samen te luisteren én te leven naar de boodschap van Jezus Christus. Amen.

Uit de preek op 3 mei 1969 bij het weer in gebruik nemen van het kerkgebouw aan de Brugstraat.

Het echtpaar Tiny en Wout Bakker aan het werk, op de steiger Han de Jong en op de grond Bé Speek.

Een groep werkers in de zomer 1984.

Grote opknapbeurten bleven nodig. De schilder kwam om de paar jaar langs, want de gevel moest goed onderhouden worden. Het was het visitekaartje!
Veel werkzaamheden werden - door alle jaren heen - door handige mannen en vrouwen verricht. Een enorm karwei was het leggen van de nieuwe blauwe tapijttegels in de kerkzaal in december 1976.
Leden én vrienden hanteerden de verfroller, legden plafondplaten in de hal en de keuken, bouwden een zoldertje in het fietsenhok, legden extra electrische voorzieningen aan, schilderden 'even' een bladderende tuindeur, bevestigden rails ten behoeve van exposities, bekleedden de muren van het toilet, naaiden vitrage voor de ramen, zagen kans om een heuse tuin aan te leggen.
Maar na gedane arbeid was het heerlijk pannenkoeken eten van de stapels die Fem van Leenders bakte.

De zaal in Brugstraat 15 multifunctioneel

Rechte of halfronde rijen bij een lezing, voordracht of kerkdienst, een kring met of zonder tafels voor een gesprek of vergadering voor welke leeftijdsgroep dan ook, of het nu de kinderen van de zondagsschool of een ledenvergadering betrof. Al het meubilair kon zo aan de kant om te (volks)dansen of om de kraampjes op te zetten met het grote Rad van Avontuur voor de Bazar of Verkoopmiddag. Een podium voor een kerst- paas- of ander lekenspel. Alle stoelen gedraaid richting orgel voor een concert. Een zeer volle zaal bij de viering van een huwelijk, met snelle 'groepsvorming' voor de receptie na afloop. Maar het kon ook een sfeervolle ruimte zijn bij een uitvaart.

Het gebouw werd bovendien gebruikt voor het zomerwerk van Rekreade, (om te werken, te koken en /of te slapen!), maar ook als 'huiskamer van de oecumene' door de interkerkelijke werkgroep Exodus, de Lokale Raad van Kerken of door een andere bevriende groep.

Het interieur van de kerkzaal door de jaren heen.

Lichte gestucte muren met een wandkleed achter de blauw geschilderde preekstoel.0

In 1960 vervangen door houten schrootjes en de preekstoel in een mooie kleur groen.

De avondmaalstafel, gemaakt door bestuurslid en 'onbezoldigd koster' Jan van Sluisdam, aangeboden t.g.v. zijn 75ste verjaardag in 1959.

Boven de tafel een ets van Aart van Dobbenburgh 'het breken van het brood'. Op de linker muur het reliëf dat Chris Elffers maakte in 1962, ter nagedachtenis aan Bram Elffers: 'het leven is strijden'.

De opstelling na de renovatie van 1969: het meubilair is gedraaid, evenals de preekstoel en de avondmaalstafel. Het orgel achter in de zaal en onder het verlaagd plafond de grote gesprekstafel.

Leren, vieren, dienen

Op de meeste zondagen van het jaar werden er diensten en bijeenkomsten gehouden, variërend van liturgische kerkdiensten tot gespreksbijeenkomsten. Door de week waren er de Bijbelkringen, lezingen en discussiebijeenkomsten in allerlei vormen.
Een aantal activiteiten wordt hieronder besproken.
Een woord van dank is hier zeker op zijn plaats aan al die voorgangers, inleiders èn bezoekers van deze bijeenkomsten.

Jubilea

Vanaf de oprichting werd aan ieder jubileum aandacht besteed, op een feestelijke ledenavond en/of kerkdienst. Tot de jaren 60 zijn er geen foto's beschikbaar.
In 1964 verscheen een speciaal nummer van 'de Brug', met foto's van het gebouw.

1974: avond in de 'feestweek' (links achteraan) C. Schram, J.Kuin-van der Bijl, J.de Jong-Barens, H. de Jong, Joke de Jong, Floris en Jeroen Goezinne, achter hen N.Klein-Mastenbroek, (links op die rij) P.Brouwer-van Goor en S.Brouwer, daarachter Wout (of Ruud) Bakker, T.Baas-Bockweg en A.Baas, staand achteraan R.Wijnbeek –v.d.Molen, die het programma-onderdeel verzorgde.

Aan de sjoelbak (links) Peter Koblens, Hyke Tebbenhof, H.van Zutphen, Wouter van Zutphen, vooraan Harry de Jong.

1989: 65 jaar, dus A.O.W.
Aandacht van de kranten.

'Ieder mag geloven wat hij wil' HD 3/4

Zandvoortse mini-kerk viert dertiende lustrum

ZANDVOORT. – De Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB Zandvoort, beter bekend onder de vroegere naam Nederlandse Protestantenbond afdeling Zandvoort, viert komend weekeinde haar 65-jarig bestaan. Op woensdag 5

Zandvoorts Nieuwsblad 6-4-1989 3

Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB viert jubileum

'Wij zijn vooral een doe-club'

ZANDVOORT De Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB Zandvoort, die haar eigen onderkomen heeft in de Brugstraat 15, viert deze week haar vijfenzestig jarig bestaan. Mies Sterrenburg vertelde onlangs in deze krant al iets over de historie, deze week iets meer over de NPB zoals deze tegenwoordig functioneert. "Wij zijn mensen die vanuit hun geloof bezig willen zijn, maar dan niet meer zo op de traditionele manier", zegt secretaris Nel Jansen-Willems.

De Vrijzinnige Geloofsgemeenschap telt tegenwoordig negenendertig leden, niet strikt gebonden aan een kerkorde. "Wij hebben namelijk geen kerkorde", aldus mevrouw Jansen. "We doen in onze diensten ook niet aan geloofsbelijdenis, al zijn onze leden wel mensen die behoefte hebben aan 'enige' geloofsbelijdenis. Maar dat kan ieder op zijn eigen manier verwezenlijken, vanuit zijn of haar eigen visie op god, geloof etcetera. Daardoor is de NPB de bakermat van de oecumene in Zandvoort, dat zeggen anderen ook".

"Voor onze diensten nodigen wij voorgangers uit met verschillende visies, waardoor de discussie binnen de groep gestimuleerd wordt. Zij spreken zowel over de bijbel als over actuele maatschappelijke zaken. De diensten in de huidige vorm, toch al niet zo traditioneel omdat er geen avondmaal wordt gehouden, worden in stand gehouden omdat vooral een aantal oudere leden daar prijs op stelt. Af en toe wordt er al, naar de wens van de overige NPB-ers, een alternatieve dienst gehouden, waar in iedereen kan meepraten. "Het geloof blijft voor ons afhankelijk van de persoonlijke interpretatie. De Vrijzinnige Geloofsgemeenschap in het algemeen legt de nadruk op de Joodse oorsprong van het Christendom, meer bewust van onze wortels, zonder menselijke bedenksels"

Doeclub

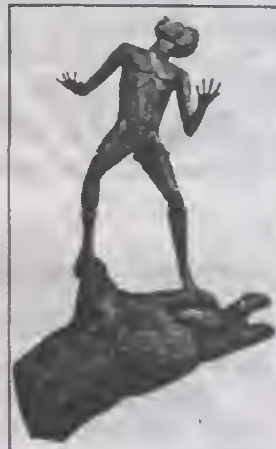
"Maar wij komen niet alleen bij elkaar om te praten. Wij zijn vooral een doeclub. Zo voeren we doorlopend actie om geld te vergaren voor de Leprastichting We zijn veel meer maatschappelijk bezig dan kerkelijk, meer humanistisch-theologisch. En dat is niet atheïstisch, de mens staat centraal, we maken ons hard voor het behoud van de schepping Een simpel voorbeeld is bijvoorbeeld onze inspanning voor het behoud van het Kostverlorenpark. Zo hebben we ook ingehaakt op een actie in Haarlem met het inzamelen van babykleertjes voor Polen en op 9 april houden we een collecte voor een gemengde school, een uniek project in Noord-Ierland. We springen vooral in op actuele noden".

"Onze opzet is maatschappelijk bewust bezig te zijn. Maatschappelijke verschijnselen bekijken we vanuit het geloof, maar we proberen de benaderingswijze dan wel om te buigen naar het praktische. Tussen de bedrijven door praten we over diverse zaken. Wij staan nog steeds heel dichtbij de basisgroep, die altijd heel maatschappij-betrokken was. Vanuit de NPB is bijvoorbeeld Exodus ontstaan, een zelfstandige werkgroep met mensen die verder wilden gaan op het maatschappelijke vlak dan de NPB".

Jongeren

De benaming Nederlandse Protestanten Bond is nog niet geheel verdwenen, maar de nadruk ligt op 'vrijzinnige geloofsgemeenschap' Onderscheid tussen protestanten en katholieken of mensen van een andere geloofsrichting wordt er dan ook niet meer gemaakt. "Iedereen is bij ons welkom", benadrukt Nel Jansen, die vindt dat deze gemeenschap erg geschikt is voor mensen die zich niet meer zo thuis voelen in de traditionele kerk. Men hoeft echter zijn lidmaatschap niet op te zeggen om zich bij de NPB aan te kunnen sluiten. Ook jongeren zijn van harte welkom. Er bestaat een kleine jongeren gespreksgroep onder leiding van ds. Van der Meer.

Gisteren is het jubileum al uitvoerig gevierd met onder andere een cabaret waarin de diverse aspecten van de geloofsgemeenschap aan bod kwamen. Aanstaande zondag wordt de viering afgesloten met een jubileumdienst, aanvang 14.30 uur. Ook daarbij is iedereen die iets meer over de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap wil weten, uiteraard van harte welkom, of bij een van de volgende zondagse diensten. Inlichtingen kan men ook verkrijgen bij Nel Jansen, tel. 14573 of bij Han de Jong, tel. 12249.

● De mens in Gods hand, een symbool van deze Vrijzinnige Geloofsgemeenschap.

Ds. S.L.Verheus: 'the party is over now !'

1994:Rob Winkler spreekt over zijn tijd,rondom de tweede Wereldoorlog in de Zandvoortse V.C.J.C.

Blijde viering 70 jaar Ned. Protestanten Bond

ZANDVOORT - Wanneer ooit de blijheid bij de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB naar buiten komt, en dat gebeurt daar regelmatig, dan was het 2e Paasdag wel helemaal het geval, toen men in het gebouw in de Brugstraat met velen het 70-jarig bestaan vierde.

Het lange Paasweekend werd voor Zandvoort onder andere gekenmerkt door bar en boos weer. De ontvangst van de gasten in de Brugstraat ging echter gepaard met een stralende zon en dit was één van de blijde facetten aan deze jubileumviering, er zouden er nog meerdere volgen. Uit diverse streken van het land waren de leden en relaties van deze kleine geloofsgemeenschap bijeen gekomen en het element van opnieuw elkaar ontmoeten gaf aan deze middag een soort reunie-achtig-gevoel. Toegegeven, er waren stemmen opgegaan, hoe kon men nu op 2e Paasdag een dergelijk feest gaan vieren. Dat de datum 4 april nu juist op deze dag viel kreeg uit andere hoek gehoor en gaf aan het bestuur van de NPB een goede ondersteuning om de jubileumviering wel degelijk op deze dag door te zetten. De voorzitter van de NPB, mevrouw Corrie Schram liet dat in haar welkom ook horen. Het was aan het begin van een kerkdienst waarin de waarde en de vreugde om dit jubileum aan de orde was gesteld. De plaats van de dichter Martinus Nijhoff en de NBP werd door de heer Han de Jong tot uiting gebracht in de verwoording van enige gedichten. Joke Ravensbergen-de Jong zong op ontroerende wijze de poëzie 'de Kinderkruistocht' van dezelfde dichter. De pastoraal leider van deze geloofsgemeenschap Ds. Sybout van der Meer gaf in een heel inspirerende overweging het thema 'Levenstocht' gestalte.. De tocht van de mensen die zoeken, lijden en leven, en dat op de weg die men moet gaan. Luisteren naar elkaar en delen in de nood. Het waren enige kerngedachten indeze overweging. Gerard van Zieten de Jong zorgde zowel op orgel als op piano voor de begeleiding.

[Gerard van Zwieten de Blom verzorgde de begeleiding]

Dat men bij zo'n feest niets voor zichzelf wenste bij de NPB kwam wel tot uiting in de gehouden collecte. Deze was bestemd als bijdrage voor de inrichting van het nieuwe Stiltecentrum, dat in Nieuw Unicum wordt aangebracht.

Na de viering volgde een receptie, waarbij een aantal sprekers, de relatie met de NPB Zandvoort nog eens uit de doeken deden en waarbij zowel voor de insiders maar ook voor de outsiders aangename en bijzondere momenten nog eens voor het voetlicht kwamen.
Het feest werd besloten met een gezamenlijke 'fonduemaaltijd en ook dat onderdeel van de feestviering was een genoegen apart. Dat 70 jaar activiteit zeker geen eindpunt is maar heel inspirerend is voor de toekomst van deze geloofsgemeenschap, dat is op deze dag wel duidelijk gebleken.

Theo Hilbers

de Zandvoorter, 7-4-1994

Kerstmis, Pasen en Pinksteren in de Brugstraat

Kerstmis werd door de jaren heen uitgebreid gevierd.
Een grote boom in de kerkzaal, zonder ballen en slingers, maar met echte kaarsen, waakzame heren stonden ernaast, met emmers water en natte lappen op een lange stok!
In de eerste jaren was er een vroegdienst op de eerste kerstdag en daarna het kerstontbijt om half 8!
Om half 11 de kerkdienst, steeds een volle zaal. Een kerstspel, zang van het koor Credo Canto, met of zonder solisten. Twee kerstfeesten voor de kleine en grotere kinderen van de zondagsschool, vaak ook met een kerstspel, een mooi verhaal, warme chocolademelk en een cadeautje: het Kerstboek Zonneschijn of Het licht schijnt overal én een sinaasappel.
Wat was het spannend wanneer de spelers van het kerstspel, die zich in de bovenzaal verkleed hadden, de smalle steile trap afliepen naar de kerkzaal, vooral de engelen met hun lange haren en een brandende kaars in hun hand. En wat waren de leidsters na afloop opgelucht als alles goed was gegaan !
Ook later werd het kerstfeest met de kinderen van de zondagschool en van de verteluren uitgebreid gevierd. Het jeugd- en jongerenwerk van de V.C.J.C vierde ook kerst op allerlei manieren, van kerstwijding tot boerenkoolmaaltijd.
De Vrouwengroep had haar eigen kerstmiddag met een liturgie, verhaal en zang bij de piano.
Tot en met de laatste kerst heeft er een boom in de zaal gestaan.
In verband met brandgevaar met elektrische verlichting èn ballen.

Met Pasen werd in de laatste jaren een paasontbijt gehouden, aan een feestelijk gedekte tafel werd ook de dienst gevierd.
De veertigdagentijd kreeg aandacht in de exposities in het gebouw en in de oecumenische bijeen-komsten.

De Pinksterdienst werd in de laatste vijfentwintig jaar voorbereid en verzorgd door de eigen leden.

Optuigen van de boom in 1995: de heren Tebbenhof (l), De Jong en Van Zutphen

Het bestuur stuurde een aantal jaren een ‘Kerstgroet’ naar leden enbelangstellenden.
Hieronder de kaarten van december 1966, 1969 en 1972

VERWACHT EEN KIND - EN DIE ZAL STRALEN
AAN JESSE, AAN ZIJN STAM EN STOK

t.g.v. Kerstmis 1966 en het komende jaar; het bestuur van de Ned. Protestanten Bond, afd. Zandvoort

.... gij bewegende
in de stilte;
gezegende van de ochtendzon,
dauw op het gras van ons verlangen,
licht in de druppels van uw eigen koelheid,
God aan het eind van de maan,
kandelaar aller sterren, -
wij offeren u met uw eigen
dauw in de ogen
de oude natuur van ons bloed,
wij brengen het woord van uw leven tot stand
gehuld in de doeken
van onze taal,
wij bidden u, richt op de tafel
van onze aarde
een maaltijd aan voor alle ademhalers.

Guillaume van der Graft

t.g.v. Kerstmis en Jaarwisseling 1969/1970
het bestuur van de afdeling Zandvoort van de
Nederlandse Protestanten Bond

„............ een kind voor ons geboren,
een naam die sterven moet”.
(H. Oosterhuis).

KERSTMIS 1972 - N.P.B. Zandvoort

Voorbereidingen voor de
Kerstbrunch 2001
(l) Luuk Dronkert, Nel Jansen
en Rita Sleeman

Jarenlang werden versieringen
en de z.g. 'kerstattenties'
eigenhandig gemaakt

december 1992: (links) de
dames De Jong, Tebbenhof,
Van Zutphen en Van Ede;
staande H. de Jong.

Aan de kerstmaaltijd de dames
Van Ede, Van Schie, Jansen,
Langezaal en de heren
De Vries, De Jong en een
glimp van mevrouw Stuij.

NOVEMBER/DECEMBER 1953 | Vierde Jaargang | 46/47

MEDEDELINGEN

van de Afd. Zandvoort van de Nederlandse Protestanten Bond

Secretariaat: G. J. Sterrenburg
Brederodestraat 93, telef. 2054
Eigen gebouw: Brugstraat 15

Redactie-adres: Zandv.laan 325. Tel. 26387 (K 2500)
Administratie-adres: Zandv.laan 37. Tel. 2415 (K 2507)
Postgironummer: 12 32 18
t.n.v. Ned. Protestantenbond Afd. Zandvoort.

Redactie:
A. Elffers Azn.,
A. Hofstra en
G. J. Sterrenburg

„Een beetje hemel van binnen"

De tegenstelling tussen de geboorte van het Christus-kind en de wereld waarin dat steeds weer geschiedt, was er altijd en zal er altijd zijn, zolang niet het Rijk gekomen is, waarvan het Evangelie spreekt en in de verwachting waarvan ieder Christen leeft.

Waarom dan in deze dagen van advent te spreken van de duisternis en de dreigingen in deze wereld? Heeft het niet veel meer zin, juist en vooral in de dagen vóór Kerstmis, onszelf af te vragen, wat *wij* deden om die duisternis en die dreigingen te verminderen en te doorbreken?

Velen onzer vinden straks weer de weg naar de eigen kerk. Langs elkander heen zullen wij weer ieder naar de eigen kerk gaan. En velen zullen die weg *niet* gaan, omdat de schuld der kerk, welke in haar verdeeldheid zo troosteloos duidelijk tot uiting komt, zó groot is.

Wanneer én zij die gaan én zij die thuis blijven ieder voor zich en allen tezamen zich bewust waren van de schuld, welke zij dragen en zich zelf en elkander de vraag wilden stellen: Wat kunnen wij doen om die schuld te verminderen? zouden wij dan niet met groter eerlijkheid en daarom met groter, intenser innerlijke vreugde het Kerstfeest tegemoet gaan?

Wij allen, of wij het onszelf en elkander erkennen willen of niet, maken ons op te gaan aanbidden het kind in de stal.

Wij allen, herders en koningen, wijzen en eenvoudigen, overtuigden en twijfelenden, wij willen gaan knielen voor het licht, dat de duisternis dezer wereld doorschijnen wil.

Alleen wanneer we dat doen in het bewustzijn van de schuld, die wij voor de duisternis en de dreigingen in deze wereld dragen, zal „een beetje hemel van binnen" ons geschonken worden.

Aan al onze lezers wensen wij van heler harte zulk een beetje hemel van binnen toe.

REDACTIE.

Kerstliedje

Ach kindje, dat uit den hemel zijt,
Om wie ons bitter verlangen schreit,
Die stralend in onze armoe leit,
Geef ons op Kerstmis allemaal samen
Een beetje hemel van binnen. Amen.

Ach kindje, dat uit den hemel zijt,
Wij maken op aarde veel onderscheid:
Voornamen en nullen, oprechten en boozen
Diep-religieuzen en goddeloozen.
Ach kindje, neem ons vandaag maar samen
En geef ons een beetje heiligheid. Amen.
. . . .
Ach kindje, dat uit den hemel zijt,
Bij os en ezel neergeleit,
Bezoek vannacht de donk're dieren
Met gratie, doe de boomen vieren
In takjes, bevend op het licht
Het heilige geboorte-gedicht.
Laat alle sterren kwinkeleeren
Maar doe de deftige predikheeren
Vergeten, wat zij preeken moeten,
Om u als kindertjes te groeten.
Daal uit de wolken eeuwig lied,
En kind, vergeet de dichters niet.

Ach kindje, dat uit den hemel zijt,
Om wie ons bitter verlangen schreit,
Die stralend in onze armoe leit,
Geef ons op Kerstmis allemaal samen
Een beetje hemel van binnen. Amen.

P. MINDERAA
(Uit: Moderne Religieuze Lyriek
De Tijdstroom, Lochem).

Een huis-aan-huisnummer van 'Mededelingen' in december 1951 om propaganda te maken voor het Kerstprogramma.

Doop, Avondmaal en Agapè-maaltijden

De doop is door de jaren heen bediend door vrijzinnige predikanten uit Haarlem en Amsterdam, onder verantwoordelijkheid van de betreffende kerkenraad of bestuur.

Avondmaal is vanaf het begin van 'de Kring' onderwerp van gesprek geweest. Ds. Padt in *Opbouw* van 18 oktober 1924:

> =In de oer-christelijke gemeente waren Avondmaal
> en gemeenschappelijke maaltijd nog één, was er
> eenheid tusschen het profane en het heilige- zodra
> dat verdween werd het Avondmaal Sacrament.
> En Sacrament is het nog.
> En zolang het Sacrament blijft zonder meer,
> blijft het zonder waarde.
> Eerst wanneer het weer geworteld is in het gewone
> dagelijksche, maatschappelijk-geestelijke leven,
> verbreekt het de grenzen van het sacramenteele,
> en wordt 't weer natuurlijk, dus goddelijk.=

Er zijn gegevens o.a. uit de jaren '50 en '60 over plechtige avondmaalsvieringen op Witte Donderdag of Goede Vrijdag. Gespreksavonden onder meer geleid door ds. J.C.Beekhuis, da. A.A.In 't Veld en ds. H.J.van Waveren, hebben geleid naar de organisatie van Agapè-maaltijden.
Agapè-maaltijd, letterlijk liefdemaal met zeer oude wortels. Bezinning èn een gezamenlijke maaltijd, waarvoor ieder iets meebracht. In de Brugstraat werd een dergelijke bijeenkomst twee maal per jaar gehouden.Bij de opening van de maaltijd een duidelijke verwijzing naar 'samen delen'.

Agapè-maaltijd december 1992

(l) de echtparen Van Zwieten de Blom, Van Zutphen, de dames Sieverts, (Maja) Brouwer, de heer De Jong, de dames Brouwer, Jansen, Van Leenders, Heijkoop, de heer Van Leenders, het echtpaar Tebbenhof, de dames Schram, De Jong, Bakker.

Contactdagen

De NPB-Zandvoort kende Contactdagen met de NPB-afdelingen in de regio zoals Bloemendaal, Heemstede/Bennebroek, Lisse-Sasenheim. Plezierige zondagen, meestal in november met een serieus en een ludiek programma.

Voor de eigen afdeling werden er Contactdagen georganiseerd in september als start van het nieuwe seizoen.
Zo waren er zondagen in de bungalow 'Volopté' op 'de Spaarnberg' in Santpoort, of in het gastvrije huis van de Woodbrookers in Bentveld.

Op 'de Spaarnberg', in de herfst van 1978, thema was 'feestelijk leven', met medewerking van ds. S.L.Verheus.

Bij de Woodbrookers in Bentveld in september 1986, rond de tafel, vanaf links: de dames A.Ronde, F.Beill, J. Kuin en J.de Jong.
In verband met het onderwerp 'andere volken', werd hier een spel gespeeld uit India.

de mens

gesteund door Gods hand
in wankel evenwicht
gesteld in de ruimte

het beeld is van Carl Milles, Stockholm
1875-1955
de afbeelding in de Brugstraat is gemaakt door Han de Jong

Zingen en spelen in de Brugstraat

De bezoekers van de kerkdiensten werden aanvankelijk dringend verzocht hun eigen 'kerkboek' mee te nemen.

NPB-liederenbundels
De landelijke Nederlandsche Protestanten Bond had al in 1873 een eigen liederenbundel uitgegeven. Na de aansluiting van Zandvoort bij de landelijke N.P.B. ging men ook uit die bundel zingen. Het bestuur besloot tot aankoop op nadrukkelijk verzoek van een meerderheid in de ledenvergadering. In 1944 verscheen een nieuwe NPB-bundel.
Een citaat uit het 'Woord vooraf' van de nieuwe uitgave uit 1944:
'Bij het verschijnen van dezen nieuwen liederenbundel, den 'Vervolgbundel' mede-gerekend, de derde, welken de Nederlandsche Protestantenbond ten dienst van het Vrijzinnig Protestantisme het licht doet zien, spreekt het Hoofdbestuur van den Bond zijn blijdschap uit, dat dit werk van zoo breeden interkerkelijken opzet, ondanks de bijzonderen eischen, die hiermede waren gesteld, en de moeilijke tijden, waarin het ontstond, thans gereed is.
Van dezen bundel immers zullen, naast deze uitgave, die bestemd is voor gebruik in afdeelingen van den Bond, en voor hen, die in de keuze van hun gezangboek geen voorkeur voor een bepaald kerkgenootschap willen uitspreken, eenige bijzondere uitgaven verschijnen voor gebruik in Doopsgezinde, Luthersche en Remonstrantsche Gemeenten.
(...)
Moge deze liederen veel gezongen worden, in geloof en vertrouwen, ter eere Gods.'

In 1963 verscheen een herziene uitgave van de NPB-liederen bundel.
Incidenteel gebruikten voorgangers ook andere bundels en drukten melodie en tekst af op de liturgie.

Andere liederenbundels
In 1973 verscheen ' Liedboek voor de Kerken', bedoeld voor protestants Nederland.
Ook binnen de N.P.B.-Zandvoort werd het Liedboek in gebruik genomen.
Met name de gezangen vielen in de smaak.

Contacten met de Basisbeweging, de Oecumene, de Rooms Katholieke kerkvernieuwing en de Studentenbeweging zorgden voor weer nieuwe teksten en melodieën..
In 1994 werd in eigen beheer (door Nel Jansen en Corrie Schram en later ook Marth Stuy) een losbladige map met nieuwe liederen samengesteld..
Deze z.g. 'Groene map' of 'Zandvoort-map' werd de laatste jaren van het bestaan veelvuldig door de voorgangers in de zondagdienst gebruikt naast het Liedboek.

Gezongen werd er graag in de Brugstraat. De achterburen in de Stationstraat zetten soms, naar eigen zeggen, op zondagochtend hun keukendeur open zodra ze het orgel hoorden!

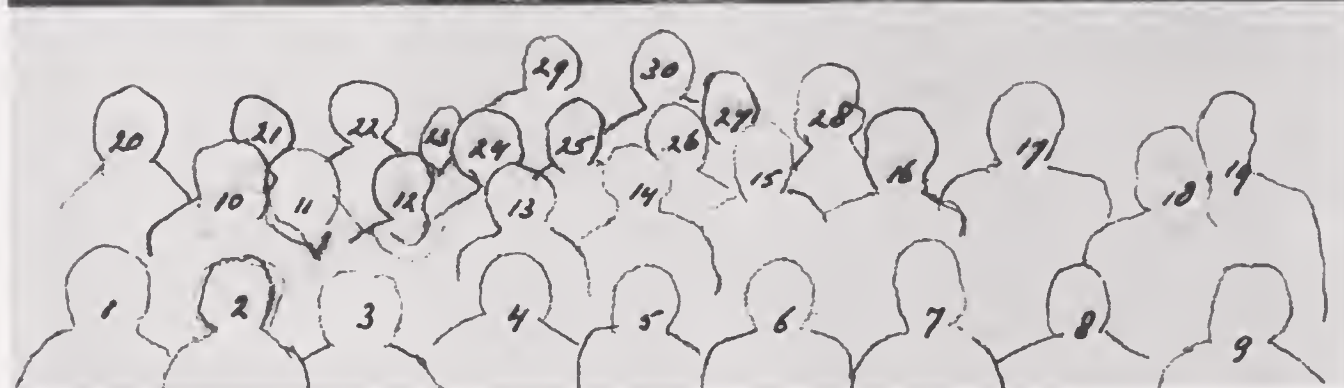
In een dienst is er geen zang zonder orgel (of piano).
We noemen de namen van hen die in de Brugstraat achter het orgel zaten:
De eerste organist was Jan Egbert Elers, daarna wordt in het archief -naast bereidwillige invallers voor zo nu en dan- gesproken over de heren Jan Poolman, Teun en Ton Paap en Jaap Goezinne.
Van de andere trouwe organisten vindt u een foto op pagina 47.

Het koor 'Credo Canto' -'ik geloof en daarom zing ik'-, (door jonge zangers soms vertaald als 'ik geloof dat ik zing'), werd opgericht op 13 april 1925 op initiatief van Siebold Otten.
Als dirigenten traden op de toenmalige directeur van de Zandvoortse Muziekschool W.J.Oosterveld (1924-1930), Felix de Nobel (1930-1942), Herman Dees (1946-1947) en Geert de Boer (van 1947 tot de opheffing van het koor in 1949).

De jaarverslagen van die jaren loven het koor veelvuldig. Er waren mooie uitvoeringen en concerten, sommige met solisten en klein orkest.
'Hoe graag de koorleden de repetities bijwoonden bleek in de strenge winter van 1946/'47 toen door beperking van het gasverbruik de kachels in de Brugstraat 's avonds niet konden branden, bood de directrice van het Kinderhuis Groot Kijkduin spontaan aan om daar met de ongeveer 30 koorleden te komen repeteren. Ondanks sneeuw en ijs en een glad Stationsplein, was de absentie bijzonder laag'.

Het koor Credo Canto ging met Pasen 1935 samen op de foto.

Er is getracht de namen te achterhalen, met dank aan o.a. Jaap Kerkman Azn en Ank en Ide Aukema.

1 mw. V.Staveren-v.d.Mije (of mw. Witkop), 2 mw. Paap-v.d.Bos, 3 Topsy Langereis-Terwee,
4 Karel Mumm (Harry v. Os), 5 Lobbi Huberts, 6 Felix de Nobel, de dirigent,
7 mw. Campagne (mw. Huberts) 8 hr. Spaans, 9 Siebold Otten,
10 mw. Terwee, 11 mw. Hendrikse, 12 Annie Bolwidt, 13 mw. V.d.Mije, 14 Truus Lorenz,
15 NN 16 hr. Bolwidt (hr. Mumm) 17 hr. Van Vliet, 18 Geert Sterrenburg, 19 hr. Paap,
20 mw. Paap-de Roode, 21 Mies Sterrenburg-v.d.Sande, 22 mw. V.d.Boer-de Roode (mw. V.d. Bos),
23 Attie Meijer, 24 Anna Otten-Franke, 25 Bets Hogen Esch, 26 hr. Loos (Ko v.d.Meer),
27 hr. Hogen Esch, 28 Arie Kerkman,
29 NN (mw. Campagne), 30 hr Vallo (hr. Keur)

Ook in latere jaren werd er in de Brugstraat incidenteel gezongen door kleine groepjes
o.l.v. Rie Wijnbeek, Wim en Nel Jansen, Max Koning.

Leden van de Vrouwengroep zingen o.l.v. mevrouw R.Wijnbeek. Verder de dames (l) Hendriks, Van Ekeren, Hazevoet, De Jong, Van Leenders, Triebels ? , Bakker, Van Ede, Beill, Sterrenburg en Baas.(1969)

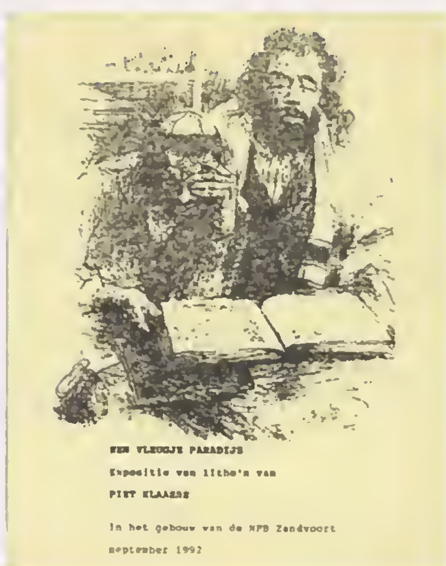

Achter het orgel W. Jansen, naast hem zijn zoon Willem, vooraan de dames Schram en Baas.(1979)

Ook vocale en instrumentale solisten en ensembles van buiten waren regelmatig in de Brugstraat te horen, tijdens diensten en andere bijeenkomsten.

Exposities

'Kunst in de kerk' is een te groot woord, maar bij de -zeker in de latere jaren - geregelde exposities in de kerkzaal, was er toch sprake van een 'Boodschap in beeld'.

Een vleugje paradijs (sept.1992) met litho's van Piet Klaasse, n.a.v. de gelijknamige publicatie over Chassidische vertellingen (1986)

Expositie van werk van Annemarie Kuijpers uit Haarlem, bij het optreden van de acteur-clown Tom Westerman uit Nijmegen. Titel: 'Uitdaging van een clown" (jan.1998)
De collecte was voor de stichting Clini Clowns Nederland.

De kunstenaar Gerrit Elings, uit Harmelen exposeerde zijn werk in januari 1994 en gaf tevens inhoud aan een kerkdienst en een bijeenkomst, met als titel 'Kunst en geloof '.

In '*de Zandvoorter*' stond:

"Ik beweer wel wat, maar ik weet het ook niet"

Gerrit Elings boeiend spreker en kunstenaar

ZANDVOORT - Er zijn op gezette tijden van die kleine of grote gebeurtenissen, dat men in de gelegenheid is, om de mens die men ontmoet ook wat beter leert kennen en als het ware tot de ziel van die persoon door te dringen. Het kan eigenlijk alleen maar wanneer de persoon in kwestie ook die ziel een beetje bloot wil leggen. Zo'n situatie deed zich dezer dagen voor in het gebouw van de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB aan de Brugstraat, toen de kunstenaar Gerrit Elings voor een weliswaar klein gezelschap vertelde over zijn kunstenaarschap en de ontwikkeling die hij in zijn leven met de kunst heeft doorgemaakt.

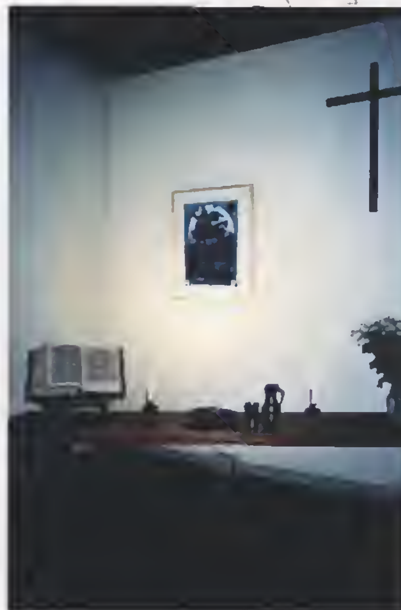
Deze schilder had daarvoor als ondersteuning een groot aantal dia's meegenomen die zijn helder en indrukwekkend betoog op zeer beeldende wijze ondersteunden.
Eén van de conclusies die men mag trekken uit deze voordracht is wel deze: dat het bij vele kunstenaars, in welke kunstuiting men zich ook beweegt, steeds weer een zoeken is naar dat andere, dat nog niet geopenbaarde en naar de mogelijkheden die men heeft om in de kunst het eigen ik naar buiten te brengen.
Gerrit Elings zei daarover: "Ik moet in beweging blijven. Waarom? Omdat het gewoon groeit."
Hij toonde een studie-opdracht uit de periode van zijn opleiding aan de academie, een gasmasker. "Ik vond het eigenlijk vreselijk." Hij bleef daarna zoeken naar de meerwaarde. En in zijn zoeken naar rust, ruimte en vooral helderheid, kregen de aanwezigen ook een beeld, hoe zijn opvattingen dan ook waren. De voorstellingen gaven ook rust, ruimte en helderheid aan.
De manier waarop Gerrit Elings deze voordracht hield, was speels en ontspannend. Het was herkenbaar in zijn beelden van landschappen en ook bij de getoonde tekeningen waarbij de intimiteit met zijn eigen kinderen werd weergegeven.

Leven en dood

Zoekende naar de juiste vorm in zijn schilderstukken kwam bij hem ook het verlangen naar voren, hoe kan ik mijn geloof op deze wijze vorm geven. Persoonlijke ervaringen in de familie bracht hem bij het onvattende denken rondom leven en dood en op die wijze bij gebeurtenissen die in de bijbel staan vermeld. Ook zijn eigen droomwereld heeft hem parten gespeeld, bij de ontplooiing van zijn kunstenaarschap. En de vogel die op zijn netvlies in dromen tot hem kwam ging in vele schilderstukken met hem mee.
De combinatie van het gesproken woord en vertoning van dia's van de vele schilderstukken die Gerrit Elings heeft gemaakt, gaf aan deze avond voor de aanwezigen zo'n boeiend karakter.
De jaren 1987/1988 was de tijd waarin bij Gerrit Elings de vorm en kleur helemaal los kwamen te staan in zijn ontwikkeling. Hij zei daarover: "Ik wil dat schilderijen qua vormgeving boeiend zijn en het verhaal is dan onbelangrijk, ik wil het dan voor mijzelf wel spannend houden."
Juist doordat hij dit zoeken en die worsteling naar het andere zo beeldend overbracht, hebben de gasten van deze avond dat verhaal wel kunnen volgen. Het was opmerkelijk te vernemen, dat hij toegaf ergens in zijn ontwikkeling te willen stoppen om tot een geheel andere richting te komen. Als hij bijvoorbeeld eerst het verhaal in een schilderstuk niet belangrijk vindt, dan blijkt toch later, dat het verhaal wel goed bekend moet zijn om ook zijn schilderstukken te kunnen "zien".
En dan kwam tot slot die bijzondere opmerking. "Ik beweer wel wat, maar ik weet het ook niet." Gerrit Elings mag wel weten dat hij op een bijzondere wijze mensen met zijn kunst weet te boeien. Men mag wensen dat hij met zijn beelden nog eens terugkomt in Zandvoort.

Theo Hilbers

"de Zandvoorter" jan '94

Acties

Binnen onze geloofsgemeenschap is men regelmatig warm gelopen voor een goed doel. Informatie aan elkaar doorgeven en daarna beslissen of deelname zinvol is.
Bovendien was men van mening dat een geloofsgemeenschap geen bedrijf is dat winst mag maken en daarom werd – vanaf de jaren 70 - op iedere jaarvergadering besloten aan wie de rente van ons geld zou worden gegeven.
De hieronder genoemde acties zijn uit de jaren na ±1960.
Naast de op deze pagina zichtbaar gemaakte acties, steunde men o.a.
"Een ton voor Triëst"
"Betaald Antwoord"
het behoud van de Tilapiavis,
vakantieweken in Zandvoort voor kinderen, later ook van grootouders en kleinkinderen uit Noord Ierland, via de landelijke stichting Hulp N.Ierland,
een project dat door de Lokale Raad van Kerken en het dorp gedragen werd.
de bouwacties van Habitat for Humanity (o.a. de dakpannen-actie)
boodschappenactie, via "Haarlemmers helpen Polen",
verkoopstand van producten uit de Wereldwinkel/ Fair Trade,
vrienden van Nieuw Unicum,
inzameling oude munten ten behoeve van Unicef Nederland,
deel van de opbrengst van de bazar voor een goed doel als het A.Schweitzerfonds of Kerken in Actie/ kinderen in de Knel e.d.
vereniging "Zorg aan Zee",
jarenlange deelname aan de schrijfactie van Amnesty International,
wekelijks de collectebus t.b.v. de leprabestrijding

Een vorm van 'omzien naar elkaar' was Vrouwenhulp.
In 1926 opgericht als hulo aan gezinnen van alle gezindten op initiatief van het Kringlid M. A. van der Poll-Kornman.
Doelstelling was het verstrekken van levensmiddelen, versterkende middelen, hulp in de huishouding bij ziekte, maaltijden verzorgen voor kraamvrouwen, gedurende 14 dagen, kerstpakketten.
Ter dekking van de kosten werden wekelijks bonnetjes van 10 en 25 cent verkocht.
In 1938 kreeg het bestuur een kleine gemeentelijke subsidie.
In overleg met de kraamverzorgster konden de werkzaamheden toen aangepast worden.

Bij het inwerking treden van de Bijstandswet op 1 januari 1965 werd de hulp door 'Vrouwenhulp' beëindigd. Daarmee kwam een eind aan deze belangrijke vorm van particuliere hulpverlening.

van adressen ontvangen, waar wij mogen afhalen.

SCHILDJESDAG VROUWENHULP

De schildjes verkoop heeft j.l. Zondag opgebracht f 279.40. Het Comité Vrouwenhulp dankt alle helpers en gevers hartelijk.

BABYKLEERTJES

Het Comité Vrouwenhulp heeft dringend behoefte aan babykleertjes. Zijn er onder onze lezers die daarmee helpen willen? Mevr. van der Poll, Kostverlorenstraat zal gaarne laten afhalen.

voortreffelijk stuk werk van onzen Kring.

PETROLEUMKACHEL

Heeft iemand er een voor mij ter leen? Ik kan er een gezin een heel groot genoegen mee doen. Wellicht is ook deze vraag weer niet zonder resultaat.

GEVRAAGD

Heeft iemand 'n kinderledikant over?

De volgende teksten geven een beeld van 'Vrouwenhulp', uit *Opbouw* juli/aug. 1925

Een gift van de NPB-Zandvoort betekende voor mevrouw S.M.Dekker, arts in Suriname, de mogelijkheid om wat extra's aan te schaffen. De periode rond 1982

In de boot op weg naar een buitenpost en (rechts) temidden van haar geloofsgenoten voor een kerkgebouw.

Het spreekt voor zich, dat ook binnen de NPB het probleem van het geweld in de samenleving besproken is, en dus de actie van het dragen van het lieveheersbeestje van harte ondersteund werd.

In december 1996 werd de NPB-Zandvoort deelgenoot van het bananenproject van de Adventsactie van Solidaridad. Naast de koffie, nu ook zuivere bananen.

De landelijke Stichting voor Leprabestrijding heeft tientallen jaren steun gekregen. Aan de oproep "Lepra, daar geef ik om", werd trouw gehoor gegeven.

Bij één oecumenische dienst in het jaar, was de collecte ook bestemd voor de leprabestrijding.

lepra, daar geef ik om

Giro 50500
Bank 70.70.70.929

Opbrengst voor Kasuluprojekt in Tanzania

Concert voor Lepracomité in NPB-kerkje Zandvoort

ZANDVOORT. — Ter gelegenheid van Wereld Lepradag op zondag 29 januari geeft het Giuliani-duo een concert in het gebouw van de NPB, Brugstraat 15 in Zandvoort, 's middags om half drie. Het duo, bestaande uit Kees Buskes (fluit) en Erik Pullens (gitaar) brengt werken ten gehore van Händel, Giuliani, Philip E. Bach en Carulli.

Het Lepracomité Zandvoort heeft al jaren geleden het Kasulu-project in Tanzania geadopteerd. De collecteopbrengsten van Zandvoort komen dan ook in hun geheel aan dit project ten goede.

Voor het concert wordt geen toegangsprijs gevraagd, wel wordt in de pauze gecollecteerd voor het bovenomschreven doel.

Tevens zal het boekje "De blinde man en de olifant" van ds. Nico ter Linden te koop zijn voor ƒ 7,50, een bedrag dat geheel ten goede komt aan de NSL.

Nico ter Linden heeft een bezoek gebracht aan het lepraproject Bayara in het noorden van Nigeria. In een onderhoudend verhaal vertelt hij over zijn ervaringen en zijn eerste kennismaking met lepra.

Het Giuliani-duo kan zich de laatste tijd verheugen in een toenemende bekendheid als gevolg van diverse radio- en tv-opnamen in binnen- en buitenland.

Het geeft concerten ten bate van de NSL, de nationale instantie die is aangesloten bij de Internationale Federatie van Leprabestrijdingsorganisaties en verantwoordelijk voor de organisatie in Nederland van de jaarlijkse Wereldlepradag.

21-01-1989

'Dienst aan God omsluit dienst aan de mensen'

Nu bestaan er plannen om eind december groepen Ierse kinderen naar ons land te laten komen, die bij pleegouders slapen en ontbijten en dan als groep de dag doorbrengen.

Het Hoofdbestuur van de N.P.B. zoekt plaatsen, die zo'n groep van 30 kinderen (15 R.K., 15 Prot.) willen adopteren.

Nu meent uw bestuur, dat wij moeten opbouden met alleen praten over wat eigenlijk zou moeten, maar dat we nu deze aktie daadwerkelijk moeten steunen.

Als kleine afdeling kunnen en willen we dit projekt niet alleen aan, we menen, dat dit een zaak is van heel Zandvoort.

Wij stellen ons voor:
- onze afdeling neemt voor Zandvoort het initiatief
- wij informeren de Lokale Raad van Kerken
- daarna moeten we tot een werk-commissie komen, waarbij de Zandv. bevolking wordt betrokken. Wij denken daarbij o.a. aan plaatselijke jongerengroepen, Ver.van Huisvrouwen, vakverenigingen, pol. partijen, wereldwinkol, onderwijs, sportverenigingen, winkeliers, enz.
  Op een openbare bijeenkomst worden de plannen bekend gemaakt en aller medewerking gevraagd.
  Vanuit Utrecht komt dan ook een van de aktieleiders naar Zandvoort.

deel uit de brief d.d. 14 sept. 1972 van het NPB-bestuur aan de leden van de afdeling.

Resultaten:
(groot)-moeders en jonge kinderen in 'Sterre der Zee', zomer 1973
Begeleiding:
(links) Benardine Bleijs,
(midden achter) Sinie Broers

De kerstgroep in 'Marina' aan de Hogeweg, december 1972

Zondagsschool

De zondagsschool en kinderdiensten werden in 1925 opgezet volgens de West-Hill methode, die uit Engeland stamde en die aandacht vroeg voor het kind als kind. Naast de volwassen leiding vertelde een groot aantal jeugdige assistenten aan kleine groepjes kinderen de Bijbelverhalen.
Deze assistenten werden wekelijks geïnstrueerd door ds Padt of mevrouw Padt, later ds Kalma.
In de beginjaren was de leiding in handen van de dames Padt, Sterrenburg, Bep Otten, en de heren Hofstra, Siderius en Keuris. De zang werd op de piano begeleid door de dames A.Otten en A.Sieverts; de financiën werden verzorgd door mevrouw Drommel.
In 1932 kwamen 180 kinderen in twee afdelingen naar de Brugstraat en naar de gymzaal van school D (de huidige Hannie Schaftschool), daarna in de oude Bewaarschool aan de Duinweg, en Brugstraat 17.

Na de oorlog werd het zondagsschool werk weer opgepakt door de dames Hogen Esch Elffers, Sterrenburg, Bakker-Klijn, Keur-Koopmans, Dekker en Michel-Molenaar met assistentie van Bertie Hennink, Marion v.d.Heuvel, Ellen en Sylvia Boddé,
Joke Lavoo, Tine Akkerman. Mevrouw A.Sieverts zat aan de piano en mevrouw Hesselink zorgde voor de financiën.
In 1965 werd het veertigjarig bestaan van de Zondagsschool gevierd. Het borduurwerk dat bij dit jubileum werd aangeboden is thans in het Zandvoorts museum.
Mevrouw Mies Sterrenburg-v.d.Sande is al die jaren de stuwende kracht geweest.
Bij de viering van het 25-jarig huwelijksfeest van het echtpaar Sterrenburg in 1947, zongen de kinderen haar toe : (...) ‘U onze Leidster op ’t geestelijk pad, / Wij danken U voor deze grote schat’

In 1967 werd gekozen voor een andere opzet: op zondag kwam een groep kinderen uit “Groot Kijkduin” bijeen in de Brugstraat, terwijl er twee door-de-weekse Verteluren werden georganiseerd ten huize van leden van de NPB.
In 1970 was er sprake van ‘een schrikbarend tekort aan leiding’.
Mede daardoor kwam in de loop van 1972
een eind aan het zondagsschoolwerk.

48. KINDREN VAN ÉÉN VADER. 51
Cath. van Rennes.

De kinderen van de zondagsschool in actie bij het huwelijk van Rie Molenaar en Jaap Michel, op 27 mei 1947.
Ds. N.Padt staat op de preekstoel.

Een groepje kinderen, op het binnenplaatsje van Brugstraat 15, na hun optreden met boerendansen tijdens de bazar, in de beginjaren van ‘de Kring’.
o.a. (willekeurig) Zus Padt, Coos Meijer, Böszy v.d.Mije, Jaantje Keesman, de zusjes Dees en de jongens Piet Paap,Daan Otten, Roef Padt, Ko v.d.Meer en G.v.d.Werff.

Mevrouw Mies Sterrenburg-v.d.Sande

Mevrouw Alie Sieverts-Tates

Hyke Tebbenhof

Jeugdwerk - V.C.J.C.

Al in de eerste jaren van het bestaan van de Kring werden activiteiten georganiseerd voor kinderen en jongeren.
Bij de eerste bazar in 1924 werd de Kindersymphonie van Haydn uitgevoerd. Met veel succes. Hieruit kwam het kinderkoor voort. Zij voerden later vele soorten zangspelen op.
Na enkele jaren startte de handwerk - en naaiclub voor meisjes, die kleding repareerden voor Vrouwenhulp en nieuw artikelen maakten voor de bazar.
De oudste kinderen van de Zondagsschool konden door naar de catechisatie en/of een jongerenclub. De bijeenkomsten werden later door ds. Maathuis gecombineerd.

In de jaren vlak voor de Tweede Wereldoorlog organiseerden jongeren zelf hun bijeenkomsten. Zij sloten zich aan bij de landelijke V.C.J.C. en vormden in Zandvoort De J.G. (Jeugd Gemeenschap) en de J.B. (Jongeren Bond).
In het archief is een afschrift van een 'concept-reglement van de afdeling Zandvoort van de V.C.J.B. (Vrijzinnig Christelijke Jongeren Bond), bedoeld voor jongeren van 18 tot 30 jaar'. Het is gedateerd op 8 oktober 1941 en getekend door C. Hogen Esch, voorzitter,
R. de Jong,secretaresse en D. Otten, penningmeester.

In 1945 kwam een aantal jongeren niet in Zandvoort terug, of vertrok wegens studie of werk. In 1946 nam ds. Maathuis de leiding op zich van de leeftijdsgroep 12-15 jaar.
Binnen de jongeren ontpopten vooral Adriaan Weeda en Ko van der Meer zich als leiding van wat oudere jeugd. Er werden diverse bijeenkomsten georganiseerd en lekenspelen ingestudeerd. Na een aantal jaren kwam hier een eind aan.
In november 1956 werd onder leiding van C. Dees-Olivier een jongerenclub opgericht. Als eerste doel werd een kerstspel in studie genomen, de uitvoeringen vonden plaats in de Brugstraat en in het 'Huis in de Duinen'.
In de laatste maanden van dat jaar waren er ook gesprekken tussen mevrouw Dees, de heer Keur en de heer De Jong, om te proberen het jeugdwerk verder te organiseren

Zo kon in de Brug van februari 1957 melding gemaakt worden dat er in Zandvoort weer een V.C.J.C. bestond. Na verhuizing van de heer Keur werd de leiding aangevuld met C. Schram, secretariaat en A. Baas die voor de financiën zorgde.
Men startte met de leeftijdsgroepen 12 tot 15 jaar, de Vrije Vogels en de groep J.G. van 16 tot ongeveer 20 jaar.
Later kwam daar ook de groep 8 tot 12 jaar, het Bosvolk bij, waar T. Baas-Bockweg en G.H. van Zutphen-Hollenberg de leiding hadden.

In de bovenzaal van Brugstraat 15 had de V.C.J.C. haar 'honk'.
Allerlei activiteiten werden ondernomen: deelname aan de Pinksterconferenties, Zomertrek e.d. Verder lekenspelen, serieuze en minder ernstige programma's, handenarbeid en volksdansen.

De J.G. had een bestuur en dat maakte zijn eigen programma. De andere groepen hadden hun groepsleiding. Toen er geen leiding meer gevonden kon worden werd de V.C.J.C.- afdeling in 1971 opgeheven.

Foto's van het kamp in Petten:
De leiding geniet even van de zon:
Arie de la Court (l), Truus van Zutphen en Carla Bisenberger.

Op de tractor: vooraan links: Ingrid Berlott, zwaaiend Annemarie Menks, achterop jongen met donkere trui en bril is Dick Baas, voor hem Jan Menks, middenin met pet boer Jimmink en zijn dochtertje; rest niet te achterhalen.

V.C.J.C.-ers met de J.G.vlag voor het gebouw Brugstraat 15 klaar voor vertrek naar de grote Pinksterconferentie in 1948. Staand achteraan links Lies Ennik, Sietze Zonneveld, Miep Fibbe, Chris Elffers, Jaap van Kuyk, Fokke Beekman, Gerard Boddé, Els Sieverts, zittend (l) To Sterrenburg.

Biem Elffers schreef in 1989:
(…)'Na onze zondagsschooltijd gingen wij 's zaterdagsavonds naar de Jongerenkring, die vlak voor de oorlog een bloeiende afdeling was van de V.C.J.C.
Er werd niet alleen lol gemaakt, maar ook ernstig gediscussieerd, o.a. over de vraag 'wat is leven'.
Het was de tijd van Ko van der Meer, Ernst Weber (bijgenaamd IJsco), Mies van Wijk, Judith Swaab, Theo Rekkers, zijn zuster en de Hogen Eschen, Tiny Huizing, Adriaan Weeda en vele anderen.
Wij hadden vlak voor de oorlog, als ik mij goed herinner, zo'n 80 à 100 leden. Aan het eind van de avond brachten wij dan Tiny Huizing naar haar huis in de Brederodestraat. Die 'we' waren Adriaan Weeda, mijn broer Bram en ik. De discussie werd dan voor huize Huizing nog een stief kwartiertje voortgezet…
(…) Ook hebben we nog eens een eigen clubhuis gehad in Plan Noord, vlak bij de begraafplaats.
Dit werd met vereende krachten opgeknapt en ingericht.
Dat was in de tijd dat ds. Jan Goorhuis ons begeleidde.'

Roeping en Strijd

1. VOORWAARTS!

D. BUYS. C. VAN RENNÉS.

1. Jong is ons har - te en sterk on - ze ho - pe.
(2)
Blijd - schap en moed stem - men saam tot een lied.
mf
't Won - de - re le - ven ligt vrij voor ons o - pen,
f 1 en 2 *ten.*
Hoog straalt de zon en de duis - ter - nis vliedt, —
3 *ten.*
3. d' Eeu - wig - heid endt!

2. Op! makkers op! met uw stormend begeeren,
'tOude versterft en verwacht nieuwe (kracht).
Zoekend en strijdend zoo moeten wij leeren
D'opmarsch volbrengen door duisteren nacht.
3. Grootsch is de taak en waard om te leven,
God's Rijk te bouwen op hecht fondament;
Worstelend, wakend en winnende strevend,
Stijgt staâg ons pad dat in d'eeuwigheid endt.
V. C. J. B. bundel no. 2.

Zandvoortse Courant 1940

V.C. JEUGDGEMEENSCHAP.

Onze buitengewone ledenvergadering op 16 Nov. j.l. is een hoogtepunt geworden in ons J.G.-jaar.

Vele belangstellenden maakten kennis met ons werk en ons kunnen. Zij hebben genoten van de dwaze in- en uitvallen van Adriaan en Olivier en volgden met belangstelling het spel van den Satan, die Raynette van het goede trachtte af te houden, maar tenslotte door de liefde overwonnen werd.

Zondag 24 Nov. spreekt de heer A. Elffers Azn voor ons over „Ons Geloof".

Wij zullen ook de bijzonderheden van de reis naar Amsterdam op 1 December a.s. bespreken, zodat aller aanwezigheid gewenst is. De penningmeester verzoekt alle leden de maandelijkse contributie mee te nemen.

Willen allen, de nietverkochte boekjes en het nog niet afgedragen geld a.s. Zondagmiddag meebrengen??

Nieuwe Zandvoortse Courant 1945

DE BLAUWE SILVRETTA.
Een lezing met lichtbeelden.

Bergsport! Skiën! Gletschers...... prachtige natuurgezichten: wie zou dat niet willen zien? Over de blauwe Silvretta, een bergketen in Zwitserland, zal a.s. Woensdag Rob Winkler voor de J.G. spreken, met als ondertitel: Bergsport. Hij zal zijn lezing rijkelijk illustreren met lichtbeelden. Het zal een avond worden, waar je veel aan hebben zult; immers daar staat èn wat wij te horen krijgen èn wat wij zien zullen, borg voor. Zwitserland boeit door zijn betoverende aanblik van eeuwige sneeuw en grillige bergcontouren. Daarom nodigt de J.G. elke jongere van harte uit deze schone avond met ons mee te beleven.

Zet je over je schroom heen en richt je schreden naar Brugstraat 15. Terwijl de kachel brandt, trekken wij samen met een ervaren gids de bergwereld in.

Woensdag j.l. sprak de heer Elffers over de Synode der Ned. Herv. Kerk en de betekenis van de volksheid voor de gehele natie. In de nabespreking kwam vooral de rijkdom van de Herv. Kerk naar voren. In principe heeft ook de J.G. ja gezegd op het nieuwe streven van de kerk.

Met een paar leuke liedjes werd deze avond, die geestelijk ons zoveel bracht, besloten.

N.B.: Woensdag te 8 uur precies gaan wij op gedachtenreis naar het paradijs der bergbeklimmers: Het land der lawinen!

Jonge Gespreksgroep

Van 1988 tot 1997 was er een Jonge Gespreksgroep, die maandelijks bijeenkwam voor gespreksavonden over allerlei onderwerpen. In 1991 en 1992 hadden zij door bemiddeling van ds Sybout van der Meer een uitwisseling met Russische doopsgezinde 'Umsiedler' in Minden (Duitsland). Na enkele jaren van regelmatig contact met de 25-40 groep van de Doopsgezinde Gemeente Haarlem sloot de Jonge Gespreksgroep zich in 1997 hierbij aan.

Bij de foto:
Het motto van de gespreksgroep was 'stil staan bij alles wat er om je heen gebeurt, denken én in beweging komen'. Hans Ravensbergen maakte er een logo bij, hij en zijn echtgenote Joke beelden dit logo uit

NPB

Jonge gespreks groep

Zandvoorts Nieuwsblad

Jonge Gespreksgroep NPB praat meer over de twijfels dan over de zekerheden

Het Lekenspel

Als het niet bekend was uit de jaarverslagen en de foto's dat het lekenspel in de jaren dertig tot vijftig populair was in de N.P.B.-Zandvoort, dan overtuigd wel de enorme stapel van vele lekenspelen die bij het opruimen van de Brugstraat werd aangetroffen!
Het Lekenspel was tientallen jaren als literair, dramatisch werk voor amateurs, in religieus- en ook in socialistisch -verband, zeer geliefd, omdat spelers er gestalte gaven aan de eigen wereld van denken en geloven.

Eind jaren '20 Biem Visser als één van de Koningen, in het 'grote kerstspel':
'Ik breid mijn gaven voor U uit.
Zie uitgelezen myrrhekruid,
Myrrhe, die de Smart verzacht.
God zij ons genadig, als Hij
ons wacht.'

Foto van een jongere generatie. (1967)
Koningen (l) Ruud en Wouter Bakker, vooraan twee herders (l) Harry de Jong en Kees (of Jaap) Hoogendijk.
Meisje onbekend.

Vlak voor de oorlog speelden jongeren Gamaliël, het eerste lekenspel na de oorlog was 'Drie burgers' van Ben Albach.
Links Cor Hogen Esch, Ernst Weber, Bram Elffers jr.

Op de rechter foto staan:
Adriaan Weeda, Ko v.d.Meer, Harm Jan Hogen Esch, Daan Otten, Rob Winkler, Dries Aukema.

'Des Heilands tuin', een Pinksterspel van Martinus Nijhoff werd door jongeren van de Ned.Hervormde kerk en de Ned.Protestanten Bond sàmen gespeeld op 3 en 4 juni 1954.

Vlak voor de oorlog in het 'kleine kerstspel' Maria en Jozef (Tiny Huizing en Adriaan Weeda) met achter zich de zegenende engel (To Sterrenburg).

Vrouwengroep

Op initiatief van G.M.Padt-de Voogd kwamen vrouwelijke leden van 'de Kring' vanaf 1929 maandelijks op een avond bijeen 'ter ontwikkeling en ontspanning en voor onderling contact'.
Mevrouw Padt was de eerste voorzitster. Volgens de papieren zijn er door de heren nogal wat grapjes gemaakt over hun vrouwen die zo nodig 's avonds laat nog over straat liepen!
Deze bijeenkomsten voldeden in een behoefte: luisteren en samen praten over onderwerpen betreffende de opvoeding van kinderen en het eigen (vrouwen-) leven.
Daarnaast werden excursies en gezellige bijeenkomsten georganiseerd.
Bovendien waren de vrouwen een belangrijke steun in het vele werk dat gedaan moest worden als schoonmaken of collecte-lopen, deelnemen aan de opzet van bazar of verkoopmiddag, uitleen boeken bibliotheek en Vrouwenhulp, zondagsschool of kinderkoor, naast hun deelname in het bestuur.
Na het vertrek van mevrouw Padt in 1934 volgde F.Kalma-Koops haar op tot 1938.
Het voorzitterschap van M.C.Sterrenburg-v.d.Sande duurde tot 1978, haar opvolgster was T.Baas-Bockweg tot haar vertrek uit Zandvoort in 1979, waarna T.van Ede-Veenstra het werk overnam tot 2002. Het was een klein team dat de bijeenkomsten belegde en invulde, contacten onderhield, verantwoordelijk was voor leiding van de bijeenkomsten, verzorging van het secretariaat en de bewaking van de financiën.
De samenkomsten werden na een aantal jaren op de middag gehouden, en zo werd de Vrouwenmiddag een begrip!
De groep sloot zich aan bij de Vrijzinnig Hervormde Vrouwenfederatie in Nederland. Het blad 'Klokkenklank' werd onder de leden verspreid.
In die jaren nam de Vrouwengroep ook de gehele verantwoordelijkheid voor de bazar op zich. Een klein deel van de opbrengst was voor de eigen kas, het grootste deel voor de gehele geloofsgemeenschap. (Menig 'gaatje' is met dit geld door de penningmeester gedicht!) Er bestaan uitvoerige verslagen en notulen vanaf 1950 van de hand van J.Schoen-Lundqvist. Ook de latere verslagen van R.Wijnbeek-v.d.Molen en J.Bakker-Huizing geven een beeld van sfeer en interesse van deze groep vrouwen. Evenals de foto's.

Sfeervolle kerstmiddagen voor 1960 en in 1987

Een dagje uit met de Vrouwengroep.
Slechts van een klein deel is de naambekend, daarom hier achterwege gelaten.

Als afsluiting van het jaar naar de Zonnehoek, mei 1987, gehurkt (l) de dames Van Galen, Van Zutphen en Bakker,daarachter (l) de dames V.d Heijden, Feldkamp, Beill,Sieverts, Tebbenhof, Van Ede, Van Leenders, Sterrenburg, Lorenz, Ronde, De Jong

Spel 'Vrouwenlevensgang', 1976
(l) de dames T. Baas-Bockweg, J. de Jong-Barens, Y. Tebbenhof-Hilarides, T. van Ede- Veenstra en R. Wijnbeek- v.d.Molen

Viering van het jubileum in februari 1989 het bestuur met cadeautjes, bloemen en taart voor de aanvang van de bijeenkomst
(l) Tiny Bakker, Joop de Jong en Trijnie v.Ede.

De hele groep rond de tafel, Han de Jong deelt namens het bestuur van de NPB een cadeautje uit. Daar hoort thee en een tractatie bij!
Joop de Jong, Tiny Bakker, Han de Jong, Yp Tebbenhof, Fem v.Leenders,Gré Huyer, Truus Lorenz,
Mies Sterrenburg en
Maja Brouwer en een glimp van Alie Sieverts.

Samen op de foto t.g.v. het 65-jarig bestaan van de Vrouwengroep in 1994
zittend (l) de dames Brouwer en Heijkoop
daarachter (l) de dames Huyer, Feldkamp, Sieverts, Van Ede, De Jong,Van Leenders, Bakker (en verkleed)
de dames Van Zutphen en Tebbenhof.

NEDERLANDSE PROTESTANTEN BOND

ZANDVOORTSE KRING „GODSDIENSTIG LEVEN"
GEBOUW BRUGSTRAAT 15

Voorzitter: A. [illegible]ERS Azn. Zandvoortselaan 125 | Secretaris: G. J. STERRENBURG, Brederodestraat 169 | Penningmeester: C. MIERAS, Brederodestraat 109, Gironummer 1[illegible]218

BAZAR-COURANT 1935

De Kring.

[illegible] wel Afdeling Zandvoort van de Nederlandse Protestantenbond.

Is het nog nodig deze krant aan te vangen met een [illegible] woord, dat bedoelt op te roepen tot [illegible] bij de Kring? [illegible] Zandvoort [illegible] toch zo langzamer hand wel [illegible] Kring is [illegible]. In het Zandvoortse openbare leven neemt hij een bepaalde plaats in [illegible] het moge dan niet [illegible] met waardering zijn (hoe zou dat kunnen [illegible] men spreekt over [illegible] Kring en bepaalde [illegible] houding tegenover hem.

Nochtans [illegible] wij [illegible] een oproep niet [illegible]bodig.

Niet overbodig reeds, omdat [illegible] [illegible] [illegible] van de Kring bekend [illegible] wel [illegible] jongens en meisjes [illegible] der ondergaderingen [illegible] maar zelf nog nooit er toe kwam [illegible] als lid aan te melden.

Niet overbodig ook, omdat Zandvoort een voortdurend sterk wisselende bevolking heeft en er dus steeds inwoners zijn aan wien de Kring nog geheel onbekend is.

Wat is en wil de Kring?

Artikel 2 van de Statuten zegt het aldus:

„De Kring weet zich gedragen door de [illegible] dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om deze dienende [illegible] overwinnen. Zij ziet daarom in het bijzonder als taak van het Christendom en dus van ieder Christen persoonlijk in [illegible] en gemeenschappelijk godsdienstig en maatschappelijk leven van dat dienen willen metterdaad getuigenis te geven. Haar leden in deze overtuiging te sterken en daardoor de ontwikkeling van waarachtig Godsdienstig leven te bevorderen is het doel van de Kring."

De Kring tracht zijn doel te bereiken door het doen houden van Godsdienstoefeningen, lezingen en andere samenkomsten, door het doen geven van Godsdienstonderwijs, het organiseren van Jeugddiensten, jeugdarbeid, enz.

De Kring stelt zich niet tegenover welke kerk ook.

Hij wil deel zijn van de ene Kerk, die in velerlei schakering zich openbaart. De Kring gaat uit van de erkenning, dat naar een woord van Prof. v. d. Leeuw, in allerlei kerk en richting veel van Christus is.

Er is dus geen sprake van dat de Kring van welke Kerk ook weg wil trekken. Wie zich thuis weet in zijn kerk vervulle in haar zijn taak!

Maar daar zijn velen, voor wie de kerk alle aantrekkingskracht verloren heeft. Velen die weinig meer dan critiek voor haar over hebben. Velen die zich in haar houding tegenover „de wereld" niet vinden kunnen. Maar die daarom niet minder in hun stille ogenblikken iets weten van verlangen naar God, iets weten van de eis die ook aan hun leven wordt gesteld.

De Kring vraagt niet naar wat Gij zijt. Het is hem om het even of ge Luthers zijt of Hervormd, Doopsgezind of Remonstrant of misschien wel helemaal niet tot een kerk behoren wilt. Als ge maar leeft in verlangen naar God, dan zijt gij hartelijk welkom.

Kenmerk van de Kring is: Vrijheid.

De Kring wil vrijheid van en voor de geest.

De leden van de Kring behoren tot velerlei politieke groepen. Maar eenheid is er in de gemeenschappelijke overtuiging, dat de maatschappelijke verhoudingen niet buiten de godsdienstige overtuigingen kunnen en mogen omgaan. Wie leeft in het verlangen naar een broederschap van de geest moet arbeiden willen voor een daadwerkelijke broederschap hier en nu.

De Kring vindt zijn toegewijde leden onder hen, die van huis uit [illegible] met de kerk werden grootgebracht, [illegible] onder zulken voor wie sedert lang het begrip „kerk" allerlei antipathieën oproept.

En het vreugdevolle is dit, dat ondanks de grote verschillendheden gemeenschappelijk werken mogelijk is en dat zo juist oorzaak is om zich als Kring telkens weer te bezinnen op wat [illegible] godsdienstige gemeenschap in deze tijd behoort te zijn en behoort te doen.

Met dit alles is natuurlijk allerminst bedoeld te zeggen dat de Kring [illegible] bereikt. Het is waarlijk niet toevallig dat het woord [illegible] zo dikwijls onder ons gehoord. Niet toevallig ook dat zo dikwijls Ibsen's woord onder ons wordt geciteerd: „Dat Gij niet kunt wordt U vergeven, maar [illegible] dat Gij niet wilt."

Ons [illegible] is niet anders dan een pogen, een gebrekkig pogen; maar reeds het pogen is goed en schoon.

Aan U lezer de persoonlijke vraag:

Wilt gij helpen?

HET BESTUUR VAN DE KRING
(Afdeling Zandvoort van de Nederl. Protestanten Bond)

Aan alle Belangstellenden.

Zo [illegible] in een tijd van [illegible] en [illegible] een [illegible] streven naar bezuiniging een Bazar te organiseren.

Versterking van de kas is echter noodzakelijk om het Kringwerk, juist in deze tijd dubbel nodig, voort te zetten, en dus durft het Kringbestuur financiële hulp [illegible] al is het dan ook door middel van een BAZAR.

Ieder die met het bestaan en het werk van de Kring bekend is, zal erkennen dat er sinds hij 11 jaar geleden werd opgericht, uitstekend is gewerkt.

Niet ingewijden kunnen in dit Bazar Orgaan lezen hoe de Kring op velerlei [illegible] [illegible] van alle Zandvoortse inwoners verdient.

Het Bazar Comité doet daarom nog eens een beroep op U allen, die iets te missen hebben, en bovenal: Bezoekt onze Bazar en brengt Uw vrienden en kennissen mee.

U zult daar geen spijt van hebben, integendeel!

De opening heeft plaats Woensdagmiddag 13 November 2 uur Gebouw Brugstraat 15.

Verder: Woensdagavond 8 uur
Donderdag 2 en 8 uur.
Zaterdagavond 8 uur.

Bovendien vestigt het Bazar Comité nog eens de aandacht op de

Poppen-Tentoonstelling!

Ieder die een pop als Cadeau wil inzenden, doet een uitstekend werk.

Voor de mooist en eigenaardigst aangeklede pop wordt een mooie prijs beschikbaar gesteld.

Helpt U dus [illegible] om deze Poppen Collectie tot een groot succes te maken.

Meer v. d. Meer, Poststraat no. [illegible] is bereid alle artikelen voor de Bazar in ontvangst te nemen.

Gaarne worden ten slotte goederen in ontvangst genomen in de Brugstraat No. 15 op Zaterdag 9 Nov. en Maandag 11 Nov. telkens 's middags van 3—5 uur.

Mogen wij belangstellenden nog vermelden, dat het gironummer van de Kring is

1 2 3 2 1 8

op naam van C. Mieras, Brederodestraat 109.

HET BAZAR-COMITÉ

HET BAZAR-PROGRAMMA

Opening: Woensdag 13 Nov.
's middags 2 uur. Sluiting plm. 5 uur
Heropening 's avonds 8 uur.

Donderdag 14 November
's middags van 2—5 uur;
's avonds vanaf 8 uur.

Vele nieuwe Attracties!

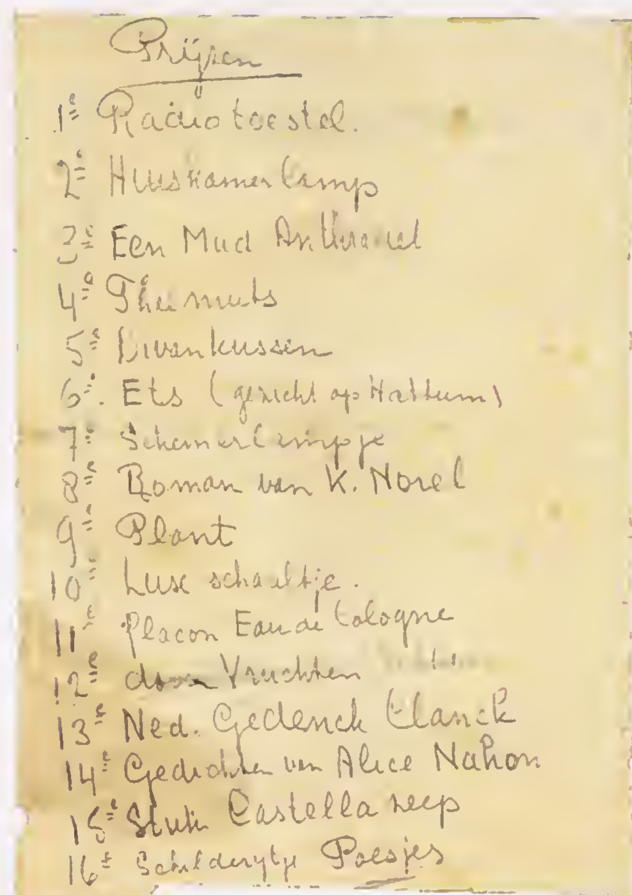
Zowel in de middag- als avonduren, zullen op geregelde tijden nuttige prijzen op het rad van avontuur worden verdraaid.

Zaterdag 16 November
's avonds 8 uur: Verkoop van overgebleven artikelen. Weer zal het rad van avontuur draaien!

De Bazar zal worden gehouden in gebouw BRUGSTRAAT 15

Bazar het grote toverwoord...

Reeds in de herfst van 1924 heeft dit evenement plaats gevonden en met een enkele onderbreking tot bijna het eind van ons bestaan.
Belangrijk waren de financiële opbrengst èn de saamhorigheid en gezelligheid!

Prijzen

1e Radiotoestel.
2e Huiskamerlamp
3e Een Mud Anthraciet
4e Theemuts
5e Divankussen
6e. Ets (gezicht op Hattum)
7e Schemerlampje
8e Roman van K. Norel
9e Plant
10e Luxe schaaltje.
11e Flacon Eau de Cologne
12e doos Vruchten
13e Ned. Gedenck Clanck
14e Gedichten van Alice Nahon
15e Stuk Castella zeep
16e Schilderijtje Poesjes

Wat was er te winnen met het Rad van Avontuur?

BAZAR-PROGRAMMA VAN 18. 19. 20 NOV.

Dinsdagavond 8 uur opening door Ds N. Padt
Van 8 — 10 uur: verkoop der artikelen.
Muziek van Mevr. Sterrenburg (zang) en de heeren A. Sauveplanne (viool) en A. F. Suur (piano). O. a. zal uitgevoerd worden een trio voor zang, viool en piano van Carl Reinecke en een trio van Joh. Brahms.

Maandagmiddag van 2—4½ uur.
Verkoop van artikelen.
Opvoering van „De geleende Koekepan" (muziek- en zangstuk, voor 6 kinderen, door Hendrika van Tusschenbroek), uit te voeren onder leiding van Mevr. Siderius.

Woensdagavond van 8 — 10 uur.
Verkoop van artikelen.
Opvoering van de beroemde kindersymphonie van Joseph Haydn, onder leiding van Mevrouw Sterrenburg.
Deze symphonie wordt uitgevoerd door eenige jeugdige pianisten, violisten, tambours en ratelaars met medewerking van nachtegalen, kwartels, koekoeken en vele andere vogels des hemels

Donderdagavond 8 — 10 uur.
Verkoop van artikelen.
10 uur. Verkoop bij opbod van de overgebleven artikelen.

Muziek en zang.

Op de bovenzaal allerlei attracties.
Vischspel — Busjesspel — Ringspel — Grabbelton — Draairad enz.
Verloting van voorwerpen.

AAN DE NIET-ZANDVOORTERS

U kunt van onzen bazar 's avonds nog om 10.33 naar Amsterdam.
En 10.53, 11.13 etc. nog naar Haarlem.
Dus dat is ook al geen bezwaar.

In *'Opbouw'* van zaterdag 15 november 1924:

Leuk om samen zo op de foto te gaan:
de heer en mevrouw A. Kerkman-de Vries

De heer en mevrouw (tante Anne) Zwemmer-Paap vormen samen het danspaar.

In de beginjaren werd er tijdens de bazar ook wel een zang- of toneelspel opgevoerd. Hierbij een foto van een fragment uit 'Woutertje Pieterse' van Multatuli.
Spelers (van links naar rechts)
Obbe Siderius,
A. v.d. Vliet,
Jo Lambour,
Jan Pfundt,
Ad Siderius,
Bep van Ekeren?,
Mies Sterrenburg,
Alie Sieverts.

In '*Mededelingen*', december 1950 schreef het bestuur:
- De opbrengst van onze op 7, 8 en 9 November j.l. gehouden bazar bedraagt niet minder dan f 2100,-
Zij heeft onze verwachtingen overtroffen. De sombere voorspellingen zijn niet uitgekomen. Ondanks de dure tijd is de bazar toch en goed geslaagd. Niet al te zeer door ernstige waarschuwingen van onze trouw wakende penningmeester geremd, kunnen we het werk nu weer voortzetten.
Hartelijk dank aan (...), ook aan de adverteerders in het bazarnummer van deze mededelingen, de milde gevers van de vele geschenken, de bezoekers die de bazardagen tot zulke genoeglijke dagen hebben gemaakt, de vrouwen, die het voorbereidend werk met zoveel toewijding hebben volbracht.
(...)

Uit '*de Brug*' juni-juli 1963:
De handwerkclub blijft actief. Want er is weer voldoende materiaal binnengekomen voor vlijtige handen! Meer materiaal dan deze dames verwerken kunnen.
Dus medewerkers gevraagd!
Wie belangstelling heeft wordt verzocht donderdagsmiddags om half 3 in de bestuurskamer van ons kerkgebouw te komen.
We hopen in november weer een bazar te organiseren.
Houdt u dit allen in gedachte?

'*de Brug*' oktober 1970: in het artikel van de Vrouwengroep:
(...)
We hopen op 25 november weer een Verkoopmiddag te houden.
We weten, dat we daar veel dames zo tegen St.Nicolaas een plezier mee doen.
Een verzoek aan alle N.P.B-ers om artikelen voor deze middag beschikbaar te stellen.
U kunt reeds nu inleveren!
Zo hopen we de penningmeester ook weer eens een pleziertje te doen. (...)

'*de Brug*', oktober 1975:
(...) een voorstel is: laten we allemaal een aantal pakjes (5 à 10) maken voor de grabbelton; waarde ong. 25 ct.-

In het novembernummer:
- 26 november:

VERKOOPMIDDAG van half 3 tot 5 uur
VERKOOPAVOND van half 8 tot 10 uur.

Om half 3 opening, daarna kunt u zich op de gezellige kraampjes storten, waar alle spullen staan uitgestald: handwerken, handenarbeidprodukten, levensmiddelen, sinterklaassurprises, rommelhoek, grabbelton en wat niet al...
(...)
Bovendien weet u uit ervaring hoe de N.P.B.-koffie smaakt met de boter/gemberkoek uit de bekende huizen!
Wilt u per auto gehaald worden omdat uw portemonnaie te zwaar is, of teruggebracht omdat u alle pakjes niet kunt dragen, dat is altijd mogelijk.
U weet het nummer van de fam. De Jong: 2249, b.g.g. een van de andere bestuursleden.

OPBOUW 1929

HEEREN ADVERTEERDERS,
Men vergete vooral de publiciteitswaarde voor Zandvoort niet van ons blad
"OPBOUW"
Zij verdient uw aller belangstelling. Alle inlichtingen worden gaarne verstrekt door den Heer
H.C. Bouman, Duinweg 14,Zandvoort
of bij den Uitgever te Bolsward

Ned. Protestanten Bond / afd. Zandvoort

GOUDEN BAZAR

t.g.v. 50-jarig bestaan

op dinsdag 2 april a.s.

gebouw N.P.B. Brugstraat 15 Zandvoort

● 'smiddags: 2.30 tot 5 u. / 's avonds: 7.30 (met Rad van Avontuur) ●

Allerlei artikelen liggen te wachten...... op u, zoals fraaie handwerken, vele gebruiksvoorwerpen, levensmiddelen, boeken (w.o. veel kinderboeken), muziek, schaatsen en ski's voor kinderen, elektrische oven...... te veel om op te noemen.

Uit Grootmoeders Kast kwamen vele spulletjes ! ! !

Uiteraard wordt de inwendige mens niet vergeten in de koffie/thee stand.

ALLEN HARTELIJK WELKOM ! Bazar-komité

P.S. Wie nog materiaal wil afgeven kan terecht op maandag 1 april van 11—12 uur 's morgens en van 2—3 uur 's middags; ook telefonische opgaven zijn welkom (nr. 2054 of 3269) en het wordt bij u gehaald!

Een bijzondere bazar was de 'Gouden Bazar'op 2 april 1974, als onderdeel van de viering van het 50-jarig bestaan.

Nijvere handen hebben hun werk gedaan, volle kramen wachten op de kopers! Zitjes staan klaar voor de koffie met koek.

NED. PROTESTANTEN BOND

AFD. ZANDVOORT

VERKOOP FEEST

op woensdag 26 november a.s.
's middags van 2.30-5 uur, 's avonds van 7-30-10 uur.

Verkoop van allerlei artikelen, grabbelton, rommelmarkt, Sinterklaassurprises, een goed voorziene keuken enz. enz. enz.

Bazar - Verkoopfeest 1975
Propaganda via de plaatselijke pers, dus het publiek staat al ver voor de openingstijd voor de deur.

De verloting met
Mies Sterrenburg-v.d.Sande
en Henk van Leenders

Bij de opbouw van een
Verkoop-middag hoort ook
gezellig koffie drinken.
In de kring,
linksom:
Yp Tebbenhof,
Joop de Jong,
(staande) Han de Jong,
Kees van Ede,
Han van Zutphen,
Truus van Zutphen,
Fem van Leenders,
Henk van Leenders,
Wout Bakker en
(ruggelings)
Trijnie van Ede.

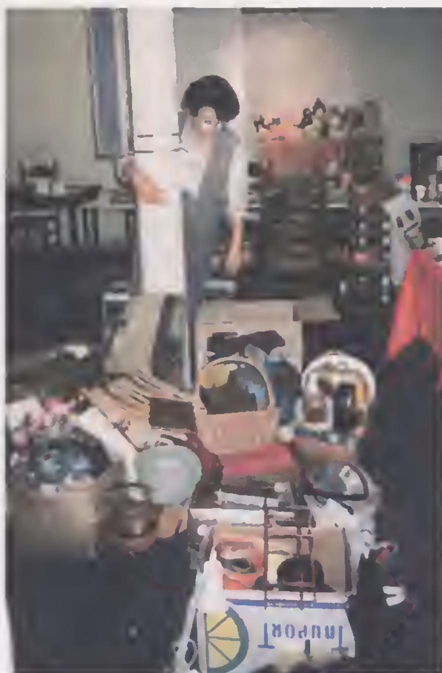
En na afloop kan er geld
worden geteld...
Truus van Zutphen en
Yp Tebbenhof...

...en (links) Jan Verbeek en
Bé Speek.

De penningmeester Wout Bakker controleert alles thuis
opnieuw, voordat het bedrag in de boeken wordt genoteerd!!

Linker foto:
Tiny Bakker overziet de grote hoeveelheid aangeleverde spullen voor de rommelmarkt. Toch komt er orde in...

Laat de kopers maar binnen...

Rechter foto:
Alie van Leenders (links) koopt kerstkaarten bij Truus van Zutphen.

Liefhebbers bij de boekentafel, de verkoper is Han van Zutphen.

Fem van Leenders (rechts) en haar schoonzus Gré Speek in de stand met handwerken.

Voordat de deuren open gaan...

drie NPB-leden met elkaar in gesprek: op de rug gezien Jeanet van Galen, Greetje Singerling en Ria Snijder,

zaterdag 6 november van 2-4 uur

Ton de Vries en Charlotte Kaiser,

afwachtend wat de opbrengst zal zijn, de penningmeester Wout Bakker.
Achter de goed gevulde speelgoedkraam Riek Feldkamp en (zittend) Joop de Jong, in gesprek met Yp Tebbenhof.

Zo'n aanbod kun je toch niet afslaan? Deze enthousiaste verkoopsters zijn (links) Lies van Schie en Trijnie van Ede.

De drie verkopers op de Rommelmarkt zijn (links) Willem Jansen, Anouk de Jong en Sybout v.d. Meer

Bas de Jong in gesprek met zijn moeder Anouk de Jong.

Eline Ravensbergen laat haar schatten zien aan Sara Dronkert.

Marloes Ravensbergen sluit deze l a a t s t e bazar...

Oecumene

Het jaarverslag NPB 1961 vermeldt dat de gereformeerde predikant ds. J.P.O de Bruyne een groot voorstander was van meer samenwerking en het initiatief nam tot een oecumenisch overleg.
In 1962 werd de Stichting Oecumenisch Contact opgericht. Daarin werkten samen: de Hervormde Gemeente, de Gereformeerde Kerk, de Rooms Katholieke Parochie en de N.P.B..
In 1970 werd dit notarieel geregeld als - Lokale Raad van Kerken -.
Het streven was waar mogelijk samenwerken in het kader van -leren, vieren, dienen-.
Samenstelling van de Raad: vertegenwoordigers van iedere geloofsgemeenschap en de pastores.
De NPB heeft vanaf het begin van harte als volwaardig participant meegewerkt aan de vele activiteiten die de Raad ontplooide. Met meer of minder succes werden vertegenwoordigers gevonden voor commissies en comités. Door dit werken in een groter verband heeft de NPB-Zandvoort zeker een grotere actieradius gehad dan wanneer zij op zichzelf gebleven was.

Tot de gezamenlijke activiteiten behoorden: de oecumenische zondagsdiensten, vacantievieringen, gebedsdiensten ter voorbereiding op Kerstmis, Pasen en Pinksteren (tot 1988), Wereldgebedsdag, bezinningsuren, diensten in Nieuw Unicum en de verzorgingshuizen, avonden van het leerhuis, de straatbijeenkomsten in Nieuw Noord, de gesprekken binnen 'Salomo' (samenspraak van lokale moderamina), cursus Sacramenten en de Oecumenische leergang, talloze inleidingen en gesprekken in een scala van onderwerpen, de Ontmoetingsdag (tot 2001), de Kerkendagen in het kader van het Conciliair proces voor gerechtigheid, vrede en heelheid van de schepping, en later Nieuwe Levensstijl, verder: oecumenische vastenmaaltijden, speurtochten en exposities, musicals, cantates en cabaret.

Daarnaast was het werk binnen de commissies ten behoeve van het maatschappelijk en diaconaal leven in het dorp bijzonder belangrijk: de Diaconale Contactcommissie, Bejaardenoverlegorgaan, later Algemeen Maatschappelijk Werk, Oecumenische redactie (1973-1975), Zandvoortse Vrouwencontactcommissie, Welzijnsberaad, Kommissie Zandvoortse Kerken (KZK) als ondersteuning van het pastorale werk in Nieuw Unicum, Beleidsgroep Levensbeschouwelijke Zorg in de tehuizen e.d.

Het Zandvoorts Nieuwsblad van 27-9-1990
Stuurgroep Conciliair Proces:
(v.l.n.r.) Ria Winnubst, Paul Sweerts, Tilly Boddaert, Theo Hilbers, Ger de Vries en Corrie Schram.

Thema 'een steentje bijdragen!':
Kritisch consumeren, kritisch produceren".

Open Kerkendag 1991
De vier kerkgebouwen met wijd geopende deuren.
De NPB-vlag wappert!

WELKOM
IN DE
oikoumene
KERKEN VAN
ZANDVOORT

*Rekreade, oecumene in de zomer**

Onder de naam Oecumenisch Contact van Kerken ging het jeugdwerk in 1967 van start.
Op de camping Sandevoerde organiseerde een team van vrijwilligers, gedurende zes weken tijdens de zomervakantie allerlei activiteiten voor de jeugd in de leeftijd van 4-14 jaar.

In 1968 werd de naam Rekreade gekozen en ging het werk verder als onderdeel van de Lokale Raad van Kerken. Een commissie,samengesteld uit leden van de verschillende kerken, organiseerde gedurende zes weken een recreatieprogramma op de campings de Zeereep en Sandevoerde, in gebouw de Krocht en de twee noodgebouwen van de RK en NH kerk in Zandvoort-Noord.
Op ieder project was een team werkzaam. Commissielid vanuit NPB was Ada Kemp.
De stuwende kracht achter Rekreade bleef al die jaren Nel de Waard-de Waal! Ook na haar vertrek uit Zandvoort in 1974, was ze iedere zomer present!

In de begintijd kwamen ook Duitse teamleden onder wie een priester en een predikant. Op zondag werd een speciaal kind- en- bijbel thema uitgewerkt. In 1976 was er tijdens het voorbereidings-weekend een viering in de NPB o.l.v. da. Buys om de teamleden meer te betrekken bij de doelstelling van Rekreade. Inmiddels zaten Hyke Tebbenhof en Teunie Baas namens de NPB in de commissie.

In 1977 werd 10 jaar Rekreade gevierd. De bakfiets deed zijn intrede en het beroemde kizzebiz-lied werd geboren, het lied dat nog steeds gezongen wordt door de kinderen voor de poppenkast.
Grandioos slotfeest Santekraampie.
Cathy Warmer nam de taak van teamwerving van Hyke Tebbenhof over. Jan de Droog, de grote tekenaar was tevens coördinator, beter bekend als kootje.

25 jaar Rekreade werd geopend met een oecumenische viering in de Agatha kerk onder leiding van pastor D. Duijves. Na de viering was er een poppenkastvoorstelling in de tuin van de pastorie.
Het Jan Snijerplein werd omgedoopt tot Rekreadeplein.

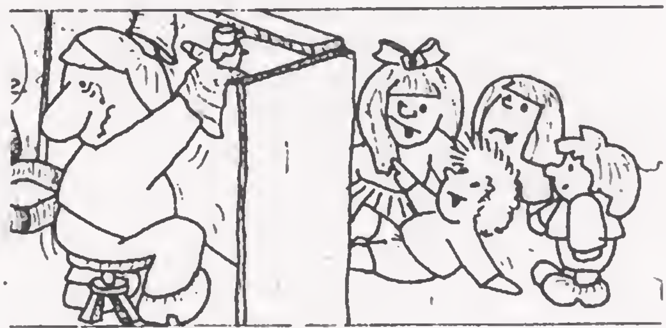
In 1996 was de Oecumenische startviering in de gereformeerde kerk o.l.v. ds. C. van der Vate, met als thema 'het koninkrijk is kinderspel'. Het liturgisch centrum werd omgebouwd tot Rekreadeplein, een voorproefje van wat Rekreade weer te bieden heeft.
De commissie werd versterkt door Hans Ravenbergen, die het secretariaat ging vervullen.

In 2002 werd Rekreade een zelfstandige stichting, met subsidie van de gemeente Zandvoort.
Er werd gewerkt op twee projecten gedurende twee weken, het Activiteiten Centrum (AKZA) en het Hervormd Jeugdhuis. Er was o.a. poppenkast en volksdansen, een vossenjacht en het traditionele slotfeest Santekraampie.

Het werven van vrijwilligers voor de teams wordt ieder jaar moeilijker.
Toch hoopt Rekreade in 2007 haar 40-jarig jubileum te vieren.

* met dank aan Joke de Jong, de huidige voorzitter van de commissie Rekreade.

Santekraampie op het Rekreadeplein in 1992.

Bij de bakfiets (links) Nel de Waard, lin het midden Jan de Droog

Oecumenische werkgroep Logos (1967-1969)*

Oecumenisch ongeduld

Voor sommige groepen ging deze oecumenische samenwerking niet snel en ver genoeg! Zo verging het Logos.
In 1967 wilde kapelaan Jan Duin een jongerenkoor in de Agathakerk. Dat ontstond in samenwerking met het koor Toshiba in Bloemendaal, met als dirigent mevrouw Burger- Stuij.
Met veel succes! Een koor, oecumenisch samengesteld, met een goed repertoire dat in allerlei verschillende kerken zong, ondersteund door een combo, waarvan de toen 15-jarige pianist Fons Burger de leiding had.

Naast het zingen werd de interesse èn zorg vertaald in actie! (1968/1969)
-'Eén kerk of géén kerk' was de slogan die op een zondagochtend op de vier kerkgebouwen van Zandvoort stond. Bij deze kalk-actie, die vanuit de keuken van de familie Burger op de Frans Zwaanstraat begonnen was, zijn enkele deelnemers door de politie opgepakt!
Het werd het motto van het jongerenweekend in februari 1970, waar in de Brugstraat, onder leiding van o.a. kapelaan Jan Duin gediscussieerd werd over de samenleving van Zandvoort en de plaats van de geloofsgemeenschappen daarin.
- Actie Rietsuiker, in samenwerking met de Wereldwinkel, door Ton de Vries geïnspireerd en waarbij de rietsuiker vanuit een bakfiets in het dorp werd verkocht.
- Een plek voor de Wereldwinkel in een leegstaande drankwinkel in de Kostverlorenstraat, met alle medewerking van de eigenaar.
- Contact met Release Haarlem leidde tot plannen om te komen tot oprichting van een jeugdcentrum, met begeleiding van een consulent Jeugdwerk.
- De Sleep-in waar veel vrijwilligers een gebouwtje in Noord omtoverden tot een goedkope slaapmogelijkheid voor jongeren.
- Tijdens deze activiteiten werd er ook gewerkt aan een cabaret.
Plannen en ideeën waren er voldoende, maar na een aantal jaren viel de groep uiteen door studie, werk en verhuizing.

* Met dank aan Marth Stuij voor informatie over Logos.

Oecumenische werkgroep Exodus (1981- 1997)

Ervaringen in de werkgroepen 'Samen kerk-zijn' en 'Samen leven' binnen de NPB, waren zodanig van belang geweest, dat het een aantal leden toch in gesprek hield over (on)mogelijkheden van oecumenische samenwerking.
In de laatste maanden van 1981 werd door hen een tekst opgesteld, met hun doelstelling en hun 'geloofsbrief'. Dit schrijven bereikte in januari 1982 de kerkenraden en besturen, de pastores en de Lokale Raad van Kerken. Uit angst dat deze werkgroep tot een vijfde geloofsgemeenschap zou leiden, volgden er nauwelijks tot geen positieve reacties.
De werkgroep van ongeveer 15 leden ging desondanks door, kreeg financiële garantie en letterlijk ruimte van de NPB om activiteiten te ontplooien, voor eigen verantwoordelijkheid.
Verslaglegging tegenover bestuur en ledenvergadering NPB vond geregeld plaats.

Geboorte van 'Exodus', een citaat uit de geloofsbrief:

' (...) wij zijn zoekers,
Wij hebben dat onderkend bij onszelf en bekend aan elkaar.
Wij zoeken de bevrijdende adem in een samenleving die mensen verstikt;
Wij zoeken Hem die tot Mozes zei: - Ik zal er zijn - (...)
Wij zoeken de exodus, niet omdat de woestijn aanlokkelijker is,
Maar omdat er misschien meer ruimte is om anders te leven,
anders te spreken, anders te denken en te zijn.'(...)

Tussen februari 1982 en eind mei 1985 werden ongeveer zes maal per jaar vieringen gehouden, altijd met voor- of nagesprek. Bovendien gaf het onderwerp vaak aanleiding tot een avondbijeenkomst met een inleiding en discussie.
Van 1985 tot en met september 1987 kregen de vieringen het karakter van een Politiek Avondgebed.
In al deze jaren bleek dat deze activiteiten aandacht kregen van mensen die niet of niet meer in de kerken kwamen én bij mensen die problemen hadden met het huidige functioneren van hun kerk.
Al het praten en de incidentele kleine acties leidden tot het bespreken van het asiel- en vluchtelingen-vraagstuk. Ook heel dichtbij in eigen dorp, in de herfst van 1987, toen W V C een beroep deed op de gemeente om hulp te bieden aan asielzoekers. Exodus spoorde de gemeente Zandvoort aan om actie te ondernemen, maakte een plan van inzet en probeerde, in overleg met de gemeente, de opvang te organiseren. De eerste mensen kwamen in de zomer van 1988.
Exodus organiseerde het opknappen van de flats, het inrichten met tweedehands spullen en de aankoop van nieuw materiaal.
De persoonlijke begeleiding werd in samenwerking met Vluchtelingenwerk Haarlem geregeld, later met Vluchtelingenwerk Zandvoort.
De gemeente Zandvoort stelde een loods op de Tolweg beschikbaar voor opslag van meubels e.d..
Een handige 'banenpooler' kon worden aangetrokken.
In de toptijd van het werk waren ruim 25 mensen binnen Zandvoort actief met het opknappen en inrichten van de flats, de begeleiding, taal- en integratiecursussen e.d.
Daarnaast was er een kring van belangstellende helpers. Dat was oecumene!

Aangezien de doorstroming naar andere woonruimte, na toekenning van de status, een groot probleem was, nam Exodus het initiatief tot aankoop van een appartement in de Diaconiehuisstraat onder de naam 'Doorstroomhuis'. Met financiële hulp van geloofsgemeenschappen en kerkelijke instanties was aankoop mogelijk in 1992. Dit appartement is weer verkocht in juli 1997 toen de gemeente en de woningbouwvereniging voldoende opvang konden garanderen.

Per januari 1997 gaf Exodus haar 'opdracht' terug aan de gemeente Zandvoort. Het werk kwam in handen van een ambtenaar van de gemeente, de banenpooler en Vluchtelingenwerk Zandvoort.

De kern van de werkgroep Exodus bleef attent op de problematiek in Zandvoort, signaleerde en

De kern van de werkgroep Exodus bleef attent op de problematiek in Zandvoort, signaleerde en beheerde het Steunfonds, waaruit in noodgevallen financiële hulp geboden kon worden. Er bleven persoonlijke contacten bestaan, bovendien werd omgekeken naar de mensen die in de Noodopvang woonden. Voor die kinderen werd een extraatje rond Sinterklaas en de Kerstdagen georganiseerd.

Sint schenkt ook presentjes aan kinderen asielzoekers

ZANDVOORT - De Zandvoortse werkgroep 'Exodus', die de aanzet heeft gegeven voor een actie om alle kinderen van in Zandvoort verblijvende asielzoekers op 5 december een cadeautje te bezorgen mag als zeer geslaagd worden beschouwd. Zo'n 175 personen, kinderen en volwassenen, werden op de feestdag van Sint Nicolaas verrast met minimaal 3 presentjes. De actie was zo opgezet, dat men via de kerken een cadeautje of geld kon inleveren en op deze wijze is een 12-tal personen aan de slag gegaan om alles heel leuk in te pakken en tijdig af te leveren.

Dat gebeurde onder andere in hotel Fawlty Tower en bij de individuele adressen. Doordat men ook de beschikking had over een geldbedrag en er een duidelijk inzicht bestond om hoeveel cadeautjes het moest gaan, was er ook de mogelijkheid om volwassenen nog een klein douceurtje te bezorgen.

De Zandvoorter van 9-12-'98

Gelukkig altijd genoeg handen om de sinterklaascadeautjes te verzamelen en in te pakken.
De kerkzaal was daarvoor een ideale ruimte (1994-1995)

'Afbouw' van de NPB-Zandvoort

Door de jaren heen waren er in de Zandvoortse NPB vragen als : 'moeten we doorgaan?' 'kunnen we onszelf niet beter opheffen?'. Deze twijfels waren doorgaans van voorbijgaande aard.
Rond de eeuwwisseling werd de situatie echter zorgelijk.

Het slot van het Jaarverslag 2000 spreekt voor zichzelf:
(...) 'moet leiden naar duidelijkheid: wat kan (nog) wèl en wat kan beslist niet (meer).
Wij gaan samen als geloofsgemeenschap 'beslissende' tijden tegemoet.'

In de ledenvergadering van 11 oktober 2001 werd dit alles uitvoerig besproken, en het besluit viel dat de activiteiten per april 2002 zouden stoppen.
Met de laatste kerkdienst op zondag 7 april 2002 begonnen de 'afbouw-werkzaamheden'.
Daarvan wat beelden

1924 april 2002

zondag 7 april 2002
de allerlaatste dienst
voorganger
ds. Ruth M.M. Hoogewoud-Verschoor
organist Luuk Dronkert

KERKDIENSTEN

ZANDVOORT
Ned. Herv. kerk, Kerkplein: Zo 10 ds mr Verwijs.
Gereformeerde kerk, Julianaweg 15: Zo 10 mw drs Koens, A'dam.

Rooms-kath kerk, Grote Krocht: Za 19 Viering, Zo 10.30 Viering mmv gastkoor Alkmaar.
Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB, Brugstraat 15: Zo 10.30 mw ds Hoogewoud-Verschoor (laatste dienst).

HD 5-4-2002

De ochtend van de laatste dienst, met hartelijke woorden en ontmoetingen.

Staande rechts: voorganger da. Ruth Hoogewoud, voorzitter Corrie Schram daarachter de penningmeester Wout Bakker.
Zittend (links) P. Joustra, de dames N. Dukkers en A. Gebe.

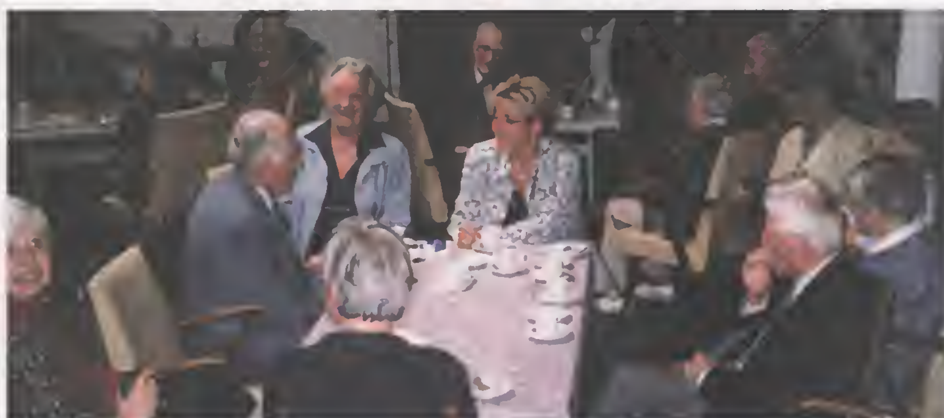

Op de linker foto: organist Luuk Dronkert en zijn dochter Sara.

Joke de Jong in gesprek met Wout Bakker.

(links) op de rug M. Brouwer, echtpaar Kerkman, T.Huberts, Y. Brune.
Op de voorgrond S .v.d. Bos.

Naast S.v.d. Bos en M. van der Meulen zitten in de kring E. de Boer, V. Spanjer, Joke de Jong, echtpaar Tebbenhof, op de rug V. Kroese en nog net Y. Henkemans.

Vanaf links (op de rug) A. Schaap in gesprek met A. Beeldman, M. Triebels en A. Weeda, links achter D. van As en T. de Vries, nog net zichtbaar M.Pothuis-Karreman (vm. voorz. land. NPB) , H. de Jong en W. Bakker.

Tweede van links A. Gebe, R. Sleeman, L. van Schie en M. Brouwer.

Op de rug gezien Alie v. Leenders, daarnaast T.Baas, echtpaar Van Zutphen en het achterhoofd van A. Baas.

Willem Jansen en N. Jansen.

Sandra Kluyskens, secr. Agathaparochie, en Marina Wassenaar, secr. Lokale Raad v. Kerken, in gesprek met Corrie Schram. Zij staan bij de rozen, die aan allen werden uitgedeeld.

Lieve mensen van de NPB

De laatste uitgave van De Brug zit eraan te komen.Het blad van de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap Zandvoort. En zo ook de laatste dienst in de Brugstraat op 7 april as. En dat betreur ik in hoge mate. Ik ben met de Brugstraat en De Brug opgevoed. Vanaf een jaar of vijf ging ik met mijn moeder op zondag mee naar de Brugstraat. Zittende op de leren bank aan de rechterzijde achterin, zodat ik goed kon kijken naar mevrouw Sterrenburg als zij het grote orgel zat te bespelen.
Mee met Corrie en Han naar de jeugdkampen van de Vrije Vogels, wat een unieke periode. En ondanks dat ik nu alweer ruim 40 belijdend lidmaat - en enigszins actief ben in onze Hervormde Kerk, lees ik altijd met grote interesse het periodiek van de NPB. Helaas men stopt.
Toch wil ik mijn complimenten uiten aan al die vrijwilligers die zo lang de kar hebben getrokken. Het zal een gemis zijn voor Zandvoort en omgeving. Maar de positieve herinneringen blijven en die kan niemand mij afnemen.

Pieter Joustra

ZONDAG 7 APRIL.

- Tijdens de viering van 10.30 uur op zondag 7 april is een koor uit Alkmaar bij ons te gast. Zij zingen moderne Nederlandse paasgezangen o.l.v. Paul Waerts. Naast zijn functie als organist in onze Agathakerk is hij ook dirigent van dit Alkmaarse koor. Pauls Waerts kennende, belooft het een bijzonder beleving te worden

- Op diezelfde zondag houdt de NPB-gemeenschap haar laatste dienst in de Brugstraat. Voor de hele Zandvoortse gemeenschap en voor onze samenwerking in de Lokale Raad van Kerken is dat een groot verlies. Klein, maar strijdvaardig, creatief en open naar de vragen van onze tijd was de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap Zandvoort. Ze stond vooraan bij de hulp aan mensen, die ontheemd hier hun weg zoeken, in de werkgroep Exodus. De Brugstraat had bijzondere aandacht voor geloofsexpressie op het terrein van kunst en literatuur. De Brug, het 'parochieblad' van de NPB had altijd een inspirerende opening. De voorzitter Corrie Schram was steeds betrokken bij de oecumenische vieringen in de Agathakerk en de Hervormde kerk. De manier waarop de NPB-gemeenschap naar het afscheid heeft toegeleefd, verdient alle respect en bewondering. In de z.g. grote institutionele kerken voelen velen zich met het vrijzinnige gedachtegoed verwant, meer dan velen willen uitspreken

D. Duijves

Ruth M.M. Hoogewoud-Verschoor

WEGGAAN ALS BLIJVEN*

Lukas vertelt in dit prachtige verhaal Pasen voor mensen onderweg. Voor de gewone gelovige tussen hoop en vrees, de twijfelaar, de zoeker - in alle verslagenheid - het kan niet waar zijn - afgelopen - hoe moet het nu - is er hoop - nee, het kan niet - en dan toch...was ons hart niet brandende in ons.... Ga maar op weg, wie weet komt hij bij je, naast je, loopt mee....

Blijf bij ons, want het is tegen de avond. Getild uit verdriet en zinloosheid - láat het duren.
We verlangen naar wat beklijft, naar wie blijft. Maar ons leven is het tegendeel. Wij blijven niet en de anderen blijven niet bij ons. In sombere buien zeggen we misschien dat we niets anders doen dan afscheid nemen. Van de huizen waarin we woonden, van onze jeugd en van vrienden van vroeger. Van illusies en dromen. Van mensen die ons lief waren en die we verloren aan de dood of aan het leven. Van werk, van gezondheid. Van onze geloofsgemeenschap... En het wil maar niet wennen. Het went nooit....
Je hebt geen keus. En soms kies je er zelfs voor: te laten gaan of te gaan.
Want je kunt niet overal en bij iedereen blijven. Dan blijf je nergens. Letterlijk en figuurlijk.

Weggaan of blijven. De vreemdeling kiest eerst heel bewust voor blijven. 'En hij ging binnen om bij hen te blijven...' En na het breken van het brood gaat hij, toch. Maar dan kan hij gaan, dan heeft hij achtergelaten waarmee hij blijft. De woorden, de verhalen van de schrift, die hij vertelde en uitlegde. En de tafel waaraan het brood wordt gebroken, gezegend en gedeeld. Hij blijft door te gaan....
Kopland dicht: Weggaan is iets anders dan het huis uitsluipen
zacht de deur dichttrekken achter je bestaan en niet terugkeren....
Je blijft iemand op wie wordt gewacht.
Weggaan kun je beschrijven als een soort van blijven.
Paradox. (...)

Weggaan en blijven. We zijn hier vandaag om afscheid te nemen, te herinneren, en verder te gaan.
Afscheid nemen van deze plek is je realiseren wat je hier allemaal hebt gekregen, wat we hebben gedaan en gehoord, gezegd, gezongen.
Met elkaar onderweg, delend en luisterend. Elkaar zegenend... Zoals die ene kwam lopen bij die twee - en luisterde. Warmte en aandacht. De kaarten voor wie niet kon komen die rondgingen aan de koffietafel. Ja, er waren ook irritaties, mislukkingen, conflicten. Dan was er het samen zoeken naar een uitweg, een andere weg. Samen zoeken naar verbindingen van geloof en cultuur. Samen op weg naar Tegelen, naar Vrije Vogelkampen, een uitstapje met de zondagsschool. Lachen en ernst in de vrouwengroep. Met andere vrouwen, uit de regio...´Mens, durf te leven...´
En onderweg: de verhalen verteld en uitgelegd. In diensten, in het leerhuis, in de Brug, in Kerst- en Paasspelen. In oecumenische diensten waar we ons eigen geluid lieten horen, onze ruimte trachtten over te dragen. In de Bodaan, in de stilteruimte van Nieuw Unicum, direct en bijzonder... Woorden - vertaald, vertolkt - met gevoel en verstand en soms ineens zo dichtbij alsof je ze van God zelf vernam....
Vreemdelingen aan tafel genodigd. Joodse vluchtelingen in de jaren 30, Ierse kinderen in de jaren 70, nog later de asielzoekers. Gastvrij zijn in Zandvoort, samen met anderen in de oecumene en daarbuiten. Ruimte geven voor ontmoeting. Gastvrij voor de werkgroep Exodus, voor inspirerende diensten en vieringen - waar mensen uit verschillende richtingen elkaar vonden en bezielden. Bruggen gebouwd, geprobeerd brug te zijn. Met meer en minder succes.
Bij elkaar gebleven, ook later, ook toen het avond werd, de groep kleiner.
Het brood gebroken, gedeeld - aan tafel. In avondmaals- en agapèviering, bij Kerst- en Paasbrunch. En in dat brood ook Hem herkend, de Ene... gebroken als de minste der mensen, die Ene die zichzelf uitdeelde... Opkomen voor die minsten, delen: Leprafonds, Kinderen in de Knel, strijd tegen Zinloos Geweld. De wensen, gedachten bij de kaarsen van Amnesty International - omgezet in gebaren, in kleine daden, veraf en dichtbij. Geloven en doen. Weten dat je gedragen wordt in Gods hand, en dat je niet naar boven hoeft te kijken, maar dat je geroepen bent juist om je heen te kijken, naar de ander...

We hebben elkaar in onze avond over ons 'geestelijk testament' de voorwerpen laten zien die voor ons bij de NPB horen, onze herinneringen gedeeld - anderen hebben ons verteld hoe ze meeleven, wat ze vasthouden van onze geloofsgemeenschap - op straat, in de supermarkt, een telefoontje, een brief. Woorden – liederen – klanken – geuren – ja ook geuren zoveel - zoals de kaarsenhoudertjes van de kerstboomkaarsjes in het mandje (...)

Wij hier, gekomen uit verschillende tradities, mogen ons de erfgenamen noemen van een beweging die het waagde in alle ondogmatische ruimte principieel te zijn toen het erop áán kwam. In de strijd voor pacifisme en tegen werkloosheid in de jaren '30. Ik denk aan het lekenspel 'Kinderen van deze tijd' van Henr. Roland Holst dat de VCSB opvoerde in 1930.
'Stelt uw bezit, uw krachten en uw gaven in dienst van de strijd voor de gerechtigheid. Strijdt mee voor het recht van alle mensenkindren om als mensen te leven en te sterven... Wilt ge deze weg gaan?'
Ja, de taal is ouderwets, maar de gedachten?
Het was de Centrale Commissie voor het Vrijzinnig Protestantisme die al in 1933 protesteerde tegen de jodenvervolging, in 1936 tegen het nationaal-socialisme. Ds. Nico Padt - oprichter, eerste voorganger van de Kring, later de NPB van Zandvoort, overtuigd religieus-socialist, zette zich in voor de joodse vluchtelingen in Zandvoort. Anderen, onder wie Rie Klomp, hoorden in die jaren dat er joodse kinderen zwierven in het grensgebied met Duitsland ... 'Die moesten we opvangen, natuurlijk.' En dat deden ze.
Die principes, dat elan, dat doen, dat is ook wat gebleven is en blijft.
Besef van menselijke waardigheid. Recht en gerechtigheid. Opkomen voor de minsten, de verjaagden.

We hebben mogen beleven dat wat voor ons wezenlijk is ook zijn weg heeft gevonden in andere kerken en geloofsgemeenschappen- overgenomen is soms.

Dat stemt dankbaar en hoopvol. Maar het doet pijn om te zeggen: wij houden het niet meer vol, wij sluiten deze ruimte - het voelt als een nederlaag - om elkaar en anderen deze plek af te nemen, ja, het voelt als in de steek laten - en waar vinden we / zij een nieuwe?
Afscheid nemen, we leren het nooit. Nooit goed. Ikzelf vind het een van de moeilijkste dingen die er zijn. Maar we weten ook, dat het krampachtig vasthouden van dingen en mensen de beste manier is om ze kwijt te raken...
Vasthouden is verliezen, loslaten is houden. Laten gaan is ruimte geven om te blijven.

En zo kan het ook gaan met je geloofsgemeenschap, hoe dierbaar en kostbaar ook. Hoezeer je motto ook is: leven is strijden. Als je ontdekt dat je verslijt aan elkaar, als het uit je tenen moet komen, als al het goede dat je had en hebt dreigt te verpulveren, te vergaan in je handen... dan kun je de goede strijd strijden door te gaan - en te geloven dat de weg toch op een andere manier doorgaat door jou of anderen. En je bescheiden voorhouden dat het er in Gods koninkrijk niet om gaat of we de NPB in stand hebben gehouden maar of we ruimte voor geloof hebben gecreëerd en vooral: of we mensen de kans hebben gegeven om te léven. En we *blijven*, in een ander huis, met wat onze inboedel opbracht aan giften komen er lampen, licht en misschien nog meer in dat huis van Zorg aan Zee...
Blijven, door los te laten....

We weten *wie* blijven: al die mensen, onze oprichters, onze voorgangers - die mensen die de laatste maanden over onze schouders meekeken - al die anderen - door wat ze ons vertelden, door wat ze ons deden, door de liefde die ze gegeven hebben door hun vriendschap, door dierbare en minder dierbare herinneringen. We verloren hen aan het leven of aan de dood en toch bleven ze.
Ze bleven omdat we aan hen de ruimte gaven om te gaan.
We weten *wat* blijft: het delen, het doen, het luisteren, de verhalen.
Het verhaal van de Levende die niet te vinden is bij de doden....

Weggaan of blijven. Doortrekken om te kunnen behouden. Soms moet je een gemeenschap achter laten, laten slapen. Omdat de herinnering zo blijft, de erfenis zo is dat je ermee verder kunt.
Nee, het is niet over, niet voorbij, niet verloren.
Het graf is leeg. Een vreemdeling luistert, vertelt, breekt brood, zegent: Hij is er, zo leeft Hij.
Nu weet ik hoe ik verder moet, hoe u, jij, wij verder kunnen... ga maar mee, met je weemoed, je verdriet, maar ook met al je goede herinneringen, met de woorden die blijven, ga maar mee, met een brandend hart: ´Vrees niet, Hij gaat met ons een weg van dagen.´

* Passages uit de preek tijdens de laatste dienst in de Brugstraat op zondag 7 april 2002.

Alle leden ontvingen een inventarislijst en konden als eerste hun wensen kenbaar maken.
Zo vonden veel zaken een goede bestemming en staat b.v. in veel kamers een "kerkstoel".

Het Zandvoorts Museum wilde graag in zijn collecties opnemen:
- de "Elia-stoel",
- de muurplaquette ter herinnering aan de eerste organist J.E.Elers,
- het reliëf "Leven is strijden", gemaakt door Chris Elffers,
- borduurwerk t.g.v. jubileum Zondagsschool 1924-1964,
- buitenbord,
- tekening "Reddingboot", gemaakt door Herman van den Boogaard.

De grote bijbel heeft een plaats gekregen in het archief van de Haarlemse Doopsgezinde gemeente.
Aan die kerkgemeenschap zijn ook de avondmaalstafel en het avondmaalstoebehoren overgedragen.

De preekstoel is naar "Schoterhof" gegaan, een zorgcentrum in Haarlem.
Het wandkruis is via Nieuw Unicum naar een stiltecentrum in Haarlem.

De grote kandelaar kreeg een plaats in Amstelveen, waar de gemeenschap van Doopsgezinden, Remonstranten en NPB-ers de traditie voortzet om iedere zondag de kaarsen van Amnesty International te ontsteken en de gedachten te bepalen bij (het ontbreken van) vrede en gerechtigheid in onze samenleving.
Zie ook de geschiedenis van de vijfarmige kandelaar, opgeschreven door de predikant in Amstelveen, mevrouw ds Annemieke Romeijn.

De inventaris gesorteerd,
klaar voor de liefhebber, die de koop
mag sluiten voor een vrij bedrag
ten bate van de vereniging "Zorg aan Zee"

De glas-in-lood ramen

Bij de ingebruikname van de kerkzaal in 1924 waren er in de muren drie ramen van helder glas: twee kleine ramen hoog in de muur richting buren in de Brugstraat en een groter raam met uitzicht op het tuintje en de muur van Brugstraat 17. Voor een goede verlichting moest er vaak kunstlicht aan.
Al in de eerste jaren werd gesproken over een raam met een afbeelding. In 1924 maakte kunstenaar Aart van Dobbenburgh een ontwerp n.a.v. het gedicht van Boutens over Beatrijs. Uit de notulen van de bestuursvergadering (2-9-1924):
'Tenslotte komt men ten aanzien van het door den heer Van D. gemaakte raam, tot de conclusie, dat het vervaardigen daarvan niet is opgedragen; dat over al dan niet plaatsing in het gebouw niet door ledenvergadering moet worden beslist alvorens eerst eene lezingsavond aan Beatrijs is gewijd.'
De lezing werd gehouden, de opdracht voor het raam werd niet gegeven...

In de ledenvergadering van maandag 27 september 1926 kwam het raam weer aan de orde:
'Bij de rondvraag zegt Toesch dat hij het raam naast het spreekgestoelte gaarne wat verfraaid zou zien, b.v. glas-in-lood.
Voorzitter [Elffers] antwoordt dat het Bestuur dit ook graag zou willen, en dat voor een glas-in-loodraam de tekening klaar is, maar dat de kosten hoog zijn en wij de uiterste zuiningheid moeten betrachten, zodat we met de uitvoering nog moeten wachten.'

Uit de notulen van een bestuursvergadering in januari 1936: 'de heer Van Sluisdam doet mededeeling van de zeer slechte toestand van het raam dat voorbestemd is, het glas-in-lood-raam te worden. Indien de kringkas het toelaat(!) zal aan de mogelijkheid van een glas-in-lood-raam gedacht worden.'

A. Kerkman schrijft in het verslag van de Jaarvergadering van 20 april 1939, waarin ook het 15-jarig bestaan werd gevierd: 'Na zang van Credo Canto spreekt de heer Elffers de herdenkingsrede uit, waarbij hij aan het slot het denkbeeld naar voren brengt om, het zolang bestaande plan om in onze kerkzaal een glas-in-loodraam te plaatsen, nu eens te verwezenlijken. Hiervoor vraagt hij de financiële medewerking van alle leden.'

Het bleef bij plannen. Totdat Jan Elffers, een van de zonen van de voorzitter, voor zijn opleiding tot tekenleraar de techniek van glas-in-lood wilde leren kennen. Hij heeft het grote glas-in-loodraam speciaal voor de kerkzaaal ontworpen en gemaakt in het atelier van Huib de Ru in Haarlem.
Het is waarschijnlijk in 1940 geplaatst. In het raam was een tekst van de dichter Martinus Nijhoff verwerkt (uit het gedicht de Kinderkruistocht)

Iedereen blijven Gods Woorden vreemd,
Behalve hem die ze van God zelf verneemt.-

In beide kleine ramen was een bloemmotief aangebracht.

Gelukkig hebben de ramen de oorlog doorstaan. In later jaren is het grote raam beveiligd door een beschermende doorzichtige plaat aan te brengen en het lood te verstevigen. De tekst van het gedicht is meerdere malen in ons blad afgedrukt en in een preek aangehaald.
Het raam en haar boodschap hebben een zeer centrale plaats gehad en de bezoekers door de jaren heen geïnspireerd. Het 'Nijhoff-raam' was een begrip! Vandaar dat een foto van het raam in deze uitgave een prominente plaats heeft gekregen.

Toen in 2002 de verkoop van het gebouw besproken werd, kwamen ook de glas-in-loodramen aan de orde. De leden stemden in met het voorstel om het 'Nijhoffraam' als dank voor de jarenlange pastorale begeleiding aan te bieden aan de Vereenigde Doopsgezinde Gemeente in Haarlem en beide kleine ramen aan de gemeente Zandvoort voor de aula op de Algemene Begraafplaats.
Zowel de Doopsgezinde kerkenraad als de gemeente Zandvoort reageerden positief op dit aanbod.
Het NPB-bestuur nam contact op met de glasstudio Valk in Haarlem die het op zich nam om de ramen voorzichtig te verwijderen en over te brengen.

De glas-in-loodramen werden vakkundig vervangen door gewoon glas.

Bovendien vond bij de firma Valk de restauratie plaats en werd het grote raam in een houten frame met verlichting geplaatst en in de gang van de Haarlemse kerk bevestigd. Op 11 mei 2003 werd het raam tijdens een kerkdienst onder leiding van ds. R.M.M.Hoogewoud-Verschoor door de oud-voorzitter van 'Zandvoort' Corrie Schram, overgedragen aan de voorzitter van de VDGH waarna de verlichting in het raam werd ontstoken.

Het slot van haar toespraak :

'Het raam zat bij ons in een buitenmuur met uitzicht op een klein tuintje, waar in het voorjaar gele forsythia en roze ribes bloeiden. Dat gaf een heel bijzonder licht en doorzicht, waardoor de tuin symbool was van de wereld, van onze samenleving.

Ons raam / úw raam dus nu, hangt hier in een gang zonder licht van buiten, zonder zicht op de buitenwereld. Maar, we hebben er licht achter laten maken, weliswaar kunstlicht.

Toch.....licht dat ons aanstoot.

Beste mensen, wij wensen u toe dat u nog erg veel jaren wakker blijft, zodat u samen waakt over en werkt aan uw kerk in de samenleving. De samenleving van nu en van de komende tijd, vanwege die woorden van God voor de mensen (...).'

NPB-ers bij de kerkdienst van 11 mei 2003 (met blauwe trui) Yp Tebbenhof, Geert Tebbenhof,Trijnie van Ede, Wout Bakker, (rij daarvoor) Ria Snijder, Maja Brouwer, Nel Jansen, Corrie Schram.

In de gang van de Doopsgezinde kerk in Haarlem

In de aula op de Algemene Begraafplaats in Zandvoort

De Kinderkruistocht

Zij hadden een stem in het licht vernomen:
'Laat de kinderen tot mij komen.'

Daar gingen ze, zingende, hand in hand,
Ernstig op weg naar het Heilige Land,

Dwalende zonder gids, zonder held,
Als een zwerm witte bijen over het veld.

In de armen van een der kinderen lag
Een wolke-wit lam en een kruis met een vlag.

De menschen gaven hun warme pap
En brood en vruchten en melk in een nap,

En kusten hen, weenend om het woord
Dat de kinderen lachend hadden gehoord.

Want iedereen blijven Gods woorden vreemd,
Behalve hem die ze van God zelf verneemt.

Zij zijn bij de haven op schepen gegaan
En sliepen op 't dek tegen elkander aan.

De grootste der sterren schoof met hen mee
En wees den stuurman den weg over zee.

Soms schreide er één in zijn droom en riep
Over het water totdat hij weer sliep.

Met een dunne hand vóór haar gezicht
Dempte de maan de helft van haar licht.

Zij voeren voorbij den horizon
Waar de dag in een hoek van den hemel begon.

Toen stonden ze zingend voor-op het schip
En zagen in zee een wit huis op een klip.

Wie alles verlaat vindt in vaders huis
Dat vele woningen heeft, zijn thuis.

Het anker rinkelde en viel in zee.
- Domine infantium libera me-

Het hart van een kind is zoo warm en los,
- Pater infantium, liberet vos-

Zoo buiten de wereld en roekeloos,
- Domine infantium libera nos-

Dat ze gingen en zelfs geen afscheid namen,
- Libera nos a malo, Amen.-

Martinus Nijhoff

Reacties op onderstaande brief volgen hierna, met veel dank.

NPB | VRIJZINNIGE GELOOFSGEMEENSCHAP

Zandvoort, 18 december 2004

Aan oud-leden, oud-Bruglezers en vrienden van de NPB-Zandvoort,

Omdat wij de contacten met u altijd zeer op prijs hebben gesteld, schrijven we u deze brief.

Op 11 oktober 2001 nam de ledenvergadering van de NPB-Zandvoort het besluit haar geloofsgemeenschap af te bouwen en na afzienbare tijd op te heffen.

Op 7 april 2002 was de -zeer druk bezochte- laatste kerkdienst in de Brugstraat.

Op 1 juli van dat jaar is het gebouw Brugstraat 15-17 verkocht aan de Woningbouw-vereniging EMM en bleef onze huurder de sportvereniging Afafa, blij achter omdat uitbreiding nu mogelijk was. Het grote "Nijhoff-raam" kreeg een mooie plaats in de gang van de Doopsgezinde kerk in Haarlem en de twee kleine glas-in-loodramen hangen erg goed in de aula op de Algemene Begraafplaats in Zandvoort.

De NPB was daarna "slapend " met kleine activiteiten als Koffieochtend en Leerhuis, in gastvrije huiskamers.

Op 11 mei 2004 besloten de leden om de geloofsgemeenschap op te heffen per 31 december a.s.

Dat is dus nu een feit. Op 16 december j.l. hielden we de laatste Jaarvergadering. Met pijn in het hart, maar ook met heel warme en fijne herinneringen. We vertrouwen erop dat u die goede herinneringen deelt. ***Er bestaat nog een plan om onze geschiedenis èn persoonlijke herinneringen op papier te zetten. We stellen het bijzonder op prijs als ook u aan deze uitgave zou willen meewerken.*** *Onderstaande (oud-)bestuursleden ontvangen graag uw bijdrage!*

Heel hartelijk dank voor de vriendschap en samenwerking.

We wensen u "vrede en alle goeds".

Hartelijke groet en hoogachting,

Corrie Schram

Nel Jansen-Willems

Wout Bakker

Bep en Cor Barens

BESTE BRUGGENBOUWERS

Elke maand was het spannend om 'de Brug' in de brievenbus te vinden; welk gedicht zou er deze maand in staan? Elke Brug werd door ons gespeld en al zijn we geen lid van de NPB, we zijn wel meelevend met het 'wel' en nu ook met het 'wee' van de geloofsgemeenschap. Het is een hechte band die jullie bijeen houdt en al komen er geen diensten meer, die onderlinge band zal vast wel blijven bestaan.
Verschillende keren heb ik de kerkzaal helpen schoonmaken en ook de antieke stoel mochten wij restaureren.
Ga vooral door om, al is het niet meer in de Brugstraat, bij elkaar te komen en elkaar te blijven steunen!
Bedankt voor jullie vriendschap.

Haarlem, april 2002

Yp Tebbenhof-Hilarides

HERINNERINGEN AAN ONZE N.P.B.TIJD

In 1950 kwamen we hier te wonen en vanaf dat jaar zijn we lid geweest tot eind 2004.

We woonden hier nog maar kort, toen we bezoek kregen van de heer Hofstra, die ons over de NPB vertelde. Omdat Geer [haar echtgenoot] in Arnhem bij de V.C.J.C. geweest was en ik in Franeker lid van de Ned.Hervormde kerk (Vrijzinnig) was, voelden we veel voor hetgeen de heer Hofstra ons verteld had over de NPB. We werden lid en hebben daar nooit spijt van gehad.
Als oud-VCJCers voelden we ons hier thuis. De zondagdiensten waren het belangrijkste voor ons. De preek, maar ook 't orgelspel en de zang met elkaar, maakten vaak een prachtige dienst. Dan ging je naar huis met hele goede plannen, maar jammer genoeg bleef 't daar meestal bij. Maar er was meer, de fijne sfeer, de vriendschap wat je beleefde, gelukkig waren we er mee.
In de loop der jaren gingen we ook gezellig met elkaar uit, o.a. naar Heerenveen waar het echtpaar Hoekema in een bejaardenflat woonde. Ook bezochten we hen op de camping (in Markelo) waar ze 's zomers bivakkeerden. Een andere keer gingen we met een groep naar Tegelen, waar we erg genoten van de Passiespelen.
Eenmaal in de maand hadden we Vrouwenmiddag, waar we hele gezellige en fijne middagen beleefden. Onze foto's herinneren nog aan de middag met 't hoedenspel, wat een plezier!!!
Dan niet te vergeten onze jaarlijkse Verkoopmiddag. Al weken tevoren werden er werkjes gemaakt, die weer geld op konden brengen. Voor het bestuur was 't een hele drukte. Maar wat waren het heerlijke middagen, ook met sjoelen, waarzeggen het rad van avontuur enz. Als 't dan vier uur was en er geteld was hoeveel alles opgebracht had, ging er een gejuich op, als 't een goed saldo was èn werd er lekker op getoast.
Ook de Paas- en Kerstontbijtjes mag ik niet vergeten te vermelden. 't Was fantastisch zoals alles er uit zag, vooral met Kerst deed 't mij nog het meeste, hoe sfeervol onze voorzitster de kerststukken maakte. Geweldig!
Er zijn geen woorden genoeg voor hoe het bestuur steeds alles regelde.
En nu we moesten sluiten, voor alle belangrijke spullen een nieuw tehuis vonden.
Heel, heel hartelijk dank voor alles.
't Is een fijne tijd geweest om lid te zijn van de NPB-Zandvoort.

Zandvoort, februari 2005

Trijnie van Ede-Veenstra, ontving in 1990 van Fem van Leenders-Speek deze kaart, die een leuke herinnering bij haar opriep

GROTE HILARITEIT

Het zal in 1979 geweest zijn. De Vrouwengroep van de NPB stond onder leiding van Mies Sterrenburg. Op de laatste woensdagmiddag van de maand kwamen we bij elkaar. Gezellig en onderhoudend waren de middagen, met een actueel onderwerp of een lezing. Een lezing werd meestal verzorgd door een gastspreker. Altijd was er een pauze met een kopje thee en iets lekkers. Aan het eind van het seizoen in april of mei was er een 'bonte' middag. Die middag in 1979 was er één om nooit te vergeten. Ons lid, Fem van Leenders-Speek had twee grijze vuilniszakken bij zich, gevuld met allerlei hoeden en hoedjes uit voorbije jaren. Onder grote hilariteit werden ze gepast, tot iedereen een hoed had gevonden naar haar zin. Onder het zingen van 'zo staat mijn hoedje' etc. deden we de polonaise. Door de hele kerkzaal, zingend en lachend.
Het was een middag, die de goede sfeer en de vriendschap die er bij ons heerste in de vrouwengroep weergaf. Jammer, in 2002 kwam hieraan een eind.

Trijnie.

Zandvoort, 2005

In optocht de dames Sterrenburg, Van Leenders, Heijkoop, Bakker, Van Elk, V.d.Heijden, Feldkamp, Van Ede en Sieverts

Pieter Joustra: *'met pijn in het hart, maar ook met warme en fijne herinneringen.'*
Mede namens de Hervormde Gemeente Zandvoort deze herinnering:

DE LEREN BANK

Elke zondag met mijn moeder naar de Brugstraat. Op de fiets. Bij binnenkomen rechtsaf en dan - bijna achteraan - stond onze leren bank. Het was de enige leren bank in de kerk, maar hij zat lekker zacht. Iedereen wist het: 'dat is de bank van de Joustra's', dus waag het niet om daar te gaan zitten. Nu was er meestal plaats zat, dus was het ook geen probleem. Vanaf die plek had je ook een fantastisch zicht op de organiste: Mies Sterrenburg, die met handen en voeten het grote orgel bespeelde. Haar heftig op- en neergaande schouders bij het aanzetten van de luide accoorden waren behalve muzikaal ook visueel, altijd bijzonder. De dominees van die tijd: Snaaijer, Hoekema en Van Biemen en vele anderen. Wat het meest is bijgebleven is de lezing/voordracht van de heer Brouwer, naar mijn mening toen woonachtig op de hoek Hogeweg en Oranjestraat. In de oorlogsjaren had hij in de gevangenis gezeten en in die periode een eenakter geschreven over Simon van Cyrene (Matt 27: 32). Hij nam alle rollen voor zijn rekening. Indrukwekkend. Ik heb later aan mijn moeder nog wel eens gevraagd wat er met die tekst is gebeurd. Spoorloos, helaas. Vanzelfsprekend werd het dus voor mij 'De Vrije Vogels' onder leiding van Corrie Schram en Han de Jong, de jeugdvereniging van de NPB en we zijn zelfs met elkaar een aantal keren 'op kamp' geweest. Maar de pas opgerichte jeugdvereniging 'De Vliegende Schotel' van de Ned. Herv. Kerk lonkte. En de transfer was snel gemaakt. Een vereniging met ruim 300 leden en elke zaterdagavond bal. Wel openen en sluiten met gebed en geen alcohol. Je komt in aanraking met de dominee die elke avond op de achtergrond aanwezig was en je gaat je bemoeien met het daadwerkelijke werk van de kerk. Je wordt jeugdouderling en vervolgens ouderling op een leeftijd van nog geen 23 jaar en zonder enige levenservaring. Maar toen kwam die opvoeding thuis en het wekelijks bezoek aan de Brugstraat goed van pas. Het enige wat je moet en kan doen is luisteren en nog eens luisteren. Maar gelukkig kwam je elkaar steeds weer tegen. Op de vele nieuwjaarsrecepties. Bij jubilea. Bij feestelijke en droevige momenten.

Vijftig jaar later, op Zondag 7 april 2002, waren we bij elkaar voor de bijzondere laatste kerkdienst in de Brugstraat. Het grote orgel was weg, zo ook de leren bank. Mijn plaats was weggehaald. Na afloop van de dienst heb ik er nog even naar gezocht, maar helaas geen leren bank meer. De indeling van de kerk was anders geworden. Maar vele bekenden van toen waren er gelukkig nog. Het was even alsof je thuiskwam en dus vrij emotioneel.

De consequenties van het stoppen van de NPB zijn groot. De inbreng en de vele initiatieven van de vertegenwoordigers van de NPB in de Lokale Raad van Kerken wordt node gemist. Het is stil geworden in Kerkelijk Zandvoort. Nog steeds wordt gedacht: 'waren ze nog maar bij ons'. We missen jullie oprecht!! Maar de herinneringen blijven, die kan niemand ons afnemen. We koesteren die herinneringen, want het was een fijne periode en daar zijn we dankbaar voor.

Wij wensen het (oude) bestuur met God's zegen een lang en gelukkig leven toe en hopen elkaar nog vaak te mogen ontmoeten in ons mooie dorp Zandvoort.

Namens de Kerkeraad van de Hervormde Gemeente Zandvoort

Ouderling kerkvoogd

Zandvoort, januari 2005

Hyke Tebbenhof, jarenlang zelf leidster zondagsschool en verteluur

DE ZONDAGSSCHOOL VAN MIJN JEUGD

Onverbrekelijk verbonden aan mijn jeugd is de zondagsschool. Samen met mijn broer Gert liep ik op zondagochtend door een nog heel stil Zandvoort, op weg naar de Brugstraat. Daar luisterden we naar de bijbelverhalen, die vol overgave verteld werden door mevrouw Sterrenburg. We zongen liedjes uit het bundeltje 'Kinderen van één Vader', begeleid op de piano door mevrouw Sieverts.
Samen maakten deze twee dames er altijd weer fijne uurtjes voor ons van.
Maar de mooiste herinneringen heb ik toch aan de kerstfeesten:
Het kerstspel, compleet met herders en prachtige engelen, dat we voor ouders en andere belangstellenden speelden.
Met een groep kinderen en mevrouw Sterrenburg naar het huis in de Duinen, altijd weer een mooi evenement. Zingend door de gangen en dan fruitbakjes brengen naar de N.P.B.-leden die daar woonden. Als dank, blije en ontroerde gezichten van de bejaarden en aan het eind een glaasje limonade van de directrice van het huis.
Kerstfeest in 'de Brugstraat'. De grote kerstboom in de zaal, met alleen kaarsjes erin en altijd iemand die de kaarsen in de gaten hield, met een hele lange kaarsendover in de hand.
Er werd veel gezongen en mevrouw Sterrenburg vertelde een mooi kerstverhaal. Maar het leukste was toch aan het eind. Dan deelde mevrouw Sterrenburg aan ieder kind een boek uit ('Het licht schijnt overal') en een tractatie, een klein kerststolletje van de firma Rinkel.
Wat heeft mevrouw Sterrenburg een tijd, energie en enthousiasme gestoken in de jeugd van de N.P.B. Want ook met pasen werd er weer een spel gespeeld. Dus weer repeteren, kleding passen en van alles organiseren. Er kwam heel wat bij kijken, maar het werd met grote liefde en overgave gedaan.

Herinneringen aan de N.P.B. in de Brugstraat vervullen mij dan ook met een dankbaar, goed en warm gevoel.

Zandvoort, maart 2005

Rie Wijnbeek – v.d. Molen

VREUGDE EN WEEMOED

Mijn welgemeende wensen voor alle goeds in 't komende jaar gaan hierbij.
Ik weet dat onze geloofsgemeenschap wordt opgeheven. Juist in deze tijd van het jaar gaan mijn herinneringen terug naar het begin van ons lidmaatschap in ongeveer 1952.
Dat is lang geleden, een halve eeuw en er is veel om in gedachten bij stil te staan.
Het is een groot gemis in 't leven dat deze dingen er niet meer zijn.
Daarbij is het leven zelf ook grondig veranderd. Als we in ons hart maar dezelfde NPB-er blijven, dan kunnen we met vreugde en weemoed aan de dingen uit het verleden blijven denken.
Ik wens iedereen alle goeds in vrede!

Zandvoort, december 2004

Machteld Triebels

SCHRIK EN LACHEN, jeugdherinneringen

*Precies 75 jaar geleden zette ik m'n eerste stapjes in de Brugstraat.
Daar sprak mijn moeder met de nog heel jonge Zondag-school-Juf Mies Sterrenburg.
We gingen naar een ruimte erachter (de consistoriekamer) Daar werd een kast geopend en kreeg ik een popje met bedje. Ik kan me nog de overweldigende blijdschap herinneren.
Dit gebeuren is m'n hele leven als een heel blij moment bijgebleven.*

*Daarna had ik weinig kontakt met de Brugstraat.
Nog wel enkele evenementen, zoals Kerstspel en de Kindersymphonie van Haydn.*

*De oprichting van de V.C.J.C. bracht een nieuwe fase in mijn leven. Ik was toen ongeveer 13 jaar.
Wat waren dat een heerlijke Zaterdagavonden.
Wat werden we geïnspireerd en wat deden we veel, o.a. allerlei sketches verzinnen.
Met Adrie Elffers naaiden we de clubvlag.
Veel namen schieten me te binnen. Te veel om op te noemen.*

*Ik herinner me twee avonden, waarbij ik persoonlijk betrokken was.
We moesten af en toe iets alleen doen om een groot deel van de avond te vullen.
Ik had pas iets over Bach gelezen en dacht: dat is wel iets om over te spreken.
Maar ik bespeelde geen instrument, kon geen noten lezen en kwam tot de conclusie, dat ik niets kon laten horen (dacht ik). Met een vriendinnetje, dat pianoles had, studeerde ik uit het "Notenbüchlein für A.M.Bach" het menuet in. Dat heb ik dus toch nog als afsluitstuk van m'n lezing ten gehore kunnen brengen.*

*Een andere keer zongen Jetty en Peggie Vermey (hun moeder was Amerikaanse), Hansje Hamers en ik o.a. "Play a simple melody", wat toen hier nog onbekend was.
Na ons optreden en daverend applaus stapten we van het podium af.
Daarna hoorden we gelach en gejoel, waar we niets van begrepen.
We hadden nl. tegen de muur geleund en waren van achteren totaal wit!*

*Een gezellig zigeunerkamp met ds. Goorhuis was één van de laatste bijeenkomsten;
Het was ineens oorlog.*

*Na de oorlog was er een vergadering voor de her-oprichting van de Prot.Bond in Zandvoort met de heer Elffers, die in zijn enthousiasme z'n bril aan barrels sloeg op de lessenaar.
Ik herinner me nog de reactie van mevrouw Elffers: schrik en lachen.
Ik bleef weer verbonden met de Brugstraat, waar ik vele goede bijeenkomsten meemaakte.
In 1960 trouwde ik daar met Ton de Vries, waarbij Mies Sterrenburg fantastisch het orgel bespeelde.*

Alle soorten bijeenkomsten hebben me zeer verrijkt en er blijft een dankbaar gevoel over naar alle mensen, die ik in de Brugstraat heb ontmoet en mocht meemaken.

Heemstede, februari 2005

V.l.n.r:
??, Cor Hogen Esch,
Chris Elffers, ??,
Hansje Hamers,
Machteld Triebels,
??, Thea Mumm,
Anita van Gelder, ??,
Hannie van Sluisdam.

V.l.n.r.:
Ds. J. Goorhuis,
Machteld Triebels,
Cor Hogen Esch,
Anita van Gelder.

V.l.n.r.:
Ankie Otten, Anita van Gelder,
Machteld Triebels, ??,
Lien Lansdorp, Chris Elffers,
Cor Hogen Esch (met pijp), ??,
Thea Mumm, ??, Didi Pauwels,
Hannie van Sluisdam,
Olga van Amerongen,
vooraan rechts Hansje Hamers

Adriaan Weeda

LIEFDE OP HET EERSTE GEZICHT

"De Kring" in de Brugstraat bestond niet alleen uit oudere leden.
Het enthousiasme van de ouderen werd ook overgedragen op de jongeren.
De maker van dit artikel kwam door familie met "de Kring" in aanraking.
Dat was voor mij een openbaring en liefde op het eerste gezicht.
Ik was erg bij het jeugdwerk betrokken. Die tijd heeft mijn verdere leven sterk beïnvloed.
Vlak voor, tijdens en na de oorlog beleefde de jeugdbeweging van de V.C.J.C. haar hoogtepunt.

Uit mijn archief heb ik twee foto's genomen om daarover iets te vertellen:
- Tengevolge van maatregelen van de bezettende macht waren er alleen kerkelijke verenigingen toegestaan. Wanneer je de jongelui op de foto's nader bekijkt zal het grote leeftijdsverschil opvallen.

De foto voor de ingang van "de Kring" is genomen in de zomer van 1940 of 1941, na een kerkdienst.

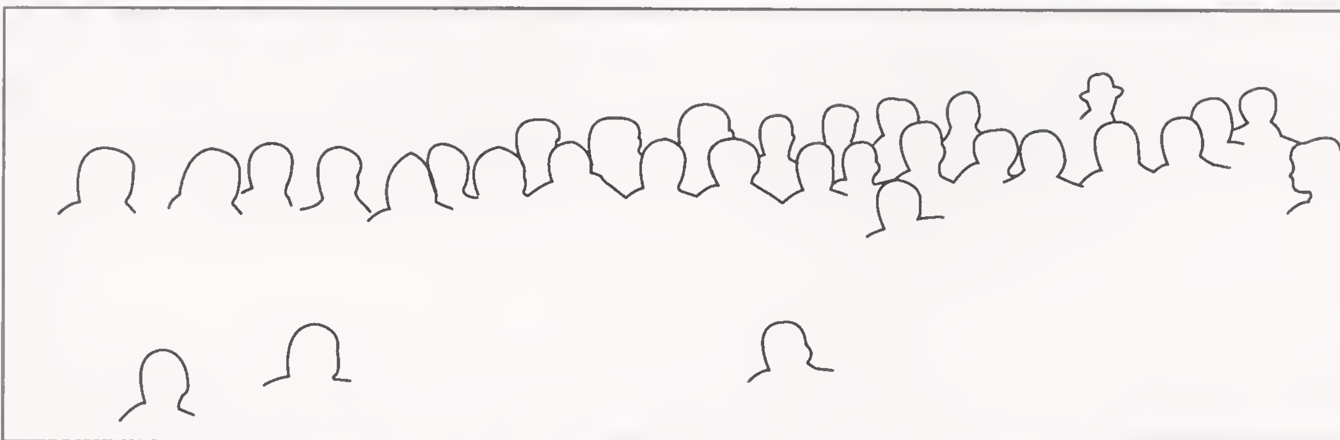

Van linksaf gezien: Chris Elffers, Biem Elffers houdt zijn fiets vast,dan Tini Huizing, een trouw V.C.J.C.-lid en tot haar dood betrokken bij "de Kring", daarnaast haar vriendin Gerda v.d.Wolde.
Daar tussen Ko v.d. Meer, indertijd student medicijnen en de oprichter van de V.C.J.C. in Zandvoort, een leidersfiguur en stuwende kracht. Daarnaast Adrie Elffers, onderwijzeres en volgens mij bevriend met Harm Jan Hogen Esch, uit een grote familie. (Niet op de foto staan Cor, Piet en Herman , waarmee ik bevriend was). Die lange man naast Adrie is ondergetekende Adriaan Weeda. Met Adrie kon ik heel goed praten, zij was mijn praatpaal; ze is (te) jong overleden.Naast mij staat Annie van Briene, een thuishulp bij de familie Otten aan de Brederodestraat. Vervolgens Chris Weber, al wat ouder en toen werkzaam in Amsterdam. Als laatste vlak voor de deuropening staat Anita van Gelder, zij was met haar ouders en zus van Duitse origine en gevlucht uit Duitsland voor het Nazi-regiem in de meidagen van 1940.

Nu ik deze foto bekijk, mis ik enkele Joodse jongeren. Niet op de vlucht, maar gewoon als vrienden. Vriendschap en jong zijn vraagt niet naar dogma's.

De volgende foto is genomen bij de viering van de Jeugddag in februari 1940 of 1942.
In Zandvoort stond het tehuis "Groot Kijkduin", waar kinderen tijdelijk werden opgevangen, vandaar een aantal voor mij onbekende personen.
De directrices van dat huis waren de "Kring" en de V.C.J.C. erg genegen en stuurden hun kinderen naar de verschillende jeugdactiviteiten als zondagsschool en jeugdwerk.

Links op de foto staat een dame in bontjas die mij onbekend is. Daarnaast Tiny Huizing, Trijn Hollenberg (of is dit Anita van Gelder?), Chris Elffers, Anke Otten (met puntmuts), ons lachebekje en zuster van Daan Otten, lid van een muzikale familie. Daarnaast Ada ... , Bep Otten, vervolgens enkele meisjes die in de Brugstraat woonden.
Jongen op de achterste rij Leen Schuiten (met grote kuif), ... Vallo , ... Keur, ???, ... Van der Mije (of Frits Poots, zoon van het onderwijzersechtpaar van de Kostverlorenstraat), Greetje Keur.
Op dezelfde hoogte rechts: Annie v.Briene, ... Fransen, Herman Hogen Esch. Daan Otten staat helemaal rechts op de foto, met een bontmuts. Meisje met ruige lange jas met brede ceintuur is een dochter van een wolzaak nabij de Schoolstraat.
Links vooraan, de tweede gehurkt is Gies Sterrenburg, zoon uit de bekende familie Sterrenburg.
Ook gehurkt op de grond de jongste zoon van de onderwijzer Van Ekeren.
Hoger Bep Campagne, Machteld Triebels en nog hoger Roel Hogen Esch (met hoed).

zomer 2005

[met hulp van de heer Jaap Kerkman Azn is getracht zoveel mogelijk namen te achterhalen]

Biem en Tiny Elffers

HERINNERINGEN AAN "DE BRUGSTRAAT"

Mijn oudste herinnering dateert van toen ik een jaar of 5 à 6 was.(Dus ongeveer 1927/1928) Ik ging toen bij moeder achterop de fiets naar de Brugstraat, waar het wandkleed achter het orgel moest worden gerepareerd. Waar ik die paar uur mee zoetgehouden ben, weet ik echt niet meer. Het was denk ik de tijd dat ds. N. Padt er nog was.
Daarna kwam de lange ds. J.Kalma. Als die op de fiets naar Bentveld kwam, stonden we vol bewondering te kijken naar zijn hoge fiets met twee stangen! Ik was net groot genoeg om het zadel en het stuur vast te kunnen houden!
Toen kwam de zondagsschool-leeftijd, waar ik met mijn broers Bram en Chris iedere zondag naar toe liep, met een dubbeltje in ons zak voor de collecte. En als het even kon probeerden we in de week ervoor een paar centen te bemachtigen om vóór de zondagsschool begon even bij het snoepwinkeltje van Ali Kruk, onderaan de Brugstraat, langs te gaan om een veter drop of zoethout te kopen. De zondagsschool met o.a. Mies Sterrenburg, mevrouw Sieverts, Bep Otten, meneer Hofstra en Marietje Molenaar. Na de zondagsschool liepen we dan naar de familie Otten in de Brederodestraat, om later met de auto mee naar huis te rijden. Bij de familie Otten kregen we leuke engelse volksliedjes te horen. Moeder Otten speelde piano, vader Otten viool, Daan Otten cello en Ankie Otten zong erbij.
Ook gingen we menig keer naar de familie Van Sluisdam, ook in de Brederodestraat.
Alleen 's zomers, als hun huis verhuurd was aan badgasten, gingen we naar het Paradijsje, hun huisje bij de werkplaats in de Paradijsweg.
In de dertiger jaren hadden we een grote V.C.J.C.- en Vrije Vogelgroep. We hadden ook nog een tijdje een eigen clubhuis in Plan Noord. Toen was ds. Goorhuis er, meen ik.
Zaterdagsavonds hadden we gespreksavonden of er werd een bonte avond in elkaar gedraaid. Raddraaiers waren o.a. Theo Rekkers en Ernst Weber.
We zijn met een hele groep met de tram naar de Remonstrantse Kerk in Amsterdam geweest, waar de studenten (o.a. Ko van der Meer) het Kerstspel van Nijhoff opvoerden. We waren zo onder de indruk dat we zeiden, dat moeten we in Zandvoort ook eens uitvoeren. Zo gezegd, zo gedaan. Met in de hoofdrol Toto Sterrenburg. Eén van de herders, van Belgische herkomst meen ik, nam zijn eigen herdershond mee het toneel op. Hij bleef heel rustig liggen!
Na de generale repetitie moest de kerstboom nog versierd worden en in de zaal ernaast de tafels voor het kerstontbijt klaargemaakt.
Het werd zo laat, we zijn toen maar onder de kerstboom blijven slapen!

We zouden in 1940 naar de landelijke PICO (Pinksterconferentie) gaan, ergens in Overijssel. Door het uitbreken van de oorlog ging dit niet door. Met de evacuatie van Zandvoort hield alles op. We kwamen allemaal verspreid te wonen, maar zijn nog een paar maal in het jeugdhuis aan de Donkerelaan in Bloemendaal bij elkaar geweest. Ik moet er ergens nog een foto van hebben.

Ik meen dat het kort voor de evacuatie was dat we een strenge winter hadden.
Er lag bijna een halve meter sneeuw. We hebben toen met elkaar een pad gegraven vanaf het gebouw in de Brugstraat tot in de Haltestraat, zodat de mensen het laatste stukje naar de kerk nog een beetje fatsoenlijk konden lopen.
Vlak na de oorlog zijn we nog met een aantal mensen, ook van de afdeling Haarlem, bij elkaar geweest in het gebouw van de Woodbrookers in Bentveld. Geen ruit in het hele gebouw, slapen op stroo en eten van de Centrale Keuken uit Haarlem. 's Avonds bij een kampvuur vertelde Godfried Bomans (die toen helemaal nog niet bekend was) een mooi verhaal.

Ik herinner me nog goed de eerste bazar die we in de Brugstraat meemaakten. Ouwe Dries van Dijk die als een ware marktkoopman de prijzen en de lootjes voor het rad van avontuur aan de man bracht. Op onze lootjes vielen verschillende kleine prijsjes, maar ook o.a. 1 mud anthraciet en een beddenlaken. Voor ons goud waard in die tijd!! Doordat ik ook loten verkocht wilde iedereen loten van mij kopen, zodat ik iedere keer weer snel uitverkocht was!

Voor ons trouwen in 1948 heb ik in Zaandam belijdenis gedaan in de Hervormde kerk bij ds. Noorman, die ik in Zandvoort al verschillende keren had gehoord. Er waren in Zaandam toen twee vrijzinnige en vier rechtzinnige dominees. Vrijzinnig dus ds. Noorman en de vader van Freek de Jonge. Vóór het SOW-proces was er daar nog maar anderhalve domniee in de Hervormde kerk over. Twee jaar later kwamen we dus in Zandvoort wonen en gingen behalve naar de Brugstraat ook naar de Hervormde kerk, waar we bevriend raakten met Piet de Marijke Paap, het kostersechtpaar. Ook gingen we eens naar een gemeenteavond in de Hervormde kerk en maakten o.a. kennis met ouderling Jan Koning. Hij vroeg mijn naam en ik zei Elffers. En hij vroeg: van Elffers van de Zandvoortselaan? Ja, zei ik. Op dat moment rolden bijna de ogen uit zijn hoofd! Bij de Hervormden stond toen ds. Saraber en die ging meestal op woensdag op huisbezoek in Bentveld. Wij woonden toen in een verbouwde garage achter in de tuin van een villa aan de Bentveldweg. Hij kwam dan 's avonds bij ons eten en deed daarna nog een huisbezoek in Bentveld. De pogingen die vader met hem in het werk stelde om de Brugstraat weer te laten terugkeren in de Hervormde Kerk, strandden natuurlijk op de kerkenraad (o.a. ouderling Koning).

Na zo'n 10 jaar lang Zandvoort-Zaandam heen en weer gereisd te hebben, hebben we uiteindelijk besloten om toch maar naar Zaandam te verhuizen, waar we, na 12½ jaar getrouwd geweest te zijn, onze eerste echte woning kregen! Hierdoor werd de band met de Brugstraat verbroken. Maar maandelijks kregen we de laatste berichten in het blad thuisgestuurd. Een enkele keer als er eens iets bijzonders te doen was, kwamen we daarna nog wel eens in de Brugstraat.

Tot slot. Ik weet niet of het volgende in de Brugstraat bekend is. Geëvacueerd zijnde naar Haarlemmerliede gingen we in Spaarndam bij ds. Plaggemars naar de kerk. I.v.m. de oorlogsomstandigheden wilde vader een bewijs hebben dat hij lid was van de Nederlands Hervormde Kerk. Hij heeft daartoe zijn attestatie opgevraagd in Zandvoort. Maar wat bleek? Alle mensen die in 1924 uit de kerk gestapt waren, zijn indertijd uitgeschreven als lid. Zij konden dus geen attestatie afgeven! Vader heeft toen, na een kerkdienst, samen met moeder op een zondagmorgen bij ds. Plaggemars thuis, opnieuw belijdenis gedaan!

Ik ben erg blij dat de zaak nu netjes afgerond is en dat de ramen een goede bestemming hebben gevonden. Zowel de begraafplaats als de Doopsgezinde Kerk zijn mij bekend.

Een hartelijke groet aan allen die ons nog kennen, mede namens Tiny,

Bram Elffers

Anna Paulowna, januari 2005

Gerard Pfundt

JAMMER, MAAR VERSTANDIG,instituten verdwijnen,net als wij

Een terugblik 1924 – 1940

*Bepaald niet actueel doch voor de geschiedschrijving van "de Kring" mogelijk interessant.
Een stukje nostalgie? Zeker!
Ik was in 1924 acht jaar. Een leeftijd waarop je veel hoort en ziet, maar nog lang niet alles begrijpt.
Van vóór 1924 heb ik nog beelden in mijn herinnering van de Hervormde kerk op het Kerkplein.
Op zondag met mijn ouders naar de kerk. De dominee die het trapje van de preekstoel bestijgt en halverwege in gebed verzinkt. Mijn vader was kerkvoogd en collectant en kwam na het zingen voorbij met de collectezak aan een lange stok.
Namen van predikanten: ds Posthumus Meyjes en zijn opvolger ds K.Straatsma.*

*Dan volgt de afscheiding en de stichting van "de Kring".
De huisvesting: een verlaten schilderswerkplaats in de Brugstraat. Daarboven, langs een steile trap, een zaal waar, naar ik meen, de eerste diensten werden gehouden. Hier werden ook de bazars gehouden en veel later was daar de vestiging van de Openbare Bibliotheek.*

Er zijn in mijn huidige vriendenkring twee leeftijdsgenoten in Zandvoort, die zich eveneens de periode van de 20- en 30-er jaren herinneren. Hun ouders waren ook actief in "de Kring". Het is opvallend, dat in onze gezamenlijke herinnering steeds weer naar voren komt welk een bijzondere groep mensen - een Gideonsbende - het was, die het spirituele leven in Zandvoort wist te inspireren en "de Kring" niet alleen religieus, doch ook cultureel deed bloeien. Er waren b.v. op zondagmiddag muziekrecitals waar wij, ook als jongeren naar toe gingen. Op instigatie van ds Padt kwam er een zangkoor "Credo Canto", eerst o.l.v. de muziekleraar W. Van Oosterveld. Toen die wegging kwam Felix de Nobel. Ja, inderdaad de beroemde!

*Tot de hoogtepunten van dit koor mogen zeker de jaarlijkse uitvoeringen van het Weihnachtsoratorium van Bach worden gerekend. Op eerste Kerstochtend om 7 uur!
Ik herinner mij een kerstochtend dat het in de nacht had gesneeuwd. In het dorp heerste een serene stilte. Van vele kanten kwamen de mensen op weg naar de Brugstraat om de dienst bij te wonen.
Een beeld om je leven lang aan terug te denken.
Het koor was Credo Canto, het ad hoc orkest werd gevormd door amateurs uit eigen kring, aangevuld met leden van de Zandvoortse Muziekkapel.*

*Maar ook de materie werd niet vergeten. De jaarlijkse bazar was een evenement.
Ooit werd zo'n bazar opgeluisterd door een kinderorkest, dat een uitvoering gaf van de "Kindersymphonie".
Vermelding verdient ook de Zondagsschool volgens de Westhill-methode: kringetjes van kinderen, waarin oudere meisjes als "juf " functioneerden en bijbelse verhalen vertelden.
Voor de oudere jeugd was er de Jeugdkerk in het gymnastieklokaal van school D.
De organisatie was geheel in handen van de bezoekers. Inclusief het vragen van voorgangers.
Voor dezelfde groep jeugd was er in de winter op zaterdagavond de Jongeren-kring, waar zowel religieuze als wereldlijke onderwerpen werden behandeld.
In de 30-er jaren lag de nadruk uiteraard op de politieke ontwikkelingen rondom ons; een rijk palet.*

*Markante persoonlijkheden? Velen!
De dominee Nicolaas Padt, begenadigd spreker, revolutionair,
de voorzitter Bram Elffers, bevlogen organisator,
de secretaris Siebold Otten, flamboyant, één en al muziek,
de penningmeester Cor Mieras, bescheiden, gedegen, offervaardig, financier.
Allen bijgestaan door hun echtgenoten, zonder wie "de Kring" niet had kunnen leven.*

Het is verleidelijk terug te gaan in de herinnering en steeds meer namen te vinden van hen die mede "de Kring" vormden.
Soms ook "het kringetje in de Kring" genoemd. Die lijst zou echter te lang worden.
"De Kring" was in de vooroorlogse jaren, zeg maar het Interbellum, een begrip in Zandvoort.
Een instituut dat voor velen een steun en toeverlaat is geweest waaraan nog slechts weinigen, helaas kunnen terugdenken. Een instelling die ook velen een levensinhoud heeft geschonken.

Ik heb begrepen dat "de Kring" thans aan haar afscheid toe is.
Achtenzeventig jaar is een respectabele leeftijd.

Zeist, april 2002

---

ds. Hein Bergman

KRITISCH MAAR IN ALLE OPENHEID

(...) Op zich is het spijtig te noemen dat een geloofsgemeenschap moet besluiten zich op te heffen vanwege de vergrijzing en de secularisatie van deze tijd. Aan de andere kant kan ik me voorstellen dat de "rek" op een gegeven moment er uit is bij hen die de kar trekken. Vooral als er geen (soms heel weinig) aanwas is van nieuwe en jongere leden.

Wat dat betreft vind ik het moedig te noemen dat men de moed heeft gehad om een streep te zetten onder een stukje vrijzinnige geschiedenis in Zandvoort en niet eindeloos blijft voortborduren op hetgeen ooit was. Zoals zovaak heeft de Vrijzinnigheid, ook in Zandvoort, zijn/haar stempel gedrukt op de plaatselijke culturele, maatschappelijke en kerkelijke situatie. Daar mag je, gezien in de context en tijd waarin dit gebeurde, best trots op zijn. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de openbare bibliotheken, maar ook aan de plaatselijke Raden van Kerken waarin de Vrijzinnigheid meermalen het voortouw nam om de wederzijdse kerkelijke barrières minder hoog te doen blijken dan gedacht.

Met veel genoegen blijf ik terug denken aan de periode dat ik in Zandvoort stage heb mogen lopen. [1988] Kritisch maar in alle openheid, heb ik daar mijn eerste ervaringen mogen opdoen voor mijn verdere loopbaan als voorganger. En meer dan eens heb ik gebruik gemaakt van mijn eerder in Zandvoort opgedane ervaringen. Wat dat betreft heb ik, met begeleiding van mevrouw ds Went-van de Vring, een goede stageplek bij jullie gehad.

Het doet mij deugd dat het grote "Nijhoff-raam" een mooie plaats heeft gekregen in de Doopsgezinde Kerk in Haarlem. Alsmede dat de twee kleine glas-in-loodramen in de plaatselijke aula van de Algemene Begraafplaats een plek hebben gekregen.
Het zal de herinnering aan jullie levend houden.

Lieve mensen, ongetwijfeld zal er veel meer te verhalen zijn over mijn periode in Zandvoort.
Ik denk hierbij o.a. terug aan haar (haar naam ben ik kwijt) die mij zoveel wist te vertellen over de Joodse gemeenschap van voor de oorlog. En zoveel anderen die mij in openheid vertelden over hun leven, hun ups en downs, de vreugde en het verdriet. Maar dat zou naar mijn gevoel een schending zijn van het vertrouwen dat mij toen gegeven is. En daarom zwijg ik verder.

Ik wens jullie toe dat de betrokkenheid op elkaar, zoals ik die toen binnen de gemeenschap mocht ervaren, voort mag leven onder jullie, met Gods zegen.
Hartelijke groet,

Kampen, januari 2005

Bram Elffers

S T I L

Jullie brief over de Kring gaf weer dat moment van stil vallen.
En, hoe kan het anders, het denken aan Vader en Moeder.
Daarom wil ik namens hen, hun bijzonder hartelijke dank overbrengen
voor jullie inzet al die jaren.
Dat het jullie goed mag gaan.

Utrecht, januari 2005

[Bram kan de uitgave van dit boekje
niet meemaken.
Hij overleed Kerstmis 2005.]

---

ds. Annemieke Romeijn

HERINNERINGEN AAN DE AFDELING ZANDVOORT

'k Herinner me de zware stem van Han de Jong, die je belde voor een preekbeurt.
'k Herinner me de rustige, haast serene sfeer in de kerkzaal –en het,
voor mijn gevoel stiekem roken van een sigaretje in de ruimte erachter,
waar altijd wel wat te doen was: iets te bespreken, nog een paar enveloppen dichtgeplakt,
papieren bij elkaar gezocht...
'k Herinner me de organist achter zijn kleine orgel.
'k Herinner me het aansteken van de kaarsen door Corrie Schram,
met altijd een paar indrukwekkende woorden erbij.
(De kandelaar staat nu in onze afdeling in Amstelveen, maar er is nog niemand gevonden
die de woorden bij het begin van de dienst zo goed kan kiezen als Corrie.)
'k Herinner me het zingen uit de "groene bundel"- de klapper met door de afdeling
zorgvuldig uitgezochte moderne liederen, die ik nog steeds in mijn boekenkast heb staan.
'k Herinner me veel goede gesprekken bij het koffiedrinken.

Inderdaad: veel prettige en warme herinneringen.
Met veel bewondering voor de zorgvuldige manier waarop jullie tot op het laatst met elkaar
en de NPB zijn omgegaan.

Amsterdam, december 2004

In “Nieuwsblad”, het blad van de vrijzinnige gemeente in Amstelveen, schreef ds. Romeijn in september 2002:

DE HISTORIE VAN DE VIJF-ARMIGE KANDELAAR

Ooit, lang geleden, maar ook weer niet zo lang geleden dat niemand het meer navertellen kan, stond er een grote vijfarmige kandelaar in de etalage bij de drogist.

Het liep tegen kerst en de kandelaar was omgeven met ballen en slingers en je kunt je afvragen wat die kandelaar daar deed. Tussen de drop en de zeep en de tandenborstels, de kleine huishoudelijke benodigdheden, waaraan in deze tijd roodgroene servetten en papieren tafellakens met hulstopdruk waren toegevoegd.

Hij leek niet echt verkoopbaar omdat 'ie zo groot was- en toch stond het prachtig: een reusachtige smeedijzeren kandelaar in de etalage van de drogist.

De drogisterij stond in één van onze kustplaatsen aan de Noordzee, waar zich een bloeiende NPB-gemeenschap bevond. Vele ouderen zetten zich in, er waren enthousiaste jongeren, al met al was het er een drukte van belang.

Elk jaar tegen advent werd er door de leidster van het jeugdwerk een groene adventskrans gemaakt. En elk jaar werden daar de kaarsen in gebrand en zo kwam de rustige sfeer van kerst elke adventszondag een stukje dichterbij.
Op de eerste adventszondag van dat jaar gebeurde er iets onverwachts. De leidster van het jeugdwerk zat in de kerk en haalde geschrokken diep adem: "De groene adventskrans! Helemaal vergeten!"
Dat was nog nooit gebeurd, en ze snelde naar de bestuurskamer om zich te verontschuldigen.
De dominee reageerde niet erg aardig en de jeugdleidster voelde zich de hele zondag niet lekker.

Op maandagavond bestuursvergadering."Misschien moeten we zorgen dat we iets achter de hand hebben, zodat zoiets niet weer kan gebeuren", zei iemand."Ik heb een mooie kandelaar zien staan bij de drogist", zei een ander. Na de vergadering het voltallige kerkbestuur op de knieën voor de etalage van de drogisterij, om het grote, smeedijzeren ding te bekijken. Iedereen vond hem erg mooi en zo kwam de grote kandelaar in het bezit van de Zandvoortse NPB.

In het begin werd de kandelaar alleen met advent gebruikt. De kaars aan de linkerkant werd eerst aangestoken, de volgende zondag ook de tweede kaars helemaal aan de rechterkant, en zo werd naar het midden toe gewerkt, totdat met kerst alle vijf de kaarsen hun licht konden laten schijnen.

Maar omdat de kandelaar te mooi was om de rest van het jaar stil in een hoekje te laten staan, ontstond het gebruik om aan het begin van de zondagbijeenkomsten de kaarsen aan te steken, elkaar te herinneren aan de rechtvaardigheid, de hoop en de verwachting die altijd blijven bestaan al lijkt het nog zo duister, en samen stil te staan bij de grote, vaak tragische gebeurtenissen in de wereld. Elke zondag waren er enkele woorden van aandacht, elke zondag was er een gedeelde stilte en elke zondag brandden de kaarsen in de grote kandelaar. In het begin eenvoudige witte kaarsen, later die van Amnesty International, met hun opdruk van licht in prikkeldraad.

Helaas is de NPB van Zandvoort in april van dit jaar een slapende afdeling geworden.
Het kerkgebouw werd verkocht en voor de inventaris werd een andere plek gezocht.
Een stoel ging naar het museum, een glas-in-lood raam naar een naburige kerk.
En wat denkt u: de grote kandelaar verhuisde naar ons eigen Amstelveen.

We zullen de traditie in ere houden: de kaarsen zullen blijven branden, elke dienst, en nu zullen wij woorden spreken van hoop en rechtvaardigheid, samen stilstaan bij grote gebeurtenissen in de wereld.

Vanaf deze plaats nogmaals hartelijk dank aan de afdeling Zandvoort voor deze kaarsenstandaard.
Het licht zal verder gedragen worden. (...)

NIEUWE TIJDS-DENKEN: collage van knipsels, gebruikt bij de eerste bijeenkomst in 1998

Reïncarnatie
De nieuwe tijdsdenkers breken ook de muur af tussen leven en dood, aanhanger als zij zijn van de gedachte van reïncarnatie

Het nieuwe tijdsdenken legt het accent op God i n o n s. Staande in een bepaalde traditie spreken Karel Douven en Hans Stolp ook over „Christus in ons", zoals trouwens ook Paulus al deed. Christus staat voor Gods werkelijkheid. Eens nam die werkelijkheid vlees en bloed aan in Jezus van Nazareth; thans staat de mensheid voor zijn wederkomst en zal Hij zich incarneren in ieder van ons

'Juist omdat new age westerse wortels heeft, zal ze niet snel overwaaien. Oosterse trends gaan voorbij, dit niet'

Therapieen

SPIRITUALITEIT - EEN NIEUWE LENTE IN ONS GELOOF?

Met Hem gaan we een „new age" binnen

inspiratie

REIKI ... geschenk
REIKI 1, 2 en 3 nov
REIKI 1 ... 24 en 24 nov
Barbara Petzoldt Jansen
Tel 020 6681838

GESTALTOPLEIDING gratis ... 070 3647726

„In mij is God, het goddelijke, de Oerbron aanwezig. Als mijn diepste kern of hoger Zelf."
Aleid Schilder

Besef van Mysterie maakt de essentie uit van mijn religiositeit

De Negen Inzichten van 'De Celestijnse belofte'

1. Mensen worden zich bewust van het toeval in hun leven. Zij herwaarderen het mysterie dat hun individuele levens op deze planeet omringt. Mensen ontdekken dat hun leven een andere kant heeft, een proces achter de schermen

2. Mensen ...

...riele wereld is in feite een enorm energiesysteem. Het waarnemen van die energie vereist openheid

4. Mensen ...

nodig hebben, mits voor opens...

Innerlijk licht

Verlichtende ervaringen

Cursus
Synergene (Intuitieve) Massage
Ontdek je eigen intuïtieve vermogens! Leer gericht op heelheid en de energiebalans van de ander te masseren. 8 vrijdagochtenden, 10-12.30 ... start op 13 sept ... 6 sept ... aanmelding ... 020-62596...

Christelijke vrijzinnigheid en mystiek

ZIN VAN HET LEVEN

een spiritueel café

RELIGIE

Florentien Six-Wilhelmy van Hasselt

'ENG' OF ZELFS 'UIT DEN BOZE'?

Toen ik in december 2004 de brief ontving waarin duidelijk uiteengezet werd het verloop van de NPB na de moeilijke beslissing die genomen moest worden op 11 oktober 2001, draaiden er prompt weer beelden voor mijn ogen van de momenten die ik mocht beleven in de Brugstraat.
Herinneringen die ik graag wil proberen op te roepen t.b.v. een eventuele 'terugblik op papier'.

Want wat gebeurde er in het jaar 1998?
't Bleek dat verschillende leden van de NPB-Zandvoort zich gingen verbazen over het rijke aanbod van boeken, die alternatieve en sprituele onderwerpen behandelden.
Wat moest je daar nu mee?? Waren zij in strijd met ons vertrouwde religieuze denken en beleven?
Was 't 'eng' of zelfs 'uit den boze' om je met dergelijk soort zaken in te laten?
Het bracht allemaal wat onrust in de Brugstraat!

Nu wilde het geval, dat ondergetekende juist in die achterliggende jaren cursussen had gevolgd, die betrekking hadden op deze - nog 'duistere' zaken, ten onrechte 'New Age' genoemd.
Ik was tot in mijn ziel getroffen door de beleving daarvan, die mij een duidelijker en bredere kijk gaf op problemen waar ik steeds weer tegenaan liep. Mijn religieuze denk- en gevoelsleven kreeg er heel wat dimensies bij en daardoor nieuwe impulsen.
(En die waren en zijn beslist niet op het zwevende vlak, wat men soms denkt.)
Op een morgen kwam ds. Sybout van der Meer bij ons thuis een bezoek brengen. Hij hoorde met enige verbazing mijn enthousiaste verhalen aan. En wat gebeurde?
Kort daarna kreeg ik het verzoek om in de NPB-Zandvoort iets over het 'Nieuwe Tijds-denken' te komen vertellen, om enige helderheid te geven binnen de warwinkel van 'modernere' zienswijzen.
Mocht ik dat? Kon ik dat? Het leek mij teveel gevraagd..., maar na wat denken en praten hierover, vormde zich een groep van twaalf mensen die de eerste avond mij vol verwachting zat aan te kijken.

Inmiddels had ik een mini-cursus op papier gezet voor zes avonden.
Er werd geluisterd, gediscusieerd, gevraagd en gelukkig ook bekritiseerd.
In elk geval werd er iets in beweging gezet en hopenlijk heeft 't de aanwezigen enig inzicht gegeven in de onderwerpen die nu -na luttele jaren- alweer zoveel meer bekendheid hebben gekregen.
Zo kunnen wij b.v. nu door de Nag Hammadi geschriften weten, dat de zgn. moderne zienswijzen van zeer oude tijden zijn.

Persoonlijk kijk ik op deze avonden terug met grote dankbaarheid.
Er ontstond een warme sfeer en ik ging met steeds meer plezier naar de Brugstraat, ook om daar zo nu en dan een dienst mee te maken.
Het zijn waardevolle herinneringen.
Een bijzondere band ontstond met Corrie Schram en ik blijf haar en dominee van der Meer altijd dankbaar voor het feit, dat zij mij ertoe hebben aangezet 't toch maar te proberen!
Van harte hoop ik, dat het u allen goed blijft gaan en u de onuitwisbare herinneringen aan de NPB-Zandvoort blijft behouden!

Haarlem, januari 2005

ds. A. Hoekema

HET GEBOUW WAS MIJ OOK DIERBAAR

(...)
Hartelijk dank voor het toezenden van jullie korte verantwoording aan het einde van het bestaan van jullie NPB afdeling in Zandvoort. Al stond ik aan de zijlijn, ik wil jullie heel hartelijk bedanken dat jullie zolang en met zoveel trouw het evangelie-licht hebben doorgegeven via de NPB.

Het gebouw in de Brugstraat was mij ook dierbaar; niet eens omdat ik er zelf zo vaak ben voorgegaan (dat is relatief weining gebeurd), maar wel omdat ik er als jongen al kwam met mijn vader [ds C.P.Hoekema,doopsgezind predikant in Haarlem], soms op de fiets want vanuit Heemstede was dat makkelijk te doen.
Zoveel jaar is er dus een zekere verbondenheid. Voor jullie is die nog veel hechter geweest.

Vormen en modellen komen en ze gaan. We weten niet hoe het met ons als doopsgezinden zal gaan. Maar zoals eind 19e eeuw zomaar NPB's konden ontstaan, zo kan ergens in onze 21ste eeuw ook weer een nieuwe vorm van gezamenlijke gelovigheid komen. Misschien als 'kerk', misschien ook heel anders. De huidige 'jeugdkerken' (een heleboel als je op internet zoekt) zijn al totaal verschillend van onze kerkdiensten.

Ik ben er zeker van dat 'hierboven' God zal zeggen over jullie werk: wel gedaan, trouwe dienstknechten (m/v)! Meer kun je niet doen, en jullie kennende, hebben jullie echt het maximale gedaan wat mogelijk was. Recht op rust dus, voor een tijd!

Van harte ... gezondheid, goede plannen en vrede voor iedereen.

Met broederlijke groet,

Haarlem, december 2004

LOKALE RAAD VAN KERKEN TE ZANDVOORT

(...)
Wij allen hebben warme en 'actieve' herinneringen aan de tijd dat we leden van jullie geloofsgemeenschap in ons midden mochten hebben. Alsnog, of wéér, willen we dat zeggen.
Ook nadat jullie geen lid meer konden zijn van onze Raad, deden jullie mee aan activiteiten: al dacht je alleen al mee, dat was al zeer waardevol.
Behalve de goede herinneringen in de Lokale Raad, zijn er voor de 'langstzittende' onder ons ook de herinneringen aan jullie verkoopdagen en later -middagen met de meest creatieve handwerken van o.m. 'moeder van Leenders' en haar gemberkoek!
Ook de diverse lezingen in jullie gebouw, of moet ik dan huiskamer zeggen, want zo was de sfeer.
(...)
Alle goeds voor jullie persoonlijk en voor hen die wij kennen, namens de Lokale Raad een hartelijke groet,

C.M.D. Wassenaar-Nijhuis. *(secr.)*
Zandvoort, 10 februari 2006

Zandvoort 13. 3. 2002.

Lieve mensen van de N. P. B.

Binnenkort de laatste Jaarvergadering;
de laatste dienst, helaas.
Maar de herinneringen aan onze
sfeervolle kerkzaal, de diensten, het orgelspel;
samen zingen, samen bidden, samen lachen,
de vrouwenmiddag, de bazars; de zondag-
school van mijn kinderen enz. enz. kan
niemand ons afnemen.
Het onderlinge contact kunnen we wel
houden - een telefoontje - een bezoekje (voor
zover mogelijk), een kaartje (als de P.T.T
zijn werk tenminste goed doet).
Enkele herinneringen hangen aan
mijn muur (ets, Henks erelidmaatschap);
fijn om naar te kijken.

Het ga allen goed!
mijn groeten.
Fem van Leenders.

Tilly Boddaert-Geerards

SAMEN IN ZEE

Hoe ver in de tijd moet ik teruggaan om mijn eerste kennismaking met de NPB-Zandvoort te beschrijven? Vaag herinner ik me een tentoonstelling met een lezing en iets van dakpannen. Was het in 1985?
Ik herinner me mijn eerste indruk van een kleine ruimte en veel grijze hoofden en mijn verbazing dat zo'n kleine geloofsgemeenschap zo actief en levend was.
Het sprak me aan en ik kwam er wel eens vaker.
Hoe het allemaal echt begon weet ik niet meer, maar we vonden elkaar helemaal in het diaconale werk rondom vluchtelingen. Een problematiek die eind jaren tachtig begon te spelen.
In de NPB vond ik mensen die zich eerst niet afvroegen of hulpverlening politiek en juridisch wel kon en of de mensen in nood wel gelovig waren of tot hun kerk behoorden.
Nee, ik denk dat er bijbelse woorden in hun hoofd opkwamen die om handelen vroegen. Woorden die spraken over honger en dorst en kleding en huisvesting. Hun doelgerichtheid sprak me aan.
Vanuit de diaconie van de katholieke kerk gingen we samen in zee, en van het een rolden we in het andere. We vormden een bont gezelschap van personen qua inzet en leeftijd en gebruikten de naam "Exodus" als ons onderhandelings- en kenmerk.
Jarenlang hebben we als oecumenische werkgroep hier onze schouders onder gezet.
Wat deden we zoal? Ik noem een paar voorbeelden:

het schoonmaken, verven en behangen van woningen t.b.v. vluchtelingen,
het sjouwen met bedden, meubelen en ander huisraad (alles tweedehands),
de wekelijkse spreekuren ter begeleiding en inburgering,
de tijdelijke aankoop vanuit de kerken van een opvanghuis in de 'Diaconiehuisstraat',
de St. Nicolaasfeesten, de kerstpakketten enz.enz.

Zonder de daadkracht, de menselijke inzet en het open huis van de NPB was dit allemaal niet mogelijk geweest. Ruim tien jaar waren we als "Exodus" actief; later konden we, toch wel enigszins moe en uitgeblust, onze werkzaamheden met een gerust hart aan andere en ook gemeentelijke instanties overdragen.

Ondertussen gingen de "Leerhuis lezingen" gewoon door.
Onder het motto: onderzoek het nieuwe en behoud het goede, kwamen er avonden over nieuwe stromingen in het geloofsdenken, zoals New Age en de Celestijnse Belofte, waarbij met respect voor ieders standpunt vrijzinnige gedachten onder woorden gebracht mochten worden.
(...) Terugkijkend doet het me nog steeds pijn dat voor het oude, zo vertrouwde kerkgebouw van de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB in de Brugstraat een andere bestemming gevonden moest worden. Er liggen zulke waardevolle herinneringen daar aan kostbare momenten. Gelukkig vinden we essentiële beelden van toen elders in Zandvoort terug, zoals o.a. de glas-in-loodramen in het nieuwe Rouwcentrum aan de Tollensstraat.

Dankbaar denkt ook het Huis in de Duinen terug aan de NPB, zoals deze geloofsgemeenschap kortweg altijd genoemd wordt. Elke revalidant op de Wijkverpleegboeg en elke doodzieke cliënt opgenomen op de Palliatieve Unit, kan dankzij de NPB genieten van mooie muziek door de schenking van zoveel muziekinstallaties.
Ook de Stiltekamer kon dankzij de NPB stemmig aangekleed worden met een handbewerkt tafel- en wandkleed.
Het zo gul gegeven bedrag maakte nog meer mogelijk om het verblijf op de "Zandhoeve" voor zieken uit Zandvoort en omgeving, zo aangenaam en huiselijk mogelijk te maken.

De NPB, haast niet weg te denken uit de Zandvoortse leefwereld, is toch verdwenen, maar dankzij haar gedachtegoed en haar daden blijft ze nog heel lang levend in onze herinnering.

Zandvoort, maart 2006
Diaconie R.K.kerk, geestelijke zorg Huis in de Duinen

Ria Snijder-de Graaff en Nel Jansen-Willems

KOFFIE MET HERINNERINGEN

Bij het besluit tot opheffing van de NPB-Zandvoort per april 2002 is afgesproken om te proberen elkaar niet uit het oog te verliezen.
Om de "warmte" die in de Brugstraat altijd voelbaar was niet helemaal kwijt te raken is afgesproken de koffieochtenden te vervolgen, b.v. 3 of 4 keer per jaar bij een van onze leden thuis.
Meteen de eerste keer was de bijeenkomst al een succes, in de serre van mevrouw Ria Snijder, waar het tafelkleed uit de Brugstraat prachtig stond op haar grote tafel.
We konden rekenen op een goede opkomst van leden die nog in staat waren om deze bijeenkomsten te bezoeken, 10 tot 12 personen.
Het werden sfeervolle bijeenkomsten waar diverse onderwerpen aan de orde kwamen zodat er goede gesprekken en discussies ontstonden.
De goede sfeer van het samen-zijn bleef bewaard.
We kijken altijd weer uit naar deze ochtenden en hopen dat ze nog lang kunnen doorgaan.

Zandvoort, juli 2005

V.l.n.r.:
M.J. Snijder-de Graaff, G. Singerling, G.J. Tebbenhof, Y. Tebbenhof-Hilarides, T. van Ede-Veenstra, W.C. Bakker, M. Brouwer-van der Plas, M. Stuij, H. de Jong, J.J.C. de Jong-Barens, P. Jansen-Willems.

[deze bijeenkomsten vinden tot op heden, november 2006, plaats]

Licht dat blijft

Mooie kandelaar,

(...) Zal ik je vertellen hoe je in Amstelveen terecht bent gekomen,
nadat je jaren lang de afdeling van de NPB in Zandvoort hebt verlicht?
Jouw nieuwe gemeente, die van de drie Kleine Samenwerkende Kerken in
Amstelveen, heeft Annemieke Romeijn voor je uitgezocht, toen jouw gemeente
ophield te bestaan. Zij dacht, dat jij met je vrijzinnig verleden, daar zeer
op je plaats zou zijn. Wel, wij hebben in Amstelveen natuurlijk eerst over je
eventuele komst vergaderd. Zal ik je in vertrouwen vertellen hoe dat ging?
Ik schaam me een beetje, maar ik wil eerlijk zijn.
We vroegen ons af of je wel mooi zou zijn. Of we je niet eerst zouden gaan
keuren en dan na die keuring zouden besluiten of we eigenlijk wel met je in
zee wilden gaan. En zou je niet te zwaar zijn of te lang? En als je nu mooi en
licht en elegant was? Ja, wilden we je dan eigenlijk wel? Wat stelde je voor?
Het spijt me kandelaar, dat we aanvankelijk zo over je praatten.
Want toen we je zagen in Zandvoort, sloten we je meteen in ons hart.
En ik kan nu namens de hele gemeente spreken: je bent prachtig en het is
of je altijd al bij ons was.
Hopelijk voel jij je ook op je gemak in deze nieuwe ruimte. (...)

Sabine van der Does-Kemper.

Uit: *Ruimte*, januari 2003

Dit pand was tot 1924 een schilderswerkplaats.

Daarna is het verbouwd tot kerkzaal en vergaderruimte

van de Zandvoortsche Kring "Godsdienstig Leven".

Deze vrijzinnige geloofsgemeenschap was

hier tot 2002 actief als afdeling van de

Nederlandse Protestanten Bond **NPB**